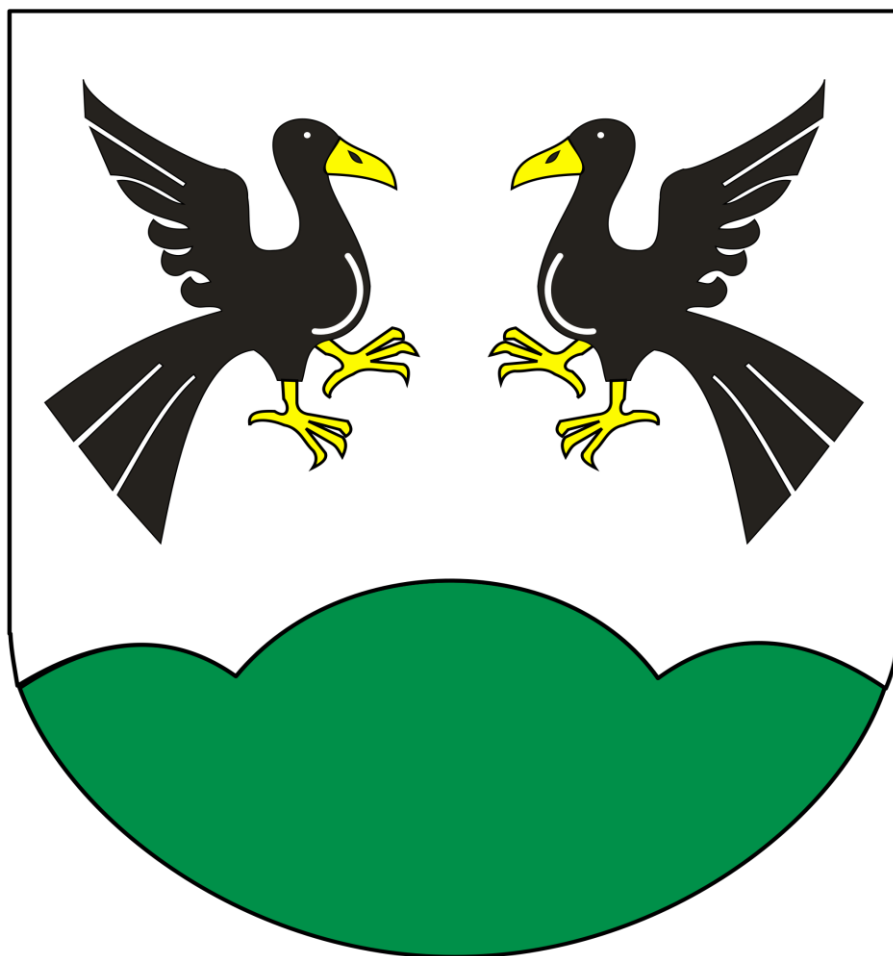

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁĘCZYCA
NA LATA 2015 – 2022**

Łęczyca, listopad 2015

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Łęczyca na lata 2015 – 2022

Danych do części ogólnej Strategii udostępnił pracownicy Urzędu Gminy w Łęczycy:

Inspektor Emilia Domałonek
Inspektor Jacek Gawlik
Inspektor Małgorzata Godlewska
Podinspektor Anna Kowalczyk
Inspektor Alicja Milczarek
Inspektor Janusz Otto
Inspektor Zofia Ulińska
Inspektor Marcin Wasiak
Inspektor Bogusława Wodzińska

Oraz

Zespół Obsługi Placówek Oświatowych Gminy Łęczyca
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łęczyca

Przy opracowaniu części ogólnej pomogły Stażystki Urzędu Gminy w Łęczycy:

Monika Kubisiak
Justyna Marczak

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
CZEŚĆ PIERWSZA.....	11
CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁĘCZYCA	11
OGÓLNY OPIS GMINY	11
ROZDZIAŁ I. SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA GMINY ŁĘCZYCA	14
ROZDZIAŁ II. EDUKACJA.....	27
ROZDZIAŁ III. TURYSTYKA, ZABYTKI, ARCHEOLOGIA, OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO.	30
ROZDZIAŁ IV. KULTURA.....	37
ROZDZIAŁ V. OCHRONA ŚRODOWISKA.....	41
ROZDZIAŁ VI. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY ŁĘCZYCA	48
ROZDZIAŁ VII. INFRASTRUKTURA DROGOWA, TECHNICZNA, GOSPODARKA GRUNTAMI GMINY ŁĘCZYCA.	49
ROZDZIAŁ VIII. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	57
ROZDZIAŁ IX. BUDŻET GMINY ŁĘCZYCA	62
ROZDZIAŁ X. INWESTYCJE W GMINIE ŁĘCZYCA	66
CZEŚĆ DRUGA.....	69
<i>PROPOZYCJE I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁĘCZYCA .....</i>	69
ROZDZIAŁ I. WSTĘP	69
ROZDZIAŁ II. NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE PROBLEMY	71
CZEŚĆ TRZECIA	73
CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŁĘCZYCA.....	73
ROZDZIAŁ I. ANALIZA SWOT.....	73
ROZDZIAŁ II. MISJA GMINY ŁĘCZYCA	74
ROZDZIAŁ III. CELE STRATEGICZNE GMINY ŁĘCZYCA.....	75
ROZDZIAŁ IV SYSTEM REALIZACJI, WDRAŻANIA I MONITORINGU STRATEGII	81

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy to dokument, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały zrównoważony rozwój i dbać, aby mieszkańcom konsekwentnie polepszać warunki życia.

Strategia stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć. Stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania i inwestycje na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej Strategia Rozwoju jest wskazywana, jako jeden z najważniejszych dokumentów w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Wychodząc naprzeciw wszystkim, którym na sercu leży lepsze jutro naszej Gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia Gmina Łęczyca podjęła decyzję o przygotowaniu Strategii Rozwoju na lata 2015-2022. Dokument ten będzie odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania mieszkańców Gminy Łęczyca, jak również w kolejnej perspektywie funduszy europejskich zwiększy szanse Gminy na pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na istotne dla jej rozwoju przedsięwzięcia.

Strategia podzielona jest na trzy działy. Pierwszy z nich jest częścią ogólną zawierającą opis Gminy, jej zasobów oraz uwarunkowań przyrodniczych. Dzięki diagnozie i identyfikacji stanu istniejącego można określić stan ogólny oraz w dużej części scharakteryzować problemy i potrzeby, z jakimi trzeba się uporać. Część druga jest bardzo ważna i kluczowa dla opracowania kolejnych etapów strategii. Dzięki spotkaniom informacyjnym przeprowadzonym we wrześniu z radnymi, sołtysami, lokalnymi przedsiębiorcami oraz mieszkańcami Gminy, dowiedzieliśmy się, z jakimi potrzebami i problemami borykają się nasi mieszkańcy oraz jaką mają wizję na jej rozwój. Diagnoza stanu Gminy oraz konsultacje społeczne mają kluczowe znaczenie dla opracowania Analizy SWOT, jak również wypracowania celów i kierunków dalszego rozwoju Gminy. Kolejnym trzecim istotnym działem jest określenie misji Gminy, realizacji strategii oraz systemu jej wdrażania.

Cele oraz działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Łęczyca na lata 2015-2022 wpisują się w inne obowiązujące dokumenty o charakterze strategicznym między innymi:

- „Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020. Aktualizacja luty 2013”
- „Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznego”
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030” (DSRK)
- „Średniokresowa Strategia Rozwoju Kraju” (ŚSRK)
- „Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020” (SRKL)
- „Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR)
- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020” (SZRWRiR)
- „Koncepcja przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” (KPZK)
- „Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski”

HISTORIA ADMINISTRACJI GMINY ŁĘCZYCA

Początki Łęczycy sięgają prawdopodobnie VIII wieku, kiedy gród był ośrodkiem plemienia Łęczan. Pierwsze dokumenty odnoszące się do wsi przyległych do Łęczycy datowane są na wiek XIII. Samorząd gminy został zapoczątkowany w 1809 roku w czasach Księstwa Warszawskiego. Utworzono wtedy gminy wiejskie, mające pewne formy samorządu, ale pod ścisłą kontrolą właścicieli ziemskich, którzy sprawowali również obligatoryjnie urząd wójta. Każda wieś stanowiła oddzielną gminę wiejską.

W czasach Królestwa Polskiego (po 1815 roku), system ustrojowy odnośnie gmin niewiele się zmienił. Dopiero w 1859 roku władze przeprowadziły ważną reformę ustroju gminnego. Od tej pory gmina musiała składać się z przynajmniej 50 domów pod zarządem jednego wójta. Powołano większe jednostki terytorialne.

Każda większa wieś wokół Łęczycy stanowiła oddzielną gminę wiejską na czele z dziedzicem wójtem-urzędnikiem państwowym. Te obszary związane były w czasach Królestwa Polskiego z województwem kaliskim, następnie gubernią kaliską. W latach 1844-1866 okolice Łęczycy należały do guberni warszawskiej. Cały czas funkcjonował powiat łęczycki w ramach województwa i guberni.

W 1863 roku wybuchło powstanie styczniowe. Władze carskie w rok po wybuchu powstania przystąpiły do uwłaszczenia ziemi dworskiej, aby w ten sposób odciągnąć chłopów od walki. Ziemia dworska użytkowana przez chłopów stała się ich własnością. Ukaz carski natomiast z 1864 roku zupełnie zmienił ustrój gminny na polskiej wsi. Po raz pierwszy gmina miała charakter samorządowy i została oddzielona od władzy właścicieli ziemskich. Władze preferowały na urzędach gminy ludzi chłopskiego pochodzenia. min Gminę tworzyły zarówno grunty włościańskie (chłopskie), jak i dworskie (folwarki). Ukaz carski wprowadzający ustrój samorządu gminnego został podpisany w dniu 19 lutego (2 marca) 1864 roku. Od tej pory każda gmina składała się z wiosek, kolonii, folwarków i dworów, niezależnie od podziałów własności dworskiej. Utworzono gromady wiejskie na czele z zebraniem gromadzkim i sołtysem.

W 1866 roku przystąpiono w Królestwie Polskim do reformy administracji państwa. Miało to na celu unifikację tego kraju z Cesarstwem Rosji. Z początkiem 1867 roku zreorganizowano podział na gubernie. Powstała na nowo gubernia kaliska (funkcjonowała na początku XIX wieku, następnie włączona w skład guberni warszawskiej) wraz z powiatem łęczyckim.

Podzielono nowo powstały powiat łęczycki w guberni kaliskiej na gminy wiejskie. To właśnie wtedy powołano gminy: Grabów, Sobótka, Witonia, Balków, Topola, Pokrzywnica, Rogóźno, Puskowice, Tkaczew, Tum, Borki, Gostków, Leśmierz, Dalików, Poddębice, Chociszew. W większości powyższe gminy funkcjonowały do 1954 roku.

Obszar współczesnej gminy Łęczycza został podzielony między dawne gminy: Topola na północ oraz gminy Leśmierz i Tkaczew na południu. Największy obszar współczesnej gminy Łęczycza wchodził w skład gminy Topola z siedzibą w Topoli Królewskiej. Siedziba władz gminnych znajdowała się w Topoli Królewskiej. Tam też był kościół parafialny, szkoła początkowa, zajazd i zakład kowalski. Na południowy zachód od Łęczycy położona była gmina Tkaczew z siedzibą w Tkaczewie (dziś na terenie gminy Ozorków). Prawie cały obszar gminy Tkaczew bez południowych krańców leży dziś w granicach gminy Łęczycza. W skład gminy Tkaczew wchodziły między innymi wsie: Wilczkowice, Bronno, Borów, Leźnica Mała, Janków, Wąkczew, Zduny, Mniszki, Krzepocin, Wichrów, Topola Kątowa, Lubień oraz kolonie: Karkosy, Borek, Leszcze (powstałe na parcelowanych gruntach dworskich).

Południowo – wschodnie obszary współczesnej gminy Łęczycza należały natomiast do dawnej gminy Leśmierz. W skład tejże gminy wchodziły między innymi wsie: Borki i Dzierzbietów.

Latem 1914 roku rozpoczęła się I wojna światowa. Wkrótce działania wojenne wkroczyły na terytorium Królestwa Polskiego. W 1915 roku po zajęciu całego Królestwa Polskiego Niemcy i Austriacy podzielili ten kraj między dwie strefy okupacyjne. Powiat

Łęczycki należał do niemieckiej strefy okupacyjnej. W gminach powołano komitety obywatelskie w celu niesienia pomocy i zaspokajania potrzeb mieszkańców oraz współdziałania z władzami. Początkowo komitety gminne działały nieskoordynowane. Dopiero 1 stycznia 1916 roku powstała w Warszawie Rada Główna Opiekuńcza z podległymi jej radami miejscowymi (gminnymi). Komitet Gminny został rozwiązany i powołano Radę Miejscową. Rady były organizacjami samopomocy społecznej mającej na celu niesienie pomocy poszkodowanym przez wojnę. Współdziałały w rozdzielaniu żywności i innych towarów. Nadal działały urzędy gminne z wójtem na czele, podległe całkowicie władzy okupacyjnej. Nowością było to, że akta spisywano w języku polskim. Władze niemieckie zezwoliły na działalność polskiego szkolnictwa.

Jesienią 1918 roku wojskowa władza austro-węgierska i niemiecka załamała się. Już 7 listopada 1918 roku w Lublinie ogłoszono powstanie Rządu Ludowego Republiki Polskiej.

Władze lokalne tworzone w oparciu o dawne powiaty. W sierpniu 1919 roku powołano województwo łódzkie wraz z powiatem łęczyckim.

Od 1919 roku gminy wokół Łęczycy wchodziły w skład powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego.

Według spisu powszechnego z 1921 roku w skład gminy Topola wchodziły miejscowości: Błonie folwark, Błonie wieś, Błonie Poduchowane kolonia, Chrzastówek wieś, Dąbie wieś, Gawrony folwark, Gołocice folwark, Gołocice wieś, Goszczywno folwark, Goszczywno wieś, Jabłonna kolonia, Kozuby-Dobrogosty folwark Kozuby Średnie folwark, Kozuby Średnie wieś, Kozuby-Żarnowizna kolonia, Łęka kolonia, Łęka wieś, Mikołajew wieś, Piekacie kolonia, Piekacie wieś, Prądzew folwark, Prądzew kolonia, Pruszkki kolonia, Siedlec wieś, Siedlec folwark, Siedlec Bazylia folwark, Siedlec Bazylia kolonia, Siedlew Karsy folwark, Siedlew Karsy wieś, Siemczyce folwark, Siemczyce wieś, Skrzyńki wieś, Szarowizna kolonia, Topola Królewska kolonia, Topola Królewska wieś, Topola Szlachecka kolonia, Topola Szlachecka wieś, Upale folwark, Upale wieś, Zawada kolonia, Zawada wieś.

Według tych samych danych w skład gminy Tkaczew wchodziły między innymi: Borki kolonia, Borów wieś, Bronno wieś, Janków folwark, Janków wieś, Karkosy kolonia, Krzepocin folwark, Krzepocin wieś, Leszcze wieś, Leźnica Mała wieś, Lubień wieś, Mniszki folwark, Mniszki wieś, Topola Katowa wieś, Wąkczew kolonia, Wąkczew wieś, Wichrów folwark, Wichrów wieś, Zduny folwark, Zduny kolonia i Zduny Wieś. Natomiast w gminie Leśmierz funkcjonowały, według danych z 1921 roku, między innymi miejscowości: Borki folwark, Borki wieś, Dzierzbietów kolonia, Dzierzbietów Duży wieś, Dzierzbietów Mały wieś.

Lata dwudzieste były dość ciężkie dla samorządów gminnych. Wszyscy dopiero uczyli się demokracji lokalnej po latach zaborów. Dodatkowo dużym problemem w początku lat dwudziestych była szalejąca inflacja. Uchwalony, na przykład, na początku 1923 roku budżet należało co miesiąc nowelizować. Nie sprzyjało to wcale inwestycjom w budowę dróg i szkół. Zdarzało się, że propozycję rządowe dofinansowania inwestycji były odrzucane przez gminy, gdyż kwoty te w ciągu kilku miesięcy stawały się śmiesznie niskie i gmina musiała sama dokończyć zaczęłą budowę.

W 1933 roku dokonano wielu zmian w funkcjonowaniu gmin wiejskich w Polsce. Wprowadzono nowy, formalny podział gmin na gromady wiejskie, które obejmowały jedną lub kilka wsi. Gromada wiejska miała od tej pory własny budżet. W nowym ustroju gminnym utworzono nieznanego wcześniej organ- zarząd gminy. Przejął on część uprawnień dawnej rady gminy. Zgodnie z powyższymi nowymi rozwiązaniami prawnymi należało podzielić gminę na gromady wiejskie, czyli odpowiednik sołectw. W gminie Tkaczew powołano gromady: Borek, Borów, Borszyna, Bronno, Grzymałów, Janków, Krzepocin, Leszcze, Leźnica Mała, Lubień, Parądzice, Różyce, Skromnica, Solca Mała, Solca Wielka, Topola Katowa, Trojanów, Wąkczew, Wichrów, Wilczkowice i Zduny (21 gromad). W gminie Topola powołano gromady: Błonie, Chrzastówek, Dąbie, Dobrogosty, Gawrony, Gołocice, Kozuby Średnie, Łęka, Mikołajew, Pruszkki, Siedlec, Siedlew, Topola Królewska, Topola Szlachecka, Upale i Zawada (16 gromad). W gminie Leśmierz powołano między innymi gromady: Borki i Dzierzbietów.

Lata trzydzieste były dużo lepszym okresem rozwoju samorządu gminnego, mimo że w wielu gminach władze państwowe narzucały swoich wójtów i ograniczały z czasem

demokrację. Stabilizacja gospodarcza i rozwój ekonomiczny wpłynął na możliwość większych inwestycji. Budowano brukowane drogi, sadzono drzewa, z tego okresu pochodzi wiele murowanych szkół.

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. W pierwszych dniach września obszar gminy został opanowany przez Niemców. Gminy Topola, Tkaczew i Leśmierz, wraz z powiatem łęczyckim weszły w skład III Rzeszy i rejencji kaliskiej. W czasie wojny rozbudowano urząd gminy, aby zapewnić sprawny pobór podatków i kontyngentów. Obok oficjalnych struktur władz gminnych wyznaczonych i kontrolowanych przez Niemców istniały też struktury polskiego państwa podziemnego. Każda gmina w ówczesnej Polsce miała podziemnego, konspiracyjnego wójta.

W styczniu 1945 roku obszar Mazowsza i Ziemi Łódzkiej został zajęty przez Armię Czerwoną. Niemiecka administracja szybko opuściła ten teren.

W pierwszym okresie po wyzwoleniu opierano się na przedwojennych rozwiązaniach ustrojowych. 21 sierpnia 1944 roku dekret PKWN przywrócił przedwojenne podziały na województwa, gminy i gromady. Gminy Topola, Tkaczew i Leśmierz powróciły do powiatu łęczyckiego w województwie łódzkim.

Do 1950 roku formalnie nadal działał samorząd gminny, jednak gminne rady narodowe uzyskały niewiele uprawnień do samodzielnego działania. W systemie rad narodowych dominująca rola została powierzona organom wykonawczym i aparatowi urzędniczemu.

Samorząd gminny nie miał prawa istnieć w socjalistycznym państwie. Rozwiązano organy wykonawcze gmin (wójt i zarząd gminy), rady gromadzkie. Ich kompetencje przejęły rady narodowe. Wprowadzono wtedy jednolity system władz i administracji terenowej oparty na wzorach radzieckich. Sołtysi do tej pory podlegali wójtom i starostom, od czasu wejścia przepisów z 1950 roku podlegali przewodniczącym gminnych rad narodowych.

Po wojnie utrzymywał się podział na gromady wiejskie z sołtysami na czele. Nie miały one jednak żadnych uprawnień samorządowych. Według danych z 1952 roku w skład gromady Tkaczew wchodziło 21 gromad, w skład gminy Topola wchodziło 16 gromad, a w gminie Leśmierz nadal funkcjonowały 2 gromady.

W 1954 roku gminy zakończyły działalność. Było to konsekwencją kampanii, według której władza ludowa miała znaleźć się bliżej ludu, a nie tylko w często odległej siedzibie gminy.

25 września 1954 roku weszła w życie ustawa o reformie podziału administracyjnego. W miejsce dotychczasowych gmin powstały nowe gromady położone na terenie jednej lub sąsiadujących ze sobą dawnych gmin. W poszczególnych powiatach województwa łódzkiego i powiatu łęczyckiego powołano gromady wiejskie: Błonie, Gawrony, Leźnica Mała, Siedlec, Sierpów, Topola Katowa, Topola Królewska, Wilczkowice. Z uwagi na to, iż podział na gromady nie sprawdził się 29 listopada 1972 roku Sejm uchwalił ustawę o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych.

Na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi powołano gminę Łęczyca. W jej skład weszły sołectwa: Błonie, Borek, Borki, Borów, Bronno, Chrzastówek, Dąbie, Dobrogosty, Dzierzbietów Duży, Dzierzbietów Mały, Garbalin, Gawrony, Janków, Kozuby, Krzepocin Drugi, Krzepocin Pierwszy, Leszcze, Leźnica Mała, Lubień, Łęka, Mikołajew, Prądzew, Pruski, Siedlec, Topola Katowa, Topola Królewska, Topola Szlachecka, Wąkczew, Wichrów, Wilczkowice, Zawada i Zduny.

Z początkiem czerwca 1975 roku weszła w życie reforma administracji ustanawiająca dwustopniowy podział. Zlikwidowano powiaty, tworząc jednocześnie nowe, mniejsze województwa. Gmina Łęczyca weszła w skład województwa płockiego.

Zmiany zapoczątkowane w 1989 roku doprowadziły do uchwalenia nowej ustawy o samorządzie gminnym, który nadał samorządność dotychczas istniejącym gminom. Z końcem kwietnia 1990 roku zakończyła się przed terminem kadencja rad narodowych. Rozpoczął się nowy etap w historii gminy Łęczyca.

W dniu 27 maja 1990 roku weszła w życie nowa ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku. Tego dnia przeprowadzono pierwsze wybory do rad gminnych. Do końca 1998 roku gmina Łęczyca należała do województwa płockiego. W 1999 roku

w związku z reformą administracji państwa została włączona do województwa łódzkiego i powiatu łęczyckiego¹.

---

¹ Źródło: „HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE ŁĘCZYCA” – Leszek Zugaj, Lublin 2013.

CZĘŚĆ PIERWSZA

CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁĘCZYCA

Rozdział I. Ogólny opis gminy

Gmina Łęczyca jest gminą rolniczą obejmującą swym zasięgiem powierzchnię o wielkości 151 km². Leży w centrum Ziemi Łęczyckiej, w obrębie dwóch makroregionów. W południowo zachodniej części jest to Nizina Południow Wielkopolska z mezoregionem Kotliną Kolską oraz Nizina Środkowomazowiecka z mezoregionami: Równiną Łowicko - Błońską i Równiną Kutnowską w części północnej. Gmina liczy 8562 mieszkańców (dane na 2014 rok).

Gmina Łęczyca położona jest w klimacie Polski Środkowej, charakteryzującym się niedoborem opadów. Średnia roczna temperatury powietrza wynosi 7,9°C, a roczna amplituda temperatur wynosi 22,5°C. Przeważają wiatry zachodnie i południowo – zachodnie. Roczna suma opadów waha się w granicach 500 – 540 mm; są to wartości należące do najniższych w Polsce. Niskie wartości opadów są przyczyną zagrożeń naturalnych ekosystemów oraz szeregu upraw mniej odpornych na brak wody. Rezultatem niedoboru opadów, widocznych w ostatnich latach, szczególnie w okresach letnich, jest stepowanie.

Gmina Łęczyca posiada dobre warunki komunikacyjne zarówno z miastem powiatowym oraz wojewódzkim jak i całym krajem. Połączenia komunikacyjne realizowane są za pomocą rozwiniętej sieci dróg kołowych. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 91 i nr 60, droga wojewódzka nr 703, drogi powiatowe oraz rozbudowana sieć dróg gminnych. Najbliższy węzeł autostradowy (Autostrada A2 Wsch. – Zach. stanowiąca fragment drogi międzynarodowej E30) oddalony jest od granicy gminy o niespełna 3 km. Do kolejnego węzła autostradowego (Autostrada A1 Pn. – Pd.) odległość wynosi 24 km. Oprócz dróg kołowych przez teren gminy przebiega również linia kolejowa Łódź – Kutno oraz funkcjonuje kołowy transport zbiorowy. Gmina zajmuje centralną część powiatu łęczyckiego. Graniczy z gminami: Daszyna, Góra św. Małgorzaty, Grabów, Ozorków, Parzęczew, Świnice Warckie, Wartkowice i Witonia oraz Gminą Miasto Łęczyca.

Mapa administracyjna © IMAGIS 2003

Tabela 1. Sieć osadnicza Gminy Łęczyca na tle województwa, powiatu i gmin powiatu łęczyckiego.

LP.	JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA	POWIERZCHNIA W KM2	UDZIAŁ W % POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA	SOŁECTWA	MIEJSCOWOŚCI OGÓŁEM
1.	Województwo łódzkie	18 219	100,00	3 490	5053
2.	Powiat łęczycki	773	4,24	186	282
3.	Miasto Łęczyca	9	0,05	0	1
4.	Daszyna	81	0,44	20	34
5.	Góra św. Małgorzaty	90	0,49	20	29
6.	Grabów	156	0,86	40	65
7.	Łęczyca	151	0,83	36	46
8.	Piątek	133	0,73	33	45
9.	Świnice Warckie	93	0,51	22	33
10.	Witonia	60	0,33	15	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG oraz GUS

W skład gminy wchodzi sołectwa, które stały się jej częścią w chwili powołania gminy oraz 4 sołectwa, które utworzono w ciągu okresu funkcjonowania gminy. Są to: Kolonia Łęka, Piekacie, Siedlec Kolonia i Siemszyce.

Poniżej znajduje się tabela z wykazem sołectw i podziałem na wsie.

Tabela 2. Wykaz Sołectw w Gminie Łęczyca wraz z miejscowościami wchodzącymi w ich obszar

LP.	NAZWA SOŁECTWA	MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD SOŁECTWA
1.	Błonie	Błonie
2.	Borek	Borek
3.	Borki	Borki
4.	Borów	Borów, Prusinowice
5.	Bronno	Bronno, Liszki
6.	Chrzastówek	Chrzastówek
7.	Dąbie	Dąbie
8.	Dobrogosty	Dobrogosty
9.	Dzierzbietów Duży	Dzierzbietów Duży
10.	Dzierzbietów Mały	Dzierzbietów Mały
11.	Garbalin	Garbalin
12.	Gawrony	Gawrony, Gawronki
13.	Janków	Janków, Karkosy, Mniszki
14.	Kozuby	Kozuby
15.	Krzepocin Pierwszy	Krzepocin Pierwszy
16.	Krzepocin Drugi	Krzepocin Drugi
17.	Leszcze	Leszcze
18.	Leźnica Mała	Leźnica Mała
19.	Lubień	Lubień

LP.	NAZWA SOŁECTWA	MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD SOŁECTWA
20.	Łęka	Łęka
21.	Kolonia Łęka	Kolonia Łęka
22.	Mikołajew	Mikołajew
23.	Piekacie	Piekacie
24.	Prądzew	Prądzew
25.	Pruszki	Pruszki, Szarowizna
26.	Siedlec	Siedlec, Pilichy
27.	Siedlec Kolonia	Siedlec Kolonia
28.	Siemczyce	Siemczyce
29.	Topola Katowa	Topola Katowa
30.	Topola Królewska	Topola Królewska
31.	Topola Szlachecka	Topola Szlachecka
32.	Wąkczew	Wąkczew
33.	Wichrów	Wichrów
34.	Wilczkowice	Wilczkowice Dolne, Wilczkowice Górne, Wilczkowice nad Szosą, Wilczkowice Średnie
35.	Zawada	Zawada, Zawada Górna
36.	Zduny	Zduny

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Łęczyca występują jednostki organizacyjne, do których zalicza się:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Obsługi Placówek Oświatowych,
- Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Topoli Królewskiej,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Władysława Łokietka w Topoli Królewskiej,
- Szkoła Podstawowa w Wilczkowicach,
- Szkoła Podstawowa w Błoniu,
- Szkoła Podstawowa w Leźnicy Małej,
- Szkoła Podstawowa w Siedlcu

W 2015 r. Gmina Łęczyca podjęła decyzję o wystąpieniu z ustanowionej w 2005 r. Fundacji Rozwoju Gmin PRYM. Gmina Łęczyca była jej członkiem wraz z gminami: Dalików, Parzęczew, Wartkowice i Zgierz, jedną z założycielskich Gmin.

W dniu 27 marca 2015 r. Rada Gminy w Łęczycy podjęła uchwałę nr VIII/35/2015 w sprawie przystąpienia z Gminą Grabów, Gminą Daszyna i Gminą Miasto Łęczyca do Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Łęczycka”. W dniu 10 czerwca 2015 r. w Ratuszu Miejskim doszło do podpisania umowy partnerskiej przez: Krzysztofa Lipińskiego - Burmistrza Miasta Łęczyca, Jacka Rogozińskiego - Wójta Gminy Łęczyca, Tomasza Pietrzaka - Wójta Gminy Grabów i Zbigniewa Wojterę - Wójta Gminy Daszyna.

Rozdział II. Sytuacja społeczno-ekonomiczna Gminy Łęczyca

Demografia

Liczba ludności w Gminie Łęczyca wg stanu na koniec 2014 roku wynosiła 8562 mieszkańców. Opracowując strategię, jako bazy przyjęto 2010 rok. W stosunku do roku 2010 liczba mieszkańców gminy spadła o 47 osób, co stanowi 0,6 %. Na przestrzeni lat 2010 – 2014 spadek liczby mieszkańców odnotowano również w całym województwie łódzkim o 0,2% oraz powiecie łęczyckim o 2,8 %. Liczbę ludności w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

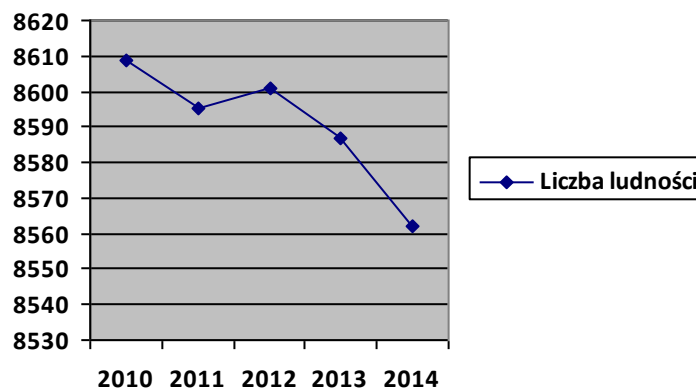
Tabela 3. Ludność w latach 2010 – 2014

Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014
Województwo Łódzkie	2 542 436	2 533 681	2 524 651	2 513 093	2 491 311
Powiat Łęczycki	52 570	52 329	51 980	51 673	51 081
Gmina Łęczyca	8 609	8 595	8 601	8 587	8 562

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, UG w Łęczycy.

Powyższe dane wskazują, iż od roku 2010 odnotowuje się spadek liczby osób zamieszkujących teren Gminy.

Wykres 1. Wskaźnik liczby ludności na terenie Gminy Łęczyca w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, UG w Łęczycy

Istotne dla analizy ruchów naturalnych ludności Gminy Łęczyca jest zróżnicowanie wartości współczynnika feminizacji, czyli stosunek liczby kobiet do mężczyzn w populacji. Na obszarach wiejskich można zauważyć nieznaczną przewagę liczby kobiet – 4 345 w stosunku do 4 230 mężczyzn, co daje wskaźnik 103 kobiety przypadające na 100 mężczyzn.

Tabela 4. Udział kobiet i mężczyzn w Gminie Łęczycza

	2010	2011	2012	2013	2014
Kobiety	4 354	4 350	4 355	4 351	4 339
Mężczyźni	4 255	4 2545	4 246	4 236	4 223

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Gęstość zaludnienia gminy Łęczycza wynosi 57 osób/km² i jest zbliżona do średniej gęstości zaludnienia dla powiatu łęczyckiego – 66 osób/km², jednak znacznie niższa niż średnia gęstość na terenie województwa łódzkiego, która kształtuje się na poziomie 138 osób/km².

Tabela 5. Ludność Gminy Łęczycza zameldowana na pobyt stały wg grup wiekowych

Wiek	2010	2011	2012	2013	2014
0 – 7 lat	607	623	631	641	650
8 – 18 lat	1145	1101	1079	1027	985
19 – 60 lat (kobiety)	2462	2449	2461	2466	2458
19 – 65 lat (mężczyźni)	2844	2858	2864	2848	2863
Powyżej 60 lat (kobiety)	1041	1064	1060	1079	1093
Powyżej 65 lat (mężczyźni)	510	500	506	526	513

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Istotnym czynnikiem dla oceny sytuacji demograficznej gminy jest przyrost naturalny. W analizowanym okresie 2010 – 2014 można zaobserwować wahania liczby urodzeń i zgonów. W roku 2010 oraz 2012 liczba zgonów dość znacząco przewyższała liczbę urodzeń, natomiast w roku 2013 zanotowano przewagę liczby urodzeń nad zgonami. W roku 2014 ponownie zaobserwować można nieznaczną przewagę liczby zgonów.

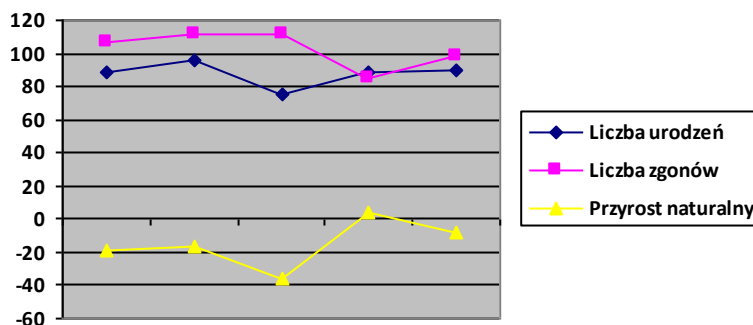
Tabela 6. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w latach 2010 – 2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba urodzeń	88	96	75	89	90
Liczba zgonów	107	112	111	85	98
Przyrost naturalny	- 19	- 16	- 36	4	- 8
Stopa przyrostu naturalnego w ‰	- 2,21	- 1,86	- 4,19	0,47	- 0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy

W 2012 roku zanotowano najniższą wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie Łęczyca, który wyniósł - 36. Natomiast najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w roku 2013 i wyniósł on 4. W roku 2014 ponownie zanotowaną ujemną wartość wskaźnika.

Wykres 2. Struktura przyrostu naturalnego na terenie Gminy Łęczyca w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Naturalnym zjawiskiem jest migracja. Migracja to odwieczne całkowite i naturalne zjawisko, które związane jest z przemieszczaniem się ludności. Główną przyczyną migracji osób jest zła sytuacja ekonomiczna, gospodarcza, bądź też polityczna występująca w miejscu zamieszkania. Analizując zjawisko migracji należy mieć na względzie czynniki determinujące, a więc czynniki wypychające (powodujące opuszczenie miejscowości) i czynniki przyciągające (skłaniające do osiedlenia się w danym miejscu). Przedsięwzięcia rozwojowe generują dodatnią migrację, a tym samym zmniejszają odpływ ludności.

Tabela 7. Migracje ludności w Gminie Łęczyca w latach 2010 - 2014

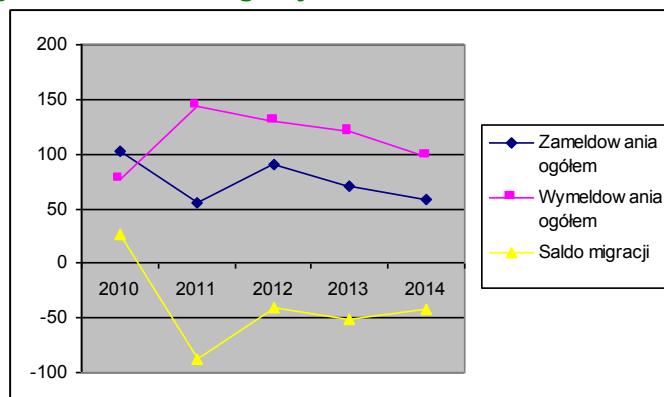
	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	103	55	90	70	59
Wymeldowania ogółem	77	143	130	121	98
Migracja ludności	26	- 88	- 40	- 51	- 39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Wskaźnik salda migracji w gminie Łęczyca na przestrzeni lat 2011-2014 przyjmował wartość ujemną. Jedynie w roku 2010 wyniósł on wartość dodatnią: 26. Najniższą wartość osiągnął w roku 2011 -88. W roku 2014 również osiągnął wartość ujemną, która wyniosła -39. Do najczęstszych powodów wyjazdów zaliczyć można m.in. poszukiwanie lepiej płatnej pracy, lepszych warunków mieszkaniowych, sprawy rodzinne, czy przenoszenie się młodych osób do miasta w poszukiwaniu wyższego standardu życia, itp.

Wykres 3. Saldo migracji ludności w latach 2010-2014

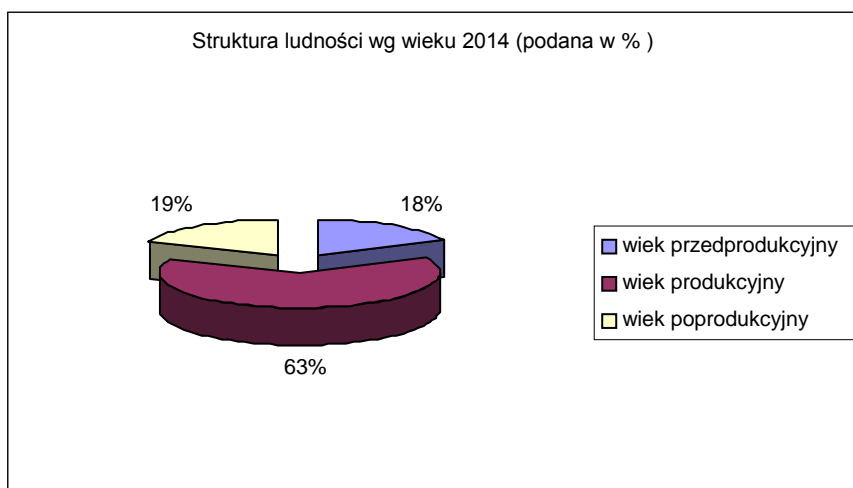
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy, które są istotne z perspektywy rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. poniżej 18 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym kobiety od 18 do 59 lat i mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym kobiety od 60 lat i więcej, mężczyźni od 65 lat i więcej.

Liczbę ludności według ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższy wykres. Ukazuje on nieco mniejszy procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Wyższy natomiast jest udział ludności w wieku produkcyjnym (dane na grudzień 2014 r.).

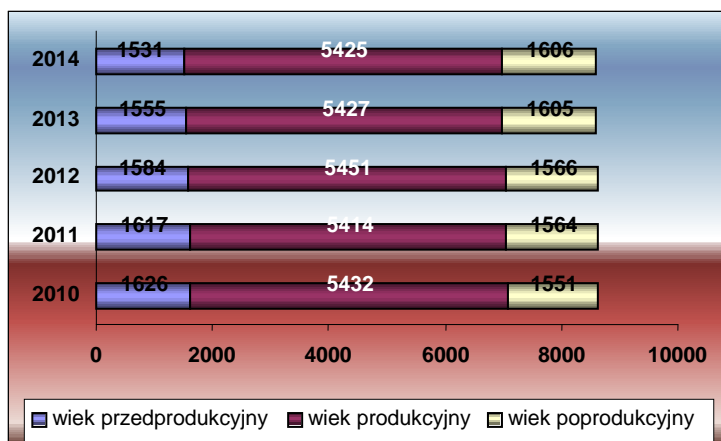
Wykres 4. Struktura ludności według wieku w Gminie Łęczycy w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wskaźniki demograficzne wskazują na spadające obciążenie w wieku przedprodukcyjnym, wzrastającą liczbę osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Wykres 5. Struktura ludności wg grup wiekowych w latach 2010 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Łęczycy.

Tabela 8. Struktura ekonomiczna ludności w 2014 r.

Grupa ekonomiczna	Udział %	Liczba osób
Wiek przedprodukcyjny	17,83	1531
Wiek produkcyjny	63,41	5425
Wiek poprodukcyjny	18,75	1606

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, UG w Łęczycy.

Rynek pracy

Mieszkańcy Gminy Łęczycza podlegają pod Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy. Dane dostarczone przez PUP wskazują, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba osób bezrobotnych utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie i nie przekracza 500 osób. Wyjątkiem jest rok 2012, gdzie bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy było 501 osób. Z danych tych wynika, że najwięcej osób bezrobotnych, a tym samym mających największy problem z adaptacją na rynku pracy mają osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w roku 2014 wyniósł 8,6%. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych z terenu Gminy Łęczycza z podziałem na kobiety i mężczyźni, wiek oraz wykształcenie.

		2010		2011		2012		2013		2014	
		Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Wiek	18-24	68	121	69	99	66	113	64	85	55	65
	25-34	40	66	53	60	61	66	63	66	52	69
	35-44	32	27	28	32	38	37	37	45	41	34
	45-54	46	32	46	30	40	37	46	38	49	33
	55-59	13	7	16	9	22	14	27	16	28	20
	60 lat i więcej	8	X	10	X	7	X	8	X	10	1

		2010		2011		2012		2013		2014	
		Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Wykształcenie	Wyższe	2	28	11	22	10	26	8	31	9	23
	Policealne i średnie zawodowe	29	47	25	40	31	47	36	39	25	46
	Średnie ogólnokształcące	22	67	26	61	23	71	20	50	21	40
	Zasadnicze zawodowe	58	56	57	49	63	55	69	58	77	51
	Gimnazjalne i poniżej	96	55	103	58	107	68	112	72	103	62

Źródło: Opracowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy.

Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy w ramach swojej działalności statutowej podejmuje działania mające na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Stosowane są różne formy wsparcia, od pośrednictwa pracy, przez doradztwo zawodowe oraz umożliwienie osobom bezrobotnym odbywania staży, skierowanie na roboty publiczne, prace interwencyjne, zakładanie działalności gospodarczej lub wyposażenie stanowiska pracy.

Najczęściej stosowaną przez Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy formą wsparcia, kierowaną do osób bezrobotnych w latach 2010 – 2014 były staże, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz roboty publiczne. Znaczna liczba bezrobotnych korzysta również z poradnictwa zawodowego oferowanego przez PUP w Łęczycy.

Przedsiębiorczość

Na terenie gminy Łęczycza zarejestrowanych jest 305 podmiotów gospodarczych. Blisko 97 % z nich stanowią podmioty małe, zatrudniające do 9 osób. W Łęczycy, podobnie jak w większości gmin wiejskich, w głównej mierze dominuje handel, transport, gastronomia, rzemiosło oraz szereg małych i średnich zakładów. Na terenie gminy Łęczycza handel i transport stanowią ponad 60 % działalności gospodarczej.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby trudniące się handlem. Kolejną grupą pod względem ilości podmiotów jest transport oraz małe przedsiębiorstwa budowlane. Według danych Urzędu Gminy w Łęczycy (dane z systemu CEIDG), ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych i posiadających główne miejsce wykonywania działalności na terenie gminy (według poszczególnych sekcji PKD 2007) prezentuje się następująco:

Tabela 10. Podmioty gospodarcze zarejestrowane i posiadające główne miejsce działalności na terenie Gminy Łęczycza.

Wyszczególnienie	Ilość podmiotów
Ogółem:	305
Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo (usługi)	22
Górnictwo i wydobywanie	2
Przetwórstwo przemysłowe	38
Gospodarka ściekami i odpadami	1
Budownictwo	35
Handel i naprawy	102
Transport i gospodarka magazynowa	43

Wyszczególnienie	Ilość podmiotów
Zakwaterowanie i restauracje	6
Informacja i komunikacja	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
Edukacja	5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11
Działalność związana z kulturą, rozrywką	5
Pozostała działalność usługowa	7

Źródło: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

Tabela 11. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według sekcji PKD.

	Sekcja/Obszar działalności	Struktura podmiotów w Powiecie	
		liczba	%
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	106	2,7
B	Górnictwo i wydobywanie	1	0,02
C	Przetwórstwo przemysłowe	420	10,7
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	9	0,08
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami, odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	0,3
F	Budownictwo	528	13,4
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1582	40,2
H	Transport i gospodarka magazynowa	320	8,1
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	20	0,5
J	Informacje i komunikacja	38	1,0
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	69	1,7
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	36	0,9
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	105	2,7
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	68	1,7
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	36	0,9
P	Edukacja	98	2,5
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	93	2,4
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	68	1,7
S i T	Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	328	8,3
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	0,0
	Ogółem	3932	100,0

Źródło: Opracowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy.

Dominującymi branżami w powiecie łęczycyjskim są handel (hurtowy i detaliczny), a także naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G). Ten rodzaj działalności prowadzi 40,02% podmiotów w powiecie. Następnie blisko 13,4% firm działa w sekcji budownictwa (sekcja F), 10,7% powiatowych firm działa w branży przetwórstwa przemysłowego (sekcja C), zaś prawie 8,1% w transporcie i gospodarce magazynowej (sekcja H). Ponadto należy zauważyć, że 8,3% przedsiębiorstw zajmuje się działalnością obejmującą połączone sekcje

S i T, zaś ponad 2,7% działa w obszarze działalności profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). Z kolei 2,4% jednostek gospodarczych działa w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (sekcja Q). W pozostałych sekcjach funkcjonuje nie więcej niż 3,0% podmiotów. Zestawienie zarejestrowanych podmiotów w podziale ze względu na obszar działalności przedstawiono w tabeli powyżej.

Tabela 12. Największe podmioty gospodarcze na terenie Gminy Łęczycyca.

Nazwa	Charakter działalności
„Młyn” Bogusław Grecki – Topola Królewska	produkcyjna
Zakład Masarski Józef Karolczak – Topola Szlachecka	produkcyjna
PUH „Trans – Wek” – Wiesław Nawrocki – Topola Szlachecka	transportowa
P.P.H. FRANCOPOL Józef Frankowski – Topola Szlachecka	produkcyjno-handlowa
Biuro Usługowo – Handlowe Jan Tercjak – Gawrony	produkcyjno - handlowa
Firma Handlowa Anna Majda – Topola Królewska	handlowa
PPHU „MIRATRANS” Mirosław Stasiak – Błonie	transportowa
Firma „MARK - TRANS - SPED” Marek Jakubowski – Lubień	transportowa
Usługi Transportowe Sławomir Bechciński – Lubień	transportowa
MARQS - Usługi Autokarowe – Marek Flejszman – Topola Królewska	transportowa
PPHU „KOLASIŃSKI” Krzysztof Kolasiński – Wilczkowice Dolne	handlowo-transportowa
PPUH „HYDRO-ROL” Radosław Kupis - Pruszkę	transportowa
PHU „ZIMEX” Halina Zimoch- Leszcze	usługowo-handlowa
Przedsiębiorstwo Eksploatacji kruszywa – Andrzej Pietrzak – Wilczkowice Górne	handlowa
PPH „AGRO-FACTORY” Bogdan Denarski – Lubień	produkcyjno-handlowa
„AGRICOLA” s.c. Kapica Tomasz i Małgorzata – Borki	handlowa
Stacja Kontroli Pojazdów LESZCZE – Krzysztof Wawrzyniak – Leszcze	usługowa
Stacja Paliw LESZCZE – Elżbieta Wawrzyniak – Leszcze	handlowa
PPHU „MONROB” Monika Denarska – Borki	usługowa
PPHU „KELLER” Jakub i Krzysztof Keller- Borki	handlowa
„EKOPOL” Bożena Mankiewicz – Bronno	produkcyjno - usługowa
Handel-Pośrednictwo Stanisław i Mariusz Kaźmierczak – Leźnica Mała	produkcyjno – usługowo - handlowa
Firma „Działek” Zenon Działek – Topola Katowa	handlowa
Firma Handlowa „PIOBAR” Krzysztof Kubatko – Chrzastówek	handlowa
BIOSANIT Karolina Mankiewicz – Bronno	produkcyjno-usługowa
Firma Handlowa „MARCINIAK” Łukasz Marciniak – Topola Szlachecka	usługowo-handlowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Łęczycy

Jakość życia jest ważnym wyzwaniem dla władz i mieszkańców Gminy. Jakość ta uzależniona jest od atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. Mają na nią wpływ czynniki warunkujące rozwój gospodarczy. Nie na wszystkie czynniki rozwoju władze Gminy mają bezpośredni wpływ, jednakże odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca system zachęt i ulg, współpraca z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym, przyczynia się do rozwoju i konkurencyjności gminy. Ważnym

czynnikiem jest przyciągnięcie inwestorów na tzw. tereny inwestycyjne w Lubieniu, co generowałoby znaczne wpływy do budżetu Gminy. Stworzyłoby to także szansę powstania nowych miejsc pracy dla miejscowej ludności.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Łęczycza działają trzy zakłady świadczące opiekę ambulatoryjną i są to: Oddział Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „MEDAR” znajdujący się w Leźnicy Małej z główną siedzibą w Łęczycy, filia mieszczącego się w Łęczycy Przedsiębiorstwa Podmiotu Leczniczego „Gwardia Życia” z siedzibą w Siedlcu oraz Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Karnego w Garbalinie.

W większości mieszkańcy Gminy korzystają z łęczyckich placówek świadczących usługi medyczne i są to:

Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- NZOZ „MEDICUS”, Andrzej Dąbroś, ul. M. Konopnickiej 18,
- NZOZ „MEDANT” lek. med. Waldemar Antosik, ul. Słowackiego 1,
- NZOZ „Gwardia Życia”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Paweł Odważny, ul. Bitwy nad Bzurą 33,
- NZOZ „Rodzina”, ul. Kilińskiego 4,
- NZOZ „S -Med”, ul. Bema 1,
- NZOZ MEDAR, ul. Kilińskiego 4,
- NZOZ „STOMAMED”, ul. Bitwy nad Bzurą 13,
- NZOZ „EL-DENT”, Dariusz Szymczak, ul. Kilińskiego 16,
- NZOZ „WITOMED” s.c., ul. Zachodnia 10,
- NZOZ „AS-DENT”, Agata Stasiak, ul. Dominikańska 6
- NZOZ „K-DENT”, ul. Kilińskiego 4,
- NZOZ Falck Medycyna Region Łódzki, ul. Ozorkowska 9,
- NZOZ „PULS” s.c., ul. M. Konopnickiej 10,
- NZOZ „CENTRUM MEDYCZNE OLMEDICA M. OLSZEWSKI SPÓŁKA JAWNA”, ul. Kilińskiego 11,
- NZOZ „Łęczyckie Centrum Kardiologii Inwazyjnej i Angiologii”, ul. Zachodnia 6,
- NZOZ „PROMED” Prądyńska Małgorzata, ul. M. Konopnickiej 8,
- NZOZ „HELIKON”, ul. J. Grodzkiej 2,
- Przychodnia Stomatologiczna ALFA-DENT, ul. Sienkiewicza 31,
- Manufaktura Zdrowia, pl. T. Kościuszki 9,
- NZOZ Falck Medycyna Region Centralny, ul. M. Konopnickiej 39a,
- Centrum Medyczne Sokrates s.c. Iwona Sobera, Magdalena Koperska, ul. Bitwy nad Bzurą 11,
- Centrum Medyczne MAXMED s.c. Joanna Szczygieł, Wojciech Kęska, ul. Bitwy nad Bzurą 11,

Na terenie miasta Łęczycy działa Zespół Opieki Zdrowotnej (szpital), który jest największą w powiecie placówką świadczącą usługi medyczne.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r., poz.163 ze zm.). Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie

w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym z Gminy Łęczycy, zajmują się pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczycy, który mieści się w Łęczycy przy ul. Belwederskiej 69. Jest on samodzielną jednostką budżetową, finansowaną z budżetu gminy w zakresie zadań własnych, natomiast w zakresie zadań zleconych i powierzonych z budżetu państwa oraz innych źródeł zewnętrznych.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni:

1. przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby,
2. uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą),
3. w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania,
4. przygotowują plan pomocy, monitorują efekty podjętych działań,
5. udzielają informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
6. w uzasadnionych przypadkach kwalifikują do uzyskania pomocy finansowej, rzeczowej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
7. pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
8. informują o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym np. poradnictwa prawnego, psychologicznego,
9. biorą udział w pracach grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Łęczycy,
10. w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe mają prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Decyzja o odebraniu dziecka podejmowana jest wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. O tym fakcie pracownik socjalny niezwłocznie powiadamia sąd opiekuńczy, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.
11. pracownicy socjalni pouczają rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka o prawie do złożenia zażalenia na odebranie dziecka, wraz ze wskazaniem sądu opiekuńczego właściwego miejscowo do jego rozpatrzenia. Ww. pouczenie wręczają na piśmie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od 10 lat organizuje wraz z Urzędem Gminy w Łęczycy przy udziale Gimnazjum w Topoli Królewskiej spotkania wigilijne dla swoich podopiecznych. W spotkaniach tych prócz zaproszonych mieszkańców uczestniczą również Władze Gminy, Dyrektorzy Szkół Podstawowych oraz Gimnazjum, a także Radni, Sołtysi, pracownicy Urzędu Gminy w Łęczycy, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zaproszeni goście. Każdego roku w podniosły nastrój uczestników spotkania wigilijnego wprowadzają przedstawieniem jasełkowym dzieci ze Szkół Podstawowych oraz Gimnazjum.

Zmianom ulega zakres zadań stawianych przed Ośrodkiem, jak również rodzaje świadczeń i formy pomocy, które dostosowywane są do ujawniających się zjawisk w życiu społecznym.

Jeszcze do niedawna korzystającymi z pomocy społecznej byli przede wszystkim ludzie starsi, osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych ośrodków pomocy społecznej przeważającą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie i szukają wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów bytowych.

Tabela 13. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Łęczyca w latach 2010-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w roku				
	2010	2011	2012	2013	2014
UBÓSTWO	5	-	-	120	136
BEZDOMNOŚĆ	1	1	2	2	3
SIEROCTWO	0	0	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	0	0	1	0	0
WIELODZIETNOŚĆ	43	23	37	39	39
BEZROBOCIE	108	112	115	117	118
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	59	47	49	58	55
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO OGÓŁEM	50	43	18	11	16
ALKOHOLIZM	2	2	3	3	3
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	0	0	1	1	1
NARKOMANIA	0	0	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE	0	2	2	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Łęczyca.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych uprawnionym mieszkańcom gminy. Poniższa tabela zawiera dane na temat realizacji świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Tabela 14. Informacja na temat realizacji świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych na dzień 31.12.2014r.

Lp.	ŚWIADCZENIE	REALIZACJA ŚWIADCZEŃ W 2014 r.		
		Liczba osób	Ilość świadczeń	Wartość wypłaconych świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny	661	6882	694.907,00
2.	Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	15	82	30.784,20

Lp.	ŚWIADCZENIE	REALIZACJA ŚWIADCZEŃ W 2014 r.		
		Liczba osób	Ilość świadczeń	Wartość wypłaconych świadczeń
	wychowawczego			
3.	Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	27	27	27.000,00
4.	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	13	100	17.640,00
5.	Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	31	340	26.680,00
6.	Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	442	442	44.200,00
7.	Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole po za miejscem zamieszkania	143	1110	58.820,00
8.	Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	116	1158	92.640,00
9.	Zasiłek pielęgnacyjny	158	1738	265.914,00
10.	Świadczenie pielęgnacyjne	32	347	255.820,00
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	61	61	61.000,00
12.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	5	2.496,00
13.	Zasiłek dla opiekuna	17	259	124.488,40
14.	Składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń pielęgnacyjnych (specjalnego zasiłku opiekuńczego) zasiłków dla opiekuna	15	119	30.396,57
	Ogółem	1732	12670	1.732.786,17

Źródło: Opracowano na podstawie danych GOPS w Łęczycy.

Analizując tabelę nr 14 zauważyć można, że najwięcej środków pieniężnych przeznaczają się na zasiłki rodzinne, dużą kwotę z budżetu GOPS zajmują również zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne, natomiast najmniej środków przeznaczanych jest na specjalny zasiłek opiekuńczy.

Inną formą pomocy stosowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Dane z lat 2010-2014 pokazują, że najwięcej rodzin objętych przedmiotową pomocą (44) było w roku 2011, a najmniej w roku 2014 (33).

**Tabela 15. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego
Przyznawane w Gminie Łęczycy**

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	41	45	44	40	33
Ilość	760	729	734	637	521

świadczeń					
Koszt świadczeń	197.508,27	203.907,74	209.416,44	189.880,97	153.520,00

Źródło: Opracowane na podstawie danych z GOPS Łęczycy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Uzależnienie od alkoholu powoduje zmiany w funkcjonowaniu fizjologicznym, emocjonalnym i poznawczym. Towarzyszą mu szkody zdrowotne, psychologiczne i społeczne. Uzależnienie jest chorobą chroniczną, która prowadzi do ograniczenia długości i pogorszenia jakości życia. Kiedy w rodzinie ktoś nadużywa alkoholu cierpią z tego powodu wszyscy. Zachowanie osoby uzależnionej jest nieprzewidywalne, szkodliwe i destrukcyjne, zagrażające zarówno jej samej, jak i członkom rodziny.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Zadania te realizuje gmina przy pomocy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która jest organem podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. O zastosowaniu wyżej wymienionej procedury wobec osoby uzależnionej stanowi sąd rejonowy. Tabela 16 przedstawia ilość osób, z którymi w latach 2010-2014 pracowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęczycy.

Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęczycy.

Gmina Łęczycyca	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób, z którymi GKRPA w Łęczycy przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	31	27	32	43	25
Liczba spraw skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego	9	5	4	11	8

Źródło: Opracowane na podstawie danych z GKRPA.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne, dopiero od kilku lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych. W Polsce obserwujemy systematyczny wzrost poziomu wiedzy o samym zjawisku przemocy, metodach pomagania, coraz lepszych rozwiązaniach prawnych w tej kwestii. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie uchwalona została ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390). Na podstawie przepisów przedmiotowej ustawy Wójt Gminy Łęczycy Zarządzeniem Nr 22/2011 z dnia 28 lutego 2011 roku powołał Zespół Interdyscyplinarny Gminy Łęczycyca. W skład zespołu weszli przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji w Łęczycy, Gimnazjum w Topoli Królewskiej, Szkoły Podstawowej w Topoli Królewskiej, GKRPA w Łęczycy, NZOZ „MEDAR” w Łęczycy

i Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Łęczycy. Tabela nr 17 przedstawia skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łęczycy².

Tabela 17. Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Łęczycy lata 2010-2014.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ogółem sporządzonych Niebieskich Kart A, w tym wypełnionych przez przedstawicieli:	-	-	12	17	14
Liczba Jednostek pomocy społecznej	-	-	2	12	4
Policji	-	-	7	4	8
GKRPA	-	-	3	1	0
Oświaty	-	-	0	0	2
Ochrony zdrowia	-	-	0	0	0
Liczba rodzin, w których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”	4	6	14	17	15
Liczba utworzonych grup roboczych do pracy z rodzinami	-	-	7	15	11

Źródło: Opracowane na podstawie danych z GOPS w Łęczycy.

Rozdział III. Edukacja

Wychowanie przedszkolne

Na terenie gminy Łęczycy funkcjonuje sześć oddziałów przedszkolnych działających przy wszystkich szkołach podstawowych. Są to oddziały przeznaczone dla dzieci objętych obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego.

Dwa oddziały funkcjonują przy Szkole Podstawowej w Topoli Królewskiej a po jednym przy pozostałych szkołach w: Błoniu, Leźnicy Małej, Siedlcu i Wilczkowicach. Od roku szkolnego 1989/1990 do oddziałów przedszkolnych uczęszczały dzieci sześciolatnie, natomiast od roku 2012/2013 dzieci sześciolatnie oraz pięcioletnie.

W drugim półroczu 2015 r. Gmina Łęczycy zrealizowała projekt pn. „Szansa dla malucha” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego głównym celem było podniesienie jakości funkcjonowania wszystkich oddziałów przedszkolnych w gminie Łęczycy poprzez ich doposażenie w celu dostosowania do potrzeb dzieci 3 i 4 letnich.

Przedsięwzięcie obejmowało budowę placów zabaw przy Szkole Podstawowej w Błoniu i Topoli Królewskiej, jak również dostosowanie pomieszczeń i wyposażenie wszystkich oddziałów przedszkolnych.

Tabela 18. Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach przedszkolnych w latach 2010-2014.

Szkoła Podstawowa	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	Gmina Łęczycy	Spoza obwodu	Gmina Łęczycy	Spoza obwodu	Gmina Łęczycy	Spoza obwodu	Gmina Łęczycy	Spoza obwodu	Gmina Łęczycy	Spoza obwodu
Błonie	8	1	17	0	20	1	11	1	13	0
Siedlec	10	7	6	11	1	8	13	7	11	3
Leźnica Mała	11	2	18	4	19	3	15	4	20	1
Wilczkowice	16	0	22	2	26	2	25	3	17	4

² Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęczycy na lata 2014 – 2022.

Topola Królewska	26	5	40	11	26	22	32	7	33	8
-------------------------	----	---	----	----	----	----	----	---	----	---

Źródło: opracowane przez ZOPO Gminy Łęczycza.

Tabela przedstawia liczbę uczniów w oddziałach przedszkolnych w poszczególnych szkołach podstawowych w danym roku szkolnym z podziałem na dzieci zamieszkujące dany obwód oraz spoza obwodu.

Szkolnictwo podstawowe

Na terenie Gminy Łęczycza funkcjonuje 5 szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa w Błoniu, Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Siedlcu, Szkoła Podstawowa w Leźnicy Małej, Szkoła Podstawowa w Wilczkowicach, Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wł. Łokietka w Topoli Królewskiej.

W 2008 roku wybudowane zostało Wiejskie Centrum Kultury i Sportu przy Szkole Podstawowej w Wilczkowicach Górnych. Na terenie ok. 1 ha, znajdującym się w pobliżu Szkoły Podstawowej, powstały tereny rekreacyjne: wielofunkcyjne boisko sportowe, miasteczko rowerowe, bieżnia do skoku w dal oraz plac zabaw dla najmłodszych. Całość jest zatopiona w zieleni i stanowi doskonałe miejsce wypoczynku zarówno dla najmłodszych jak i dorosłych. Budowa Centrum została dofinansowana ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 - 2006".

W 2011 roku otwarte zostało Centrum Sportowe przy Szkole Podstawowej w Błoniu, którego budowa została dofinansowana w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. W ramach projektu powstało boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej z drenażem odwadniającym, skocznia w dal oraz bieżnia dwutorowa o nawierzchni poliuretanowej, obiekt jest ogrodzony, wokół niego został urządzony trawnik.

W 2013 roku przy Szkole Podstawowej w Leźnicy Małej wybudowane zostało nowoczesne Centrum Sportowe, wyposażone w boisko wielofunkcyjne, skocznię w dal oraz chodniki. Zostało wykonane ogrodzenie placu zabaw oraz oświetlenie, wyremontowano budynek gospodarczy, posadzono krzewy i rośliny zielone. Budowa została dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W latach 2014/2015 przy Szkole Podstawowej w Siedlcu wybudowane zostało nowoczesne Centrum Sportowe, w ramach którego powstało trawiaste boisko wielofunkcyjne, boisko do przeprowadzania zawodów strażackich oraz plac zabaw.

Tabela 19. Liczba uczniów w poszczególnych szkołach w latach 2010-2014.

Szkoła podstawowa w:	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	Gmina Łęczycza	Spoza obwodu	Gmina Łęczycza	Spoza obwodu	Gmina Łęczycza	Spoza obwodu	Gmina Łęczycza	Spoza obwodu	Gmina Łęczycza	Spoza obwodu
Błoniu	60	8	54	7	54	5	59	5	52	8
Siedlcu	57	19	55	21	54	22	48	27	42	26
Leźnicy Małej	72	7	74	6	67	10	58	10	58	13
Wilczkowicach	94	5	88	6	88	5	92	5	87	7
Topoli Królewskiej	159	56	157	48	160	49	147	58	161	53

Źródło: opracowane przez ZOPO Gminy Łęczycza.

Tabela przedstawia liczbę uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych w danym roku szkolnym z podziałem na dzieci zamieszkujące dany obwód oraz spoza obwodu.

Gimnazja

Na terenie Gminy Łęczycza funkcjonuje jedno Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Topoli Królewskiej. Powstało 1 września 2002 roku. W sierpniu 2004 roku rozpoczęto budowę hali sportowej. We wrześniu następnego roku lekcje wychowania fizycznego odbywały się już w nowej sali gimnastycznej, a uczniowie mogli w pełni korzystać także z siłowni i specjalnego pomieszczenia do gimnastyki korekcyjnej.

7 czerwca 2013 roku otwarto Centrum Sportowe. Obiekt tworzą boiska sportowe, skocznie, bieżnie oraz kompleks rekreacyjny, na którym uczniowie mogą wypoczywać w czasie przerw, czy prezentować umiejętności artystyczne na wybudowanej specjalnie w tym celu scenie.

Dziś Gimnazjum w Topoli Królewskiej to jedna z lepiej wyposażonych szkół w województwie. Uczniowie mają do dyspozycji 17 sal lekcyjnych, 2 pracownie językowe, pracownię chemiczną, 2 pracownie komputerowe wyposażone w sprzęt multimedialny, pracownię przedmiotową, a także salę konferencyjną.

Do Gimnazjum im. Czesława Miłosza uczęszcza młodzież z pięciu szkół podstawowych z terenu Gminy oraz spoza obwodu, z miasta Łęczycza i ościennych gmin. Uczniowie są dowożeni do szkoły dwoma autobusami szkolnymi oraz 11 autobusami wynajmowanymi z PKS Łęczycza. Organizacją dowozów zajmuje się organ prowadzący, natomiast opiekę nad młodzieżą podczas dowozów sprawują nauczyciele. Szkoła pracuje w systemie jednozmianowym. Obecnie w Gimnazjum uczy się 360 uczniów w 16 oddziałach. Kadre pedagogiczną stanowi zespół 34 nauczycieli.

Tabela 20. Liczba uczniów w latach 2010-2014.

Nazwa szkoły	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	Gmina Łęczycza	Spoza Gminy	Gmina Łęczycza	Spoza Gminy	Gmina Łęczycza	Spoza Gminy	Gmina Łęczycza	Spoza Gminy	Gmina Łęczycza	Spoza Gminy
Gimnazjum w Topoli Królewskiej	364	50	395	32	357	38	254	100	251	109

Źródło: dane opracowane przez ZOPO Gminy Łęczycza.

Tabela przedstawia liczbę uczniów w gimnazjum w danym roku szkolnym z podziałem na uczniów z terenu Gminy Łęczycza oraz spoza Gminy Łęczycza.

Wydatki na oświatę i wychowanie w Gminie Łęczycza w latach 2010-2014.

Tabela 21. Wydatki na oświatę i wychowanie w Gminie Łęczycza w latach 2010-2014.

Lp.	Rok	Wydatki	Subwencja/Dotacja
1.	2010	9 071 057,24	6 881 270,47
2.	2011	9 707 598,30	7 269 824,71
3.	2012	10 326 935,41	7 571 465,52
3.	2013	10 689 229,73	7 787 494,41
4.	2014	10 393 844,94	7 550 139,07

Źródło: opracowane przez ZOPO Gminy Łęczycza.

Rozdział IV. Turystyka, zabytki, archeologia, ochrona dziedzictwa narodowego.

Turystyka i zabytki

Gmina posiada walory turystyczne związane z historią i z krajobrazem przyrodniczym. Turystom proponuje się zwiedzanie zachowanej w swoim pierwotnym stanie Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej w następujących miejscach:

- na trasie z Topoli Szlacheckiej do miejscowości Kozuby i Dobrogosty,
- na odcinku Bronno – Kolonia Łęka (z Leźnicy Małej na północ), gdzie trasa przecina prostopadle Pradolinę i rzekę Gnidę (Zian) – z jazu na Gnidzie widać Pradolinę w całej swojej krasie, porośłą podmokłymi łąkami, na których mają liczne siedliska bociany i ptactwo wodne,
- z drogi Łęczycza – Dąbie, na odcinku od Błonia do Łęki, po stronie południowej widać szeroką, piękną Pradolinę.

Gmina Łęczycza położona jest w centrum Ziemi Łęczyckiej i dawnego województwa łęczyckiego, w którym z dawien dawna liczne dobra posiadała szlachta i Kościół, stąd wiele wsi ma średniowieczne korzenie, o czym świadczą dokumenty historyczne i liczne, dobrze zachowane stare kościoły, a także pozostałości dworów szlacheckich, do których zalicza się: Błonie, Leźnica Mała, Prądzew, Siedlec, Topola Królewska i Wichrów. Gmina bezpośrednio sąsiaduje z miastem Łęczycza, którego początki sięgają VIII wieku, gdzie Gród Łęczycki był ośrodkiem władzy plemienia zwanego Łęczanami lub Łęczyczanami. W procesie formowania państwa Polan tereny obecnej ziemi łęczyckiej zostały im podporządkowane. W państwie polskim Łęczycza pełniła rolę jednej ze stolic kraju składającego się z siedmiu prowincji. Stąd też na terenie Gminy Łęczycza znajduje się wiele wartych obejrzenia miejsc, m.in.:

Topola Królewska - historia wsi sięga XII stulecia. Wówczas wieś stanowiła uposażenie kolegiaty łęczyckiej. Potem przez długi czas była przedmiotem sporów pomiędzy władzą świecką i kościelną.

Miejscowa parafia została erygowana w 1300 roku przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Jakuba Świnkę. Wart obejrzenia jest tutaj drewniany kościół pw. św. Bartłomieja zbudowany w 1711 roku przez tutejszego proboszcza i kantora łęczyckiego, ks. Wojciecha Kamińskiego. Kościół zbudowany jest z dębowego drewna i stoi w miejscu poprzedniej świątyni. Jest to orientowana, jednonawowa budowla konstrukcji zrębowej, oszalowana deskami. W latach 1881-1887 kościół został gruntownie przebudowany. I wydłużony o jedno murowane przęsło. Wówczas też wzniesiono murowaną fasadę. Wewnątrz można zobaczyć cenny obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem z XVII wieku. W Topoli znajduje się również cmentarz rzymskokatolicki, który położony jest przy drodze krajowej nr 60 z Witoni do Topoli Królewskiej. Centralną budowlą nekropoli jest kościółek p.w. św. Rocha ufundowany przez rodzinę Chrzanowskich z Zawad. Ciekawym zabytkiem jest monumentalny grobowiec rodziny Kłóbskich herbu Pomian, stojący w południowo – wschodnim narożniku cmentarza. W pobliżu głównego skrzyżowania dróg w Topoli Królewskiej znajduje się murowany młyn motorowy, wzniesiony w latach międzywojennych i użytkowany współcześnie.

Błonie – wieś istniała już w XIV wieku i do drugiego rozbioru Polski była własnością starosty łęczyckiego. Później była wsią rządową, a od 1838 roku własnością tajnego radcy Oczkina. W Błoniu godny obejrzenia jest murowany kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego, z wieżą od strony zachodniej, zbudowany w latach 1913 – 16 według projektu Józefa Piusa Dziekońskiego. Jest to budowla wzniesiona na planie krzyża, neobarokowa, murowana, jednonawowa i orientowana. Wewnątrz znajduje się cenne wyposażenie, m.in. monstrancja

rokoka z połowy XVIII w., ornat haftowany z XVII w., 4 lichterze cynowe barokowe. Na południe od wsi, niedaleko kościoła znajduje się cmentarz rzymsko - katolicki. Na cmentarzu warto zwrócić uwagę na ciekawy grobowiec Stanisława i Feliksa Szczechów, jak również XIX wieczny grobowiec Stępowskich. W Błoniu usytuowany jest również budynek folwarczyny z poł. XIX w., będący niegdyś własnością Wilhelma

Orsettiego, a obecnie zasiedlony przez miejscowych mieszkańców. Budynek znajduje się w odległości ok. 2 km na zachód od Zakładu Doświadczalnego.

Leźnica Mała – Osada po raz pierwszy wzmiankowana była w dokumencie z 1362 r., na mocy którego pewne pola w tej wsi przekazał arcybiskup gnieźnieński w posiadanie szlacheckie. W XV i XVI w. została podzielona na kilka działów szlacheckich. Miejscowa parafia pw. św. Marii Magdaleny powstała przed 1399 roku. Tutejszy drewniany kościół pw. św. Marii Magdaleny został wzniesiony w 1784 r. przez księdza

Andrzeja Mniszewskiego (ówczesnego dziedzica wsi Leźnica Mała). Jest to kościół drewniany o konstrukcji zrębowej, oszalowany, orientowany, jednonawowy z dwuspadowym dachem oraz dobudowaną w 1869 r., murowaną kaplicą (od strony północnej). We wnętrzu znajduje się m.in.

manierystyczny ołtarz z połowy XVII w., wczesnobarokowe rzeźby pochodzące z romańskiej archikolegiaty w Tumie pod Łęczycą, organy z XIX w., czy średniowieczna kropielnica. Warto zaznaczyć, że ta sakralna budowla znajduje się w centrum wsi i otoczona jest starodrzewem, jak np. wiązem szypułkowym, który jest zarejestrowanym pomnikiem przyrody.

Prądzew - wędrując po gminie nie należy pominąć wsi Prądzew. W średniowieczu była wsią

szlachecką, w XV i XVI w. została podzielona na kilka działów majątkowych. Należała do parafii Topola Królewska. W odległości ok. 800 metrów od drogi Łęczycza – Kutno stoi drewniany dwór wzniesiony w początkach XX wieku. Dwór w Prądzewie jest budowlą parterową o konstrukcji szkieletowej. Nakrywa go dach dwuspadowy. Niedawno przeszedł remont i stanowi własność prywatną. Otaczają go pozostałości parku.

Siedlec – osada rozpoczęła swój historyczny żywot w 1243 r. W 1340 r. wieś była lokowana na prawie niemieckim (chełmińskim). W XVI w. drogą zamiany dóbr Siedlec przeszedł w ręce szlacheckie. Według tradycji już w 1350 roku biskupi wrocławscy wzniesili w Siedlcu drewniany kościół, który przetrwał aż do 1758 roku. Drugą drewnianą świątynię wzniesiono po 1768 roku z fundacji małżonków Władysława i Domiceli Kamińskich. Budowla przetrwała do 1924 roku.

Obecny kościół pw. św. Marcina powstał według projektu Zdzisława Mączyńskiego. Wewnątrz świątyni znajduje się wiele relikwii z XVII, XVIII i XIX wieku. Na cmentarzu parafialnym

znajduje się kilka ziemiańskich nagrobków z XIX i XX wieku. Najciekawszy w Siedlcu jest eklektyczny dwór wzniesiony w końcu XIX w. dla Łukasza Boettichera, ówczesnego właściciela majątku. W Siedlcu znajduje się również piętrowy młyn motorowy wzniesiony z cegły w pierwszej połowie XX stulecia, obecnie nieczynny. Niegdyś wchodził w skład tutejszego majątku.

Zwiedzając Gminę Łęczycza, warto zwrócić uwagę na mogiły żołnierzy z czasów I wojny światowej. Pomiędzy skrzyżowaniem dróg z Łęczycy do Poddębic i z Mniszek do Leźnicy Małej i Świnic Warckich, a mostem na rzece Zian stoi pamiątkowy obelisk z tablicą, poświęcony pamięci 12 mieszkańców wsi Janków i okolic zamordowanych przez

Wehrmacht³. W miejscowości Wichrów przy drodze z Łęczycy do Leźnicy Małej stoi pomnik upamiętniający żołnierzy rosyjskich walczących w czasie I wojny światowej.

Poniższe tabele zawierają najważniejsze obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną konserwatorską.

Tabela 22. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekt, ogólna charakterystyka	Lokalizacja	Numer i data rejestracji
Zespół sakralny obejmujący kościół wraz z cmentarzem przykościelnym, oraz strefę o zasięgu 100 m. od granic cmentarza (1913 r. -1916 r.)	Błonie	524 01.09.1980 r.
Zespół dworsko-parkowy obejmujący dwór i park oraz strefę o zasięgu 100m od granic parku (1923 r. - przekomponowany w 1947 r.)	Błonie - Topola	576 08.09.1987 r.
Dwór	Kozuby	492/374 02.08.1967 r.
Kapliczka (XIX w.)	Leźnica Mała	41/271 18.11.1970 r.
Kościół pw. Marii Magdaleny drewniany o konstrukcji zrębowej, oszalowany, orientowany (1784 r. -1869 r.)	Leźnica Mała	493 04.08.1967 r.
Park, wraz ze strefą o zasięgu 100 m od granic parku (poł. XIX w., przekomponowany na początku XX w.)	Prądzew	564 01.09.1987 r.
Dwór drewniany, XIX w.	Prądzew	A/5 14.06.2002 r.
Zespół dworsko-parkowy wraz ze strefą o zasięgu 150 m. od granic parku (ok. 1860 r. – 1870 r.)	Siedlec	483 09.04.1979 r.
Zespół sakralny obejmujący kościół wraz z cmentarzem przykościelnym oraz strefa o zasięgu 100 m. od granic cmentarza (1922 r. – 1930 r., początek XX w.)	Siedlec	525 01.09.1980 r.
Kościół cmentarny pw. św. Rocha budowla orientowana o konstrukcji zrębowej wzniesiona z drewna z dwuspadowym dachem krytym gontem (XIX w.)	Topola Królewska	534/382 09.08.1967 r.
Kościół pw. św. Bartłomieja obiekt drewniany o konstrukcji zrębowej, oszalowany jednonawowy i orientowany (XVI w.)	Topola Królewska	533/381 07.08.1967 r.
Kolejka wąskotorowa (przebieg torowiska) relacji Krośniewice – Daszyna - Łęczycza)	Krośniewice - Daszyna- Łęczycza	661 28.12.1998 r.

Źródło: Opracowane na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łęczycza.

³ Źródło: „PRZEWODNIK PO ŁĘCZYCY I POWIECIE ŁĘCZYCKIM” – Łęczycza 2000.

Tabela 23. Wykaz obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

Obiekt	Lokalizacja	Czas powstania
Park	Borki	
Zespół folwarczny	Błonie - Topola	Początek XX w.
Park	Gawrony	Koniec XIX w.
Aleja lipowa	Gawrony	Koniec XIX w.
Pozostałości parku	Kozuby	I poł. XIX w.
Dwór	Prądzew	XIX w.
Zespół folwarczny	Siedlec	Początek XIX w.
Młyn parowy	Topola Królewska	I poł. 30.XX w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Na terenie Gminy istnieją dwa hotele posiadające w swojej ofercie noclegi, organizację konferencji oraz imprez okolicznościowych, są to:

- Hotel „CHROBRY” Topola Królewska 37 A, oferujący 30 pokoi,
- „Zajazd” – Borki 81, posiadający 15 miejsc noclegowych.

Ponadto w ofercie znajduje się sześć restauracji:

- Restauracja „Królewska” w Topoli Królewskiej 37 A,
- „Galanta Chata” – Zduny 22 A,
- „U Matyjosów” – Zduny 2,
- P.W. „Gastronomik, TOP BAR” – Topola Królewska 46 E,
- „Mała Gastronomia” – Stacja Paliw Leszcze – Leszcze 65,
- Restauracja „MONA” – Borki 81.

Zasadniczym czynnikiem determinującym dynamiczny rozwój turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, jest zwiększenie aktywności mieszkańców wsi. Rozpoczęcie przez Mieszkańców działalności turystycznej może w istotny sposób uzupełnić obecne dochody z prowadzenia indywidualnych gospodarstw rolnych. Na terenie Gminy Łęczycza aktywność mieszkańców jest pod tym względem zdecydowanie niska. Obecnie zarejestrowane są tylko dwa gospodarstwa agroturystyczne: jedno w miejscowości Błonie, a drugie w miejscowości Karkosy, gdzie znajduje się „Stajnia Karkosy”, która oferuje m.in. przejażdżki bryczką, jazdy rekreacyjne pod siodłem dla dzieci i dorosłych.

Aby uatrakcyjnić teren Gminy pod względem turystycznym, należy zwrócić większą uwagę na gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego. Bardzo ważna dla rozwinięcia turystyki jest promocja atrakcyjnych turystycznie walorów gminy, organizacja ścieżek rowerowych i edukacyjnych z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych w taki sposób, aby ukazać najpiękniejsze i najcenniejsze pod względem przyrodniczym miejsca na terenie gminy Łęczycza. Baza turystyczna gminy wymaga wprowadzenia działań mających na celu jej poszerzenie i zróżnicowanie. Gmina wymaga stworzenia innowacyjnej i spójnej oferty turystycznej w oparciu o swoje liczne zasoby. Oferta turystyczna powinna dążyć do wykreowania marki Gminy wykorzystując potencjał do uprawiania turystyki kulturowej, aktywnej, rekreacyjnej jak również specjalistycznej.

Archeologia

W bagnistej dolinie Bzury i na sąsiednich terasach znajdował się w dawnych czasach zespół osadniczy złożony z osiedli, które określono zbiorczym mianem Łęczycy. Łęczycki zespół osadniczy, w skład którego wchodzi wsie z terenu Gminy Łęczycza istnieje od

wieków. Świadczą o tym jedne z najwcześniejszych śladów osadnictwa, które pochodzą z czasów brązu i żelaza. Wykopiska archeologiczne pozwalają nam odtworzyć społeczno-kulturową przeszłość Gminy Łęczyca. W 2012 roku wykonany został spis stanowisk archeologicznych z terenu Gminy wraz z mapami pokazującymi ich położenie.

Poniższa tabela przedstawia zbiór większości stanowisk, czas ich powstania oraz miejscowość, w której są położone.

Tabela 24. Stanowiska archeologiczne zamieszczone w gminnej ewidencji zabytków Gminy Łęczyca.

MIEJSCOWOŚĆ	STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE	CZAS POWSTANIA
Siedlec	punkt osadniczy, ślady osadnictwa, osada	średniowiecze, okres rzymski, okres nowożytny, epoka kamienia
Pilichy	osada wiejska, ślad osadnictwa, punkt osadniczy	okres nowożytny, okres rzymski
Pruszek	ślad osadnictwa, osada, punkt osadniczy, osada wiejska	epoka kamienia, okres lateński, okres nowożytny, okres rzymski, wczesne średniowiecze
Garbalin	ślad osadnictwa, punkt osadniczy, osada	epoka kamienia, średniowiecze, kultura przeworska
Dąbie	ślad osadnictwa, punkt osadniczy	wczesne średniowiecze
Łęka	ślad osadnictwa, osada, obozowisko	epoka kamienia, kultura przeworska, okres rzymski, wczesne średniowiecze, XIII-XIV, XI-XIII, epoka brązu
Siemczyce	punkt osadniczy, ślad osadnictwa, osada	średniowiecze, okres rzymski, wczesne średniowiecze, okres nowożytny, okres lateński-wczesny okres rzymski.
Mikołajew	punkt osadniczy, ślad osadnictwa, osada	okres nowożytny, epoka kamienia, okres halsztacki, wczesne średniowiecze, okres rzymski, późny okres lateński
Zawada	ślad osadnictwa, osada	późny okres lateński, wczesne średniowiecze, okres rzymski, XVII w., XII-XIII w., XIV-XVII w., XV-XVI w.
Błonie	osada, punkt osadniczy	średniowiecze, okres nowożytny, okres rzymski, wczesne średniowiecze XII-XIV w., XVI-XVII w., XIV-XVI w.
Kozuby	ślad osadnictwa, osada	epoka kamienia/brązu, kultura przeworska, wczesne średniowiecze, pradzieje, średniowiecze, nowożytność
Dobrogosty	ślad osadnictwa, osada	pradzieje, średniowiecze, okres nowożytny, kultura przeworska, nowożytność, okres lateński.
Gawrony	osada, ślad osadnictwa	kultura łużycka, okres nowożytny, późne średniowiecze, pradzieje, wczesne średniowiecze

MIEJSCOWOŚĆ	STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE	CZAS POWSTANIA
Topola Szlachecka	śląd osadnictwa, osada	epoka brązu, pradzieje, kultura przeworska, średniowiecze, kultura łużycka
Topola Królewska	osada, śląd osadnictwa	kultura przeworska, epoka kamienia/brązu, pradzieje, średniowiecze, nowożytność, XIII-XIV w.,
Prądzew	osada, śląd osadnictwa	kultura przeworska, średniowiecze, pradzieje, okres lateński, kultura łużycka
Chrzastówek	śląd osadnictwa, osada	pradzieje, późne średniowiecze, kultura przeworska, epoka brązu, kultura łużycka, kultura trzeciniecka
Bronno	osada, śląd osadnictwa	XIII-XIV w., XVI-XVII w., epoka brązu
Leżnica Mała	osada, śląd osadnictwa, skarb	okres rzymski, XI-XIII w., XVII-XVIII w., XVI-XVII w., XIV-XVI w., XI w.
Borów	osada	XIV-XVII w.
Wąkczew	osada, śląd osadnictwa	okres rzymski, X-XIII w., XVII-XVIII w., XIV-XV w., XVIII-XIX w.,
Wilczkowice	osada	XIV-XVII w.,
Wichrów	osada, punkt osadniczy, śląd osadnictwa	XIV-XVII w., XI-XIII w., XIV-XV w., XVII-XVIII w., XVI-XVIII w., epoka brązu/ epoka żelaza
Dzierzbietów	śląd osadnictwa, osada	okres wpływów rzymskich, średniowiecze, nowożytność, pradzieje
Borki	osada, śląd osadnictwa	kultura łużycka, nowożytność, pradzieje, epoka brązu, średniowiecze
Lubień	ślady osadnictwa, osada	kultura łużycka, średniowiecze, nowożytność, późne średniowiecze, pradzieje
Leszcze	śląd osadnictwa	nowożytność, późne średniowiecze, okres wpływów rzymskich
Zduny	osada, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	neolit, epoka kamienia/brązu, XVI-XVII w., okres wpływów rzymskich, okres halsztacki, XV-XVII w., XVII-XVIII w., XVII-XIV w., XVI-XVII w.
Janków	punkt osadniczy, osada, śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich, XIV-XV w., XVII-XVIII w., XII-XIV w., XII-XVII w.
Wilczkowice Górne	osada, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	XVI-XVII w., IV-V okres epoki brązu, XIV-XV w., XII-XIV w.
Wilczkowice Średnie	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	XII-XIV w., XII-XVIII w., XIV-XV w., XVII-XVIII w., okres halsztacki
Topola Katowa	punkt osadniczy, śląd osadnictwa, osada	okres halsztacki, XIV w., XV w. XVII-XVIII w., okres wpływów rzymskich
Krzepocin	śląd osadnictwa, osada, punkt	wczesny okres lateński, XII w.,

MIEJSCOWOŚĆ	STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE	CZAS POWSTANIA
	osadniczy	XIV w., XVI-XVIII w., okres wpływów rzymskich, XVII-XVIII w., XIV–XV w., XVI–XVIII w.
Mniszki	cmentarzysko, ślad osadnictwa, punkt osadniczy, osada	wczesny okres lateński, epoka kamienia/epoka brązu, okres halszacki, okres wpływów rzymskich, XVII-XVIII w., XIV-XV w., XVIII-XIX w.
Karkosy	ślad osadnictwa, osada, punkt osadniczy	okres wczesny lateński, XVI-XVII w., okres halszacki, XIV–XV w., XVIII–XIX w., XV-XVI w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stanowisk archeologicznych zamieszczonych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Łęczycza.

Miejsca pamięci narodowej

Na terenie Gminy Łęczycza istnieje 7 miejsc upamiętniających ofiary I i II wojny światowej. Miejscami pamięci na terenie Gminy zajmują się dzieci ze Szkół Podstawowych i Gimnazjum pod opieką nauczycieli. Są to drobne prace polegające na utrzymaniu porządku przy pomnikach. Wszystkie prace związane z konserwacją bądź takie, które wymagają większego wysiłku wykonywane są przez pracowników gospodarczych Gminy. Corocznie dzieci pod opieką nauczycieli przed Świętem Zmarłych zapalają znicze zakupione przez Urząd Gminy ku pamięci poległym.

Gmina Łęczycza w 2011 r. decyzją Wojewody Łódzkiego otrzymała dotację celową w wysokości 9 000,00 zł na realizację zadania wynikającego z zawartego Porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Dzięki otrzymanej dotacji oraz dodatkowemu wkładowi środków własnych w wysokości 2 000,00 zł udało się zagospodarować teren wokół kurhanu w miejscowości Wichrów. Wykonano podejście na kurhan, ogrodzenie, odnowiono rów wzdłuż mogiły, wykonano nasadzenia i posiano trawę. Zakupiona została również tablica upamiętniająca poległych, umieszczona pod krzyżem, który w ramach podjętych prac przeszedł renowację.

Tabela 25. Wykaz miejsc pamięci narodowej z opisem.

L.p.	Wydarzenie, z jakim związane jest miejsce pamięci narodowej	Sposób upamiętnienia
1.	Siedlec - cmentarz rzymsko-katolicki - kwatera wojenna żołnierzy armii niemieckiej poległych w listopadzie 1914 r., nieznaną ksiądz zastrzelony przez niemieckie lotnictwo w czasie bombardowania we wrześniu 1939 r.	mogiła - remont kapitalny w 2004 r.
2.	Wichrów - zbiorowa mogiła żołnierzy armii rosyjskiej, na kopcu ustawiony żelazny krzyż i tablica o treści „Mogiła zbiorowa żołnierzy rosyjskich poległych w I wojnie światowej 1914-1918 potomnym ku przestrodze”	mogiła - zagospodarowanie terenu, wykonanie podejścia, zakup tablicy, renowacja krzyża. Gmina Łęczycza otrzymała dotację od Wojewody na remont mogiły w 2011 r.
3.	Błonie - cmentarz rzymsko-katolicki - mogiła ziemna żołnierza poległego we wrześniu 1939 r.	mogiła - stan dobry

L.p.	Wydarzenie, z jakim związane jest miejsce pamięci narodowej	Sposób upamiętnienia
4.	Topola Królewska - cmentarz rzymsko-katolicki - zbiorowa mogiła poległych we wrześniu 1939 r. – miejsce upamiętniające śmierć poległych na tym terenie żołnierzy, ponieważ zwłoki zostały przewiezione na teren cmentarza w Łęczycy, napis o treści „Cześć Nieznanym Żołnierzom, którzy polegli w obronie Ojczyzny w 1939 r.”	mogiła –konserwacja wykonana w 2006 r.
5.	Topola Królewska - cmentarz rzymsko-katolicki - pomnik ku czci poległych w II wojnie światowej wzniesiony w XXX rocznicę zwycięstwa nad Niemcami, napis o treści „Polegli na polu chwały. Polegli, bo byli Polakami” oraz lista nazwisk.	pomnik konserwacja w 2005 r.
6.	Wichrów - miejsce spoczynku żołnierzy armii rosyjskiej poległych w I wojnie światowej / przy drodze Łęczycza - Świnice Warckie /, blok betonowy wykonany w 2000 r., napis o treści „Miejsce wiecznego spoczynku żołnierzy Armii Rosyjskiej poległych w listopadzie 1914 r. Uszanujmy to miejsce pamiętając o tysiącach Polaków, którzy wcieleni do armii zaborców ginęli dla obcej sprawy na frontach pierwszej wojny światowej 1914 - 1918”	tablica pamiątkowa - wyłożenie kostką brukową w 2006 r.
7.	Janków – tablica upamiętniająca pomordowanych przez Werhmacht we wrześniu 1939 r.	miejsce upamiętnione

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Rozdział V. Kultura

Na terenie gminy Łęczycza nie działają typowe ośrodki kultury. Ich funkcje przejęły Ochotnicze Straże Pożarne, na terenie których organizowane są różnorodne imprezy kulturalne. Do najważniejszych cyklicznych imprez zaliczyć należy:

- **Świętojańskie Granie** - impreza skierowana do wszystkich osób chcących poznać oraz otworzyć się na tradycję, obyczaje i obrzędowość oraz zaangażować się w pracę twórczą, dotyczącą historii zwyczajów panujących dawniej m.in. w regionie łęczyckim. Podczas imprezy swoje umiejętności muzyczno – wokalne prezentują kapele ludowe oraz młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy Łęczycza. Ponadto odbywają się liczne zabawy dla publiczności, a także promowane są lokalne tradycje, zwyczaje oraz dziedzictwo kulturowe poprzez organizację stoisk, na których wystawiane są m.in. lokalne potrawy, rękodzieło ludowe.
- **Gminny Piknik Dożynkowy** - stanowi swego rodzaju podziękowanie dla rolników za ich całoroczny trud w uprawie roli. Impreza rozpoczyna się przemarszem kolorowego korowodu, podczas którego prezentowane są wieńce dożynkowe, o których kunszcie i pięknie nie trzeba nikogo przekonywać. Następnie w intencji rolników odprawiana jest uroczysta msza święta dziękczynna. Po zakończeniu części oficjalnej, przemówieniu Wójta Gminy Łęczycza oraz zaproszonych gości odbywa się część artystyczna. Wówczas na scenie występują różnorodne zespoły ludowe, orkiestry dęte działające przy ochotniczych strażach pożarnych, młodzież ze szkół z terenu gminy Łęczycza, a także zaproszone gwiazdy. Uroczystościom dożynkowym przez cały dzień towarzyszą dodatkowe atrakcje m.in. stoiska z wyrobami rękodzieła ludowego oraz żywnością regionalną, gry i zabawy dla dzieci.
- **Gminna Biesiada Strażacka** – impreza realizowana na terenie OSP Janków, podczas której na scenie prezentują się zaproszone zespoły, orkiestry dęte, odbywają się pokazy sprzętu strażackiego, a także dyskoteka zorganizowana dla wszystkich osób uczestniczących w biesiadzie.

Wydarzenia te ciszą się dużym zainteresowaniem nie tylko mieszkańców gminy, ale również mieszkańców gmin ościennych.

Na terenie gminy działają dwa zespoły folklorystyczne:

- Zespół folklorystyczny **Marysie i Jaśki z Łyncyckigo** działający przy Szkole Podstawowej w Wilczkowicach. Jego opiekunem jest Pani Elżbieta Jabłońska, nauczycielka muzyki. W chwili obecnej zespół tworzą uczniowie klas I-VI. Występują w strojach wzorowanych na tradycyjnym stroju ludowym Ziemi Łęczyckiej. Repertuar zespołu stanowią oryginalne pieśni, przyśpiewki, obrzędy i zwyczaje ludowe. Zespołowi przyświecają następujące cele: ocalić od zapomnienia naszą ludowość i tradycje, kultywować oryginalną gwarę i tożsamość kulturową poszczególnych wsi, promować region łęczycki, szkołę i sam zespół;
- Zespół Ludowy **Leźniczanie** powstał stosunkowo niedawno, pierwsze spotkanie odbyło się 13 października 2012 r. Skład zespołu liczy 16 osób, w tym 6 osób grających, oraz 10 osób śpiewających. Zespół tworzony jest w szczególności przez członków wielopokoleniowej rodziny Państwa Kowalskich i Państwa Łuczaków, gdzie od lat pielęgnowane są muzyczne tradycje. Przekrój wiekowy członków jest bardzo zróżnicowany, ponieważ grają i śpiewają w nim osoby starsze, jak również dzieci. Przedział wiekowy członków zespołu wynosi wiek 12-80 lat. Przez ten krótki okres zespół *Leźniczanie* obsługiwał wiele uroczystości i imprez lokalnych na terenie Gminy Łęczyca oraz poza nią. Kapela występowała w okresie świąteczno-noworocznym w kościele w Leźnicy Małej, Grodzisku, Dzierżawach śpiewając tradycyjne kolędy, pastoralki, na spotkaniu opłatkowym w OSP Lubień, podczas gminnych dożynek, Gminnych Zawodów Strażackich, jak również na pokazie Potraw Ziemi Łęczyckiej organizowanym w łęczyckim Domu Kultury. Wszystkie uroczystości i występy wykonywane są charytatywnie i mają na celu zaprezentowanie bogactwa i różnorodności folkloru łęczyckiego począwszy od gwary, a na obrzędach kończąc.

Zmiany, które zachodzą w społeczeństwie skłaniają do inwestowania w ofertę kulturalną i rekreacyjno – sportową oraz jej rozwój. Skierowana jest ona zarówno do mieszkańców, jak i turystów odwiedzających gminę. Oferta powinna być urozmaicona, dostosowana do potrzeb społecznych, konkurencyjna w stosunku do innych możliwości zagospodarowania czasu wolnego. Oferta kulturalno-rozrywkowa powinna być budowana wokół imprez o charakterze ponadlokalnym, bazująca na tradycji oraz specyfice Gminy.

Gminne Biblioteki Publiczne

Na terenie Gminy Łęczyca funkcjonuje jedna Gminna Biblioteka Publiczna, która swoją siedzibę ma w Siedlcu. Powstała na mocy Uchwały nr XVIII/100/2000 Rady Gminy w Łęczycy z dnia 29 marca 2000 roku w sprawie zorganizowania Gminnej Biblioteki Publicznej. GBP w Siedlcu rozpoczęła swoją działalność 3 lipca 2001 r., a od 1 kwietnia 2014 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Siedlcu jest samorządową instytucją kultury - uchwała NR XXXVI/231/2014 Rady Gminy w Łęczycy z dnia 28 stycznia 2014 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Siedlcu działa na podstawie:

1. ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642 ze zm.),
2. ustawy z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r.poz.406 ze zm.),
3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.),
4. statutu.

Biblioteka przeznaczona jest dla mieszkańców Gminy. Zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom na terenie działania biblioteki. Służy zaspakajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych, informacyjnych, naukowych. Uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Korzystają z niej zarówno uczniowie, jak i dorośli czytelnicy, którzy systematycznie odwiedzają bibliotekę rozwijając pasje oraz zainteresowania czytelnicze – preferując czytanie literatury, jako sposób spędzania wolnego czasu.

Poniższa tabela przedstawia ilość czytelników według wieku.

Tabela 26. Struktura czytelników wg wieku w 2014 r.

Nazwa biblioteki, filii	Czytelnicy ogółem	Do 5 lat	6-12 lat	13-15 lat	16-19 lat	20-24 lata	25-44 lata	45-60 lat	Powyżej 60 lat
GBP w Siedlcu	323	13	83	23	44	25	77	38	20

Źródło: Opracowano przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Siedlcu.

Księgozbiór biblioteki ma charakter uniwersalny, zaspakajający różnorodne zainteresowania czytelników. Dominującą część księgozbioru stanowi literatura piękna. Biblioteka posiada w swoich zbiorach, m.in. encyklopedie (popularne i specjalistyczne), słowniki (językowe, biograficzne), poradniki z medycyny, psychologii, pedagogiki. Znajduje się dział z książkami o tematyce religijnej, rolniczej i kulinarnej. Są wydawnictwa o regionie, przewodniki, atlasy. Obecnie księgozbiór liczy 16000 woluminów.

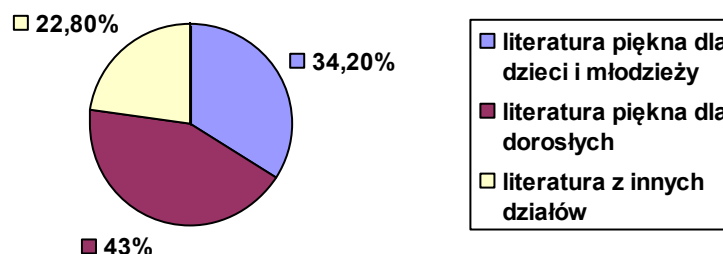
Poniższa tabela przedstawia podział księgozbioru w liczbach, natomiast wykres strukturę procentową księgozbioru.

Tabela 27. Struktura księgozbioru (książki).

Nazwa biblioteki, filii	Literatura piękna dla dzieci i młodzieży	Literatura piękna dla dorosłych	Literatura z innych działów	Ogółem książki
GBP	5469	6881	3650	16000

Źródło: Opracowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Siedlcu.

Wykres 6. Struktura procentowa księgozbioru GBP w Siedlcu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GBP w Siedlcu.

Największą popularnością cieszy się beletrystyka. Dzieci młodsze sięgają po książeczki zawierające wierszyki, bajeczki, krótkie opowiadania ładnie ilustrowane. Uczniowie klas starszych przede wszystkim przychodzą po lekturę szkolną i książki

popularnonaukowe pogłębiające ich zainteresowania oraz fantastykę. Osoby dorosłe, szczególnie kobiety, sięgają po powieści społeczno-obyczajowe, literaturę sensacyjną i poradniki. Dużą popularnością cieszą się powieści polskich autorek. W bibliotece można również skorzystać z Internetu, który cieszy się dużą popularnością. W 2014 roku z internetu skorzystały aż 552 osoby.

Tabela 28. Wypożyczenia na zewnątrz.

Rok	Książki	Czasopisma	Zbiory specjalne	Ogółem
2010	5038	1148	-	6186
2011	5079	1109	-	6188
2012	4690	722	-	5412
2013	5176	920	-	6096
2014	4744	686	4	5434

Źródło: opracowane przez GBP w Siedlcu.

Oprócz wypożyczeń na zewnątrz, bardzo często czytelnicy korzystają z księgozbioru na miejscu.

Tabela 29. Udostępnienia na miejscu (czytelnia).

Rok	Książki	Czasopisma	Razem
2010	1271	1100	2371
2011	871	855	1726
2012	568	409	977
2013	759	566	1325
2014	1092	556	1648

Źródło: opracowane przez GBP w Siedlcu.

Gminna Biblioteka w Siedlcu oprócz wypożyczania książek prowadzi działalność kulturalno-oświatową. Regularnie odbywają się lekcje biblioteczne i warsztaty plastyczne. Raz w tygodniu odbywa się prezentacja książek dla dorosłych czytelników „5 minut z książką”. Organizowane są także spotkania autorskie, wystawy książek oraz prac wykonywanych przez dzieci w bibliotece na warsztatach plastycznych. Biblioteka organizuje również konkursy recytatorskie, takie jak:

- „Pięknie być człowiekiem” kl. I-III i IV-VI,
- „Jan Brzechwa – Przyjaciół dzieci” – dla przedszkolaków,
- „W Świątecznym nastroju”- kl. I – III,

oraz wewnątrz konkurs na najlepszego czytelnika GBP dla dzieci szkoły podstawowej. Biblioteka angażuje się również w organizację spektakli teatralnych dla dzieci z terenu całej gminy, kiermaszy książek oraz imprez bibliotecznych:

- „Julian Tuwim na wesoło” – zabawy z literaturą Juliana Tuwima,
- Dzień języka ojczystego – „Harce i potyczki z ortografią,
- „Czytanie łączy pokolenia” – codzienne czytanie (przez tydzień) dzieciom fragmentów wybranych książek przez zaproszonych gości reprezentujących różne pokolenia – babcię, dziadka mamę i dzieci ze starszych klas,
- Spotkanie na Olimpie – prezentacja życia bogów na Olimpie, zabawy plastyczne i ruchowe,

- Zabawy z literaturą Wandy Chotomskiej – głośne czytanie wybranych utworów, zagadki, konkursy⁴.

Infrastruktura sportowa

Baza sportowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Na terenie gminy Łęczycza, przy Gimnazjum w Topoli Królewskiej, znajduje się hala sportowa o wymiarach 19,05 m x 36,56 m z boiskiem do gry w piłkę siatkową, koszykówkę, piłkę ręczną, tenis ziemny. Ponadto przy Szkole Podstawowej w Leźnicy Małej, Błoniu i Siedlcu znajdują się sale sportowe. Oprócz tego, na terenie gminy Łęczycza przy Szkołach Podstawowych funkcjonują także Centra Sportowe:

- Centrum Sportowe we wsi Błonie z boiskiem wielofunkcyjnym (968 m²) bieżnią, skoczną w dal,
- Centrum Sportowe we wsi Topola Królewska z boiskiem wielofunkcyjnym (1056 m²) skoczną w dal, bieżnią, boiskiem do piłki siatkowej plażowej, boiskiem do rzutu kulą,
- Centrum Sportowe w Leźnicy Małej z boiskiem wielofunkcyjnym (1056 m²), skoczną w dal oraz placem zabaw,
- Centrum Sportowe we wsi Siedlec z boiskiem wielofunkcyjnym (660 m²) i boiskiem do przeprowadzania zawodów strażackich (1984 m²) oraz placem zabaw.
- Wiejskie Centrum Kultury i Sportu we wsi Wilczkowice Górne z boiskiem wielofunkcyjnym o pow. płyty 1440 m² oraz bieżnią, skoczną w dal i placem zabaw.

Centra Sportowe są obiektami ogólnodostępnymi czynnymi w sezonie wiosenno - letnio - jesiennym od środy do niedzieli w godzinach od 12⁰⁰ do godziny 20⁰⁰. Z obiektów tych korzystają mieszkańcy miejscowej społeczności, a także zorganizowane grupy zewnętrzne.

Rozdział VI. Ochrona środowiska

Środowisko przyrodnicze

Gmina Łęczycza położona jest na terenie równinnym na wysokości 120 m n.p.m. Jej środkiem przebiega obniżenie Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej. Tereny Pradoliny charakteryzują się obfitością unikatowej awifauny oraz roślinności bagnistej. Część tego obszaru objęta jest programem Natura 2000, mającym na celu skuteczną ochronę najcenniejszych ekosystemów Europy. Centralna część gminy przecięta jest obszarem krajobrazu chronionego, gdzie większość gruntów stanowią łąki.

W okolicach wsi Błonie do lipca 2013 r. znajdował się rezerwat przyrody „Błonie” o powierzchni 20,74 ha, rezerwat utworzono w celu zachowania stanowiska roślinności halofilnej (słonorośli). Utworzony w 1977 roku, a zlikwidowany Zarządzeniem nr 40/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r.

Znaczne obszary Gminy zajmują łąki, natomiast zalesienie gminy jest niewielkie. Lasy na terenie Gminy zajmują jedynie 746 ha, co stanowi 4,95% powierzchni Gminy.

Gmina leży w obrębie dwóch makroregionów. W południowo-zachodniej części jest to Nizina Południowopolska z mezoregionem Kotliną Kolską oraz Nizina Środkowomazowiecka z mezoregionami: Równiną Łowicko – Błońską (pradolina oraz część południowa gminy) i Równiną Kutnowską w części północnej. Średnie wysokości na terenie Gminy przekraczają 30 m, maksymalne wysokości dochodzą do 98 m n.p.m. w części zachodniej, natomiast na północy do 131 m n.p.m.

⁴ Źródło: Raport sporządzony przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Siedlcu

Dla Gminy Łęczyca charakterystyczne są dwie formy morfologiczne:

- Wysoczyzna morenowa równinna:
Jest to obszar wyniesiony średnio na wysokość 110m n.p.m. w części południowej oraz 115 – 120m n.p.m. na północy. Formę tego terenu stanowi płaska, słabo zróżnicowana powierzchnia. Średnia wartość nachylenia wysoczyzny wynosi ca 3%, w dolinach rzecznych i na odcinku przełomowym wartości te sięgają 10% i więcej. Typowe dla tej części gminy jest rozczłonowanie terenu dolinami rzek na rozległe płaty o przebiegu południkowym, a także dolinami ich bocznych dopływów.
- Pradolina Warszawsko – Berlińska oraz Dolina Bzury:
Typowe dla tego obszaru są szerokie obniżenia o równinnych i mało urozmaiconych morfologicznie terasach, ze średnimi wysokościami 100m n.p.m. Wyróżniającą się formą jest rozległa pradolina o przebiegu równoleżnikowym dzieląca część centralną gminy (wysoczyznę) na dwie części: północną i południową. Podmokłe terasy zalewowe na tym terenie urozmaicone są licznymi zalanymi wodą dolami potorfowymi, torfowiskami oraz rowami melioracyjnymi będącymi antropogeniczną formą tego terenu, z głównym kanałem Łęka – Dobrogosty przebiegającym w osi doliny. Dolina Bzury niewielkim fragmentem przebiega w południowo – wschodniej części gminy. Jej szeroka terasa zalewowa (0,8 - 1 km) miejscami tworzy obszary podmokłe, pokryte torfowiskami. Rozcina ją tutaj stare i nowe (wzdłuż granicy miasta) koryto rzeki. Ze względu na duże uwilgotnienie terenu występują tu liczne rowy melioracyjne. Przez gminę przebiega również dolina, uznawana za odnogę Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej, łącząca terasy nadzalewowe doliny Bzury i Neru na zachodzie. Obniżenie to wykorzystuje częściowo rzeka Czartówka.

Typ gleby jest wynikiem współdziałania czynników rzeźbotwórczych i działalności wód oraz budowy geologicznej. W wyniku powyższych procesów na terenie Gminy Łęczyca uformowały się gleby o wysokim wskaźniku bonitacji. Gleby stanowią cenny element przyrodniczy gminy. Dominują wśród nich gleby dobre, ważne dla rolnictwa i wymagające ochrony przed zmianą użytkowania, głównie brunatne i czarne ziemie właściwe. Lokalnie występują gleby bielcowe, należące do najwyższych kompleksów przydatności rolniczej. Zajmują one ponad połowę powierzchni wysoczyzny na północ od pradoliny oraz na południu w części centralnej i wschodniej. Słabsze gleby występują w północno- zachodniej i południowo-zachodniej, jak również w południowo-wschodniej części gminy. W dolinach rzecznych i obniżeniach terenu występują gleby madowe, murszowo – mineralne i murszowe, lokalnie czarne ziemie. W Pradolinie spotkać można gleby organiczne.

Tabela 30. Typy gleb charakterystyczne dla obszaru Gminy Łęczyca

Typ gleby	Klasa bonitacyjna /kompleks przydatności	Podłoże	Lokalizacja
brunatne, czarne ziemie właściwe, gleby bielcowe.	klasa I i II /pszenny bardzo dobry i dobry	gliniaste, gliniasto - piaszczyste	na północ od pradoliny, lokalnie na południu
brunatne wylugowane i kwaśne, bielcowe, pseudobielcowe, czarne ziemie	klasa III/pszenny dobry	piaszczysto - gliniaste	Obszar wysoczyznowy na północ od pradoliny oraz na południu w części centralnej i wschodniej
bielice, pseudobielice, czarne ziemie zdegradowane, brunatne wylugowane	klasa IV / żytni dobry do najłabszego oraz zbożowo-pastewny	Piaszczysto-gliniaste, piaszczysto-żwirowe.	Obszar wysoczyznowy na północy i południu

Typ gleby	Klasa bonitacyjna /kompleks przydatności	Podłoże	Lokalizacja
bielice, pseudobielice, brunatne kwaśne i wylugowane, czarne ziemie zdegradowane	klasa V i VI /żytni najłagodniejszy zbożowo - pastewny	piaski słabo gliniaste, piaski luźne, utwory piaszczysto-żwirowe	północny-zachód, południowy-zachód, południowy-wschód.
mady, murszowo - mineralne, czarne ziemie	klasa od II do VI/użytki zielone głównie słabe, lokalnie średnie	utwory denne dolin rzecznych	Doliny Bzury, Neru, Zianu i dopływów oraz obniżenia terenu
torfy, gleby mułowo - torfowe z torfowiskami	-	-	Pradolina Warszawsko - Berlińska

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łęczycza

Wody podziemne

Zasoby wód podziemnych Gminy Łęczycza stanowią przede wszystkim użytkowe poziomy wodonośne zajmujące utwory czwartorzędu i jury.

W części wschodniej i północno – wschodniej, występuje fragment jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP 226 Krośniewice – Kutno. Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo – krasowym. Fragmenty tego zbiornika, na południowym wschodzie gminy obejmującym dno pradoliny, zaliczono do kategorii obszaru wysokiej ochrony (OWO), szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia. Ze względu na swój charakter wymaga on szczególnej ochrony.

Zasoby wód podziemnych zasilają ujęcia wodociągów gminnych w Piekaciu i Bronnie. Ponadto z piętra czwartorzędowego korzysta ujęcie w Krzepocinie, w południowo – zachodniej części gminy, zaopatrujące w wodę miasto Łęczycza oraz zakłady na jego terenie. Zasoby tego ujęcia wynoszą 330 m³/h.

Ujęcie wody w Gawronach zasilane jest z kolei wodami z poziomu jurajskiego. Istniejące również w Leźnicy Małej i Topoli Szlacheckiej punkty poboru wody dostarczają wodę do celów gospodarczych w okresie niedoboru w studniach kopanych.

Własne studnie pobierające wody z piętra jurajskiego posiadają:

- Dawna Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Topoli Królewskiej,
  - Zakład Metalowo – Elektryczny „Aparel” w Topoli Królewskiej,
  - Zakład Masarski w Topoli Szlacheckiej,
  - Zakład Karny w Garbalinie,
  - Zakład Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Błoniu – Topoli,
- Są to studnie o zasobach od 12 do 35 m³/h czerpiące wodę z głębokości 70 – 80 m.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w Gminie Łęczycza stanowią rzeki: Bzura, Ner i Zian, będące głównymi ciekami przebiegającymi przez obszar gminy.

Naturalne zasoby wód na terenie gminy Łęczycza mieszczą się między 3 – 5 m /s/km średniego odpływu powierzchniowego, co czyni ten obszar jednym z uboższych w województwie. Roczny odpływ rzeki Bzury, według wodowskazu w Łęczycy, wynosi 56,3 hm³ (WIOŚ 2002), co jest najmniejszą wartością wśród głównych rzek województwa. Powodem tego stanu rzeczy są mała ilość opadów atmosferycznych, brak zbiorników retencyjnych, mała lesistość terenu oraz obniżanie się wód gruntowych. Czynniki te powodują również okresowe niedobory wód dla potrzeb rolnictwa. Dodatkowo do obniżenia zwierciadła wód w korycie Bzury oraz do odwodnienia terenu przyczyniły się przeprowadzone na tych terenach w latach 80-tych prace melioracyjne.

Głównymi ciekami występujących na terenie gminy są rzeka Bzura oraz rzeka Ner. Koryto Bzury jest częściowo uregulowane i odsunięte na wschód (obecnie biegnie wzdłuż wschodniej granicy administracyjnej miasta Łęczycy) i tylko niewielkim fragmentem przebiega przez obszar gminy Łęczycy. Pomimo to rzeka odwadnia wschodnią część terenu, głównie przez swój dopływ Czartówkę. Rzeka ta, uregulowana poniżej Łęczycy na wschodzie, wykorzystuje dno pradoliny i odwadnia wschodnią część Gminy oraz całą południowo – zachodnią część miasta Łęczycy.

Podobnie jak rzeka Bzura, rzeka Ner tylko niewielkim odcinkiem przepływa przez gminę, stanowiąc jednocześnie jej granicę administracyjną i odwadniając zachodnią część terenu. Głównym ciekim na obszarze gminy jest rzeka Zian będąca prawym dopływem Neru, z uchodzącym do niej ciekim Gnida.

Na terenie gminy nie ma naturalnych zbiorników wód stojących (występujące niegdyś zagłębienia w pradolinie wypełniły torfy), występują natomiast liczne sztuczne stawy służące głównie do nawadniania pól.

Bzura była głównym odbiornikiem ścieków pochodzących ze zrzutów oczyszczalni komunalnych regionu łódzkiego (zwłaszcza z miasta Zgierza), cechującym się dużą zawartością substancji utleniających oraz obciążeniem zawiesinami. Obecnie jakość Bzury znacznie się poprawiła, co związane jest z funkcjonowaniem Oczyszczalni Zgierskiej Spółki Wodnej. Nadal jednak na jakość wód Bzury wpływ mają zanieczyszczenia dopływające do niej z wodami rzek z górnej części dorzecza.

Ner jest największym, prawostronnym dopływem Warty. Całkowita długość Neru wynosi 134 km, a powierzchnia dorzecza 1 866 km². Swój początek bierze w pobliżu Wiśniowej Góry, a do Warty uchodzi w 44 km jej biegu. Podobnie jak Bzura w niewielkim tylko stopniu leży w granicach Gminy Łęczycy. Stanowiąc jednocześnie granicę administracyjną Gminy odwadnia fragment jej zachodniej części. Ner prowadzi wody pozaklasowe, głównie ze względu na przekroczone normy substancji biogennej (azotany, fosforany), stężeń wskaźników tlenochłonnych (BZT5, ChZT-Cr), zawiesiny i zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

Największy wpływ na jakość wód prowadzonych przez Ner mają zrzuty ścieków z oczyszczalni w Łodzi, Pabianicach oraz ścieki z Lutomińska i Puczniewa. Naturalną sieć hydrograficzną stanowią ponadto nie objęta monitoringiem rzeka Zian, główny ciek naturalny na terenie gminy wraz ze swoim dopływem rzeką Gnida, oraz lewobrzeżny dopływ Bzury – Czartówka. Brak jest dokładnych danych dotyczących długości oraz powierzchni zlewni obu cieków.

Ponadto północną część wysoczyzny morenowo – równinnej oraz Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej odwadnia szereg bezimiennych cieków poprzez spływ niezorganizowany bądź sztuczny, ku pradolinie oraz zachodowi i wschodowi (kanał Łęka – Dobrogosty). Koryta rzek Bzury, Neru oraz Zianu są połączone rowami melioracyjnymi i tworzą integralną i główną część systemu melioracyjnego gminy.

Brak jest rozpoznania czystości wód kanału Łęka – Dobrogosty. Ponadto duża część rowów melioracyjnych stanowi odbiorniki podczyszczonych ścieków sanitarnych, technologicznych lub deszczowych zrzucanych przez obiekty produkcyjne, usługowe oraz Stacje Uzdatniania Wody.

Surowce naturalne

Na terenie Gminy Łęczycy znajdują się zidentyfikowane złoża surowców naturalnych. W chwili obecnej eksploatowane są dwa złoża surowców:

- „Wichrów” – kruszywo naturalne piasek ze żwirem,
- „Wąkczew” – kruszywo naturalne piasek ze żwirem.

Uzyskane surowce po rozsortowaniu na frakcje i uszlachetnieniu wykorzystywane są w budownictwie, stanowiąc bazę surowcową dla miejscowości w promieniu około 50 km. Eksploatacja powyższych złóż nie ma istotnego wpływu na

środowisko naturalne jednakże po zakończeniu eksploatacji wyrobiska wymagają prac rekultywacyjnych.

Flora i fauna

W Gminie Łęczyca pierwotne zbiorowiska leśne, lasy olszowe, łągi, grądy oraz bory sosnowe i mieszane sosnowo – dębowe uległy wyparciu w wyniku działalności człowieka. Siedliska wykorzystano na potrzeby rolnictwa i osadnictwa, wypas, pobór drzew, nasadzenia. Powyższe procesy doprowadziły do znacznego uszczuplenia zasobów leśnych.

Warunki przyrodnicze, jak również sposób użytkowania gruntów w gminie przesądził o charakterze krajobrazu. Oprócz niewielkich kompleksów leśnych dominują tu pola uprawne z zadrzewieniami śródpolnymi oraz pasami drzew przydrożnych. Cenną grupę ze względu na pełnioną funkcję, stanowią starodrzewy parków dworskich. Spełniają rolę niszy ekologicznej dla wielu przedstawicieli fauny, pełnią ponadto ważną funkcję przyrodniczą i ekologiczną. Są to zbiorowiska różnorodnie gatunkowo i wiekowo, pełniące role węzłów w systemie przyrodniczym Gminy.

Zróżnicowanie obszaru gminy wpływa dodatnio na różnorodność nie tylko świata roślinnego, ale również fauny znajdującej się na jej terenie. Obszary leśne, podmokłe, łąki pastwiska, doliny rzeczne, bagna i torfowiska, całe to bogactwo siedlisk powoduje, że chętnie bytuje tu wiele gatunków ptaków, gadów i płazów, ssaków oraz bardzo bogaty świat owadów. Wśród zwierzyny łownej spotkać można sarny, dziką, liczną populację zająca, dzikie kaczki i kuropatwy.

Do najbardziej cennych z punktu widzenia ochrony środowiska należą występujące tu gatunki ptaków: perkoz dwuczuby, perkozek, szlamik, rycyk, bocian czarny, żuraw, gęś zbożowa, batalion, sokół wędrowny, czapla siwa. Oprócz nich występuje tu wiele gatunków gadów i płazów, których ulubionym miejscem bytowania są podmokłe tereny.

Ochrona środowiska

W związku ze zmianą przepisów dotyczących utrzymania czystości i porządku w gminach, od 1 lipca 2013 r. w całym kraju wprowadzono nowe zasady dotyczące gospodarki odpadami. Na terenie gminy Łęczyca ustalono następujące zasady zbierania odpadów komunalnych i ich odbioru:

1. odpady komunalne powinny być zbierane selektywnie,
2. odpady szklane należy gromadzić w pojemnikach przeznaczonych do tego celu typu dzwon w kolorze zielonym ustawionych na terenie Gminy Łęczyca w tzw. gniazdach. Na terenie gminy funkcjonuje 65 gniazd;
3. odpady opakowaniowe lekkie (opakowania wykonane z plastiku, papieru, metalu, aluminium, wielomateriałowe, itp.) należy gromadzić w pojemnikach wykonanych z siatki przeznaczonych do tego celu ustawionych na terenie Gminy Łęczyca w tzw. gniazdach, na terenie gminy rozstawionych jest 65 pojemników;
4. odpady komunalne zmieszane (pozostałości z sortowania) powinny być zbierane do pojemników znajdujących się na posesji,
5. odpady ulegające biodegradacji, odpady zielone, opakowania ulegające biodegradacji należy zagospodarować we własnym zakresie w kompostowniku znajdującym się na nieruchomości,
6. dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów działa Centralny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów dalej zwany CPSZO w miejscowości Borek,
7. papier, metal, zużyte baterie, przeterminowane lekarstwa, odpady wielkogabarytowe winny być wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych i przekazywane do CPSZO,
8. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych należy przekazywać (na zasadach określonych w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym Dz. U. z 2015 r. poz.

1688) do punktów zbierania zorganizowanych przez sprzedawców tego sprzętu lub do CPSZO.

W okresie od 1 lipca 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Łęczyca realizowała firma Remondis Sp. z o.o. Oddział w Łodzi. W ostatnim roku firma Remondis Sp. z o.o. Oddział w Łodzi korzystała z podwykonawcy, którym był PGKiM Sp. z o.o. W wyniku rozstrzygnięcia nieograniczonego przetargu na zadanie „Świadczenie usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Łęczyca” w dniu 30 grudnia 2014 r. została zawarta umowa na okres 3 lat z konsorcjum, które tworzą 2 firmy: PGKiM Sp. z o.o. oraz Tönsmeier Centrum.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łęczyca na lata 2011 – 2032 uchwalony przez Radę Gminy w Łęczycy ma za zadanie przedstawienie stanu bieżącego, wyznaczenie zadań mających na celu stopniową eliminację wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy oraz dostosowanie ich do rzeczywistych uwarunkowań i możliwości technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych. Ocenia się, iż Program w zasadniczy sposób może przyczynić się do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Łęczyca. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łęczyca wraz z inwentaryzacją” na lata 2011 – 2032 opracowany został dla potrzeb gminy. Celem Programu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadem niebezpiecznym, jakim jest azbest. Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem oraz kierunkami działań i celami określonymi w programach różnych szczebli (krajowym, wojewódzkim).

Wychodząc naprzeciw rozwiązaniu problemu likwidacji azbestu, wykonana została inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie gminy. Inwentaryzacja objęła przegląd całego terenu gminy, polegający na lokalizacji wszystkich obiektów zawierających azbest.

W oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian, opracowany został program działań i wytyczone zostały cele oraz zadania strategiczne (z podaniem harmonogramów realizacji i określeniem kosztów eksploatacyjnych systemu oraz kosztów inwestycyjnych zadań). Realizacja tych działań, umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadem niebezpiecznym, jakim jest azbest oraz poprawę, jakości środowiska na terenie gminy.

Gmina Łęczyca opracowała Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), który jest dokumentem, pozwalającym zaplanować działania na rzecz zrównoważonego energetycznie i ekologicznie rozwoju Gminy na najbliższe lata, co w efekcie wpłynie na poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez poprawę jakości powietrza.

Na podstawie przedmiotowego opracowania Gmina będzie mogła uzyskać dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej Gminy oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (głównie gazów cieplarnianych oraz tych, których poziomy dopuszczalne/docelowe są przekraczane), a także wdrożenia nowych technologii w tym odnawialnych źródeł energii.

Rolnictwo

Struktura gospodarcza Gminy Łęczyca jest zdominowana przez rolnictwo, które jest dominującą formą gospodarki na terenie gminy. Fakt ten jest istotnym wyznacznikiem kierunków rozwoju gospodarczego.

Łączna powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi 12 825,6782 ha, co stanowi 85% powierzchni Gminy.

Ogólną charakterystykę gospodarstw rolnych Gminy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 31. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Łęczycza (dla powierzchni fizycznych).

Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw
Ogółem	6542
Do 1 ha	2635
1-5	2109
5-10	1047
10-15	450
15 ha i więcej	301

Rolnictwo stanowi ponad 60% działalności gospodarczej w gminie, co jest istotną wskazówką dotyczącą kierunków rozwoju gospodarczego w regionie.

Na terenie Gminy Łęczycza znajdują się: rzeka Bzura, rzeka Ner, rzeka Zian - odcinek położony w obszarze Natura 2000, Kanał Północny, Kanał Łęka - Dobrogosty. Rzeka Bzura oraz Zian nie były konserwowane od bardzo wielu lat. W konsekwencji tego nadmiar wód opadowych i roztopowych stagnuje utrudniając, a nawet uniemożliwiając rolnicze wykorzystanie łąk, pastwisk i niektórych gruntów ornych. Spółki wodne konserwują rowy odwadniające, jednak dna rowów są niżej posadzone niż zamulone rzeki, co powoduje cofanie wody z rzek do rowów.

Produkcja zwierzęca wykorzystuje głównie użytki zielone położone w dolinach rzek. Brak prac na powyższych ciekach prowadzi do postępującej dewastacji składu roślinności w runi łąkowej, co przejawia się wypieraniem gatunków traw szlachetnych roślinnością turzycową i trzcinową.

Na problemy związane z brakiem konserwacji cieków bardzo często zwracają uwagę rolnicy posiadający grunty położone w dolinach rzek. W latach 2010-2014 na terenie gminy Łęczycza miały miejsce niekorzystne warunki meteorologiczne powodujące straty w uprawach.

W okresie od 14 maja 2010 r. do 31 maja 2010 r. wystąpiła klęska żywiołowa – deszcz nawalny, w wyniku której wystąpiły znaczne straty w uprawach rolnych i trwałych użytkach zielonych. Na gruntach ornych najdotkliwiej ucierpiały warzywa: w szczególności ziemniaki, ogórki, buraki ćwikłowe, buraki cukrowe, kapusta, które były świeżo zasiane lub posadzone. Straty na niektórych plantacjach wyniosły 100%. U 466 rolników straty przekroczyły 30% średniej rocznej produkcji z okresu 3 lat i wyniosły łącznie 3 352 ha.

W dniu 22 maja 2011 r. na terenie gminy Łęczycza miało miejsce gradobicie. Łączna liczba poszkodowanych gospodarstw na terenie gminy, w których powyższe zjawisko zniszczyło ponad 30% średniej rocznej produkcji w każdym gospodarstwie z 3 lat poprzedzających rok wystąpienia szkód, wyniosła 14. Łączna powierzchnia upraw dotkniętych zjawiskiem w tych gospodarstwach wyniosła 79,50 ha. Szkody spowodowane zjawiskiem gradobicia objęły obszar następujących sołectw: Błonie, Borki, Chrzastówek, Gawrony, Kozuby, Topola Szlachecka i Wilczkowice.

Na terenie gminy Łęczycza w dniach 27 stycznia 2012 r. – 13 lutego 2012 r. wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane przez ujemne skutki przezimowania. W dniach tych miały miejsce silne mrozy, którym towarzyszył brak okrywy śnieżnej. Szkodliwe działanie mrozu potęgowały silne wiatry, mogące powodować wysmalanie roślin nie przykrytych śniegiem. Szkody wystąpiły w 718 gospodarstwach rolnych, na łącznej powierzchni upraw ozimych wymagających ponownego obsiania 2 538,58 ha, w tym powierzchnia roślin zbożowych: 2 432,13 ha.

Na terenie całej gminy Łęczycza w okresie od 26 maja do 26 czerwca 2013 r. wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi – powódź oraz deszcz nawalny, w wyniku, których wystąpiły znaczne straty w uprawach rolnych i trwałych użytkach zielonych. Obfitość opadów sprawiła, że podniósł się poziom wód płynących w ciekach naturalnych i wód stojących - liczne stawy, w efekcie, czego woda z drożnych rowów melioracyjnych (odwadniających) i rowów przydrożnych nie mogła być dalej odprowadzana (zjawisko „cofki”) i zalała pobliskie tereny. W konsekwencji wody

powierzchniowe nie mogły być przejęte przez system drenarski i stagnowały przez dłuższy czas tj. kilku, a nawet kilkunastodniowy okres powodując poważne straty plonów w uprawach rolnych. Ogromne straty odnotowali hodowcy bydła, którzy utracili praktycznie cały I pokos z łąk trwałych. Według oficjalnych szacunków wartość kwotowa I pokosu łąk jest niewielka w porównaniu z innymi uprawami, czego efektem będzie wzrost kosztów żywienia zwierząt przy zakupie paszy pochodzącej spoza gospodarstwa.

Na gruntach ornych najdotkliwiej ucierpiały warzywa: szczególnie ziemniaki, ogórki, buraki ćwikłowe, kapusta, które były świeżo zasiane lub posadzone, straty na niektórych plantacjach wyniosły 100%. System korzeniowy zbóż jarych, mniej zaawansowanych we wzroście niż ozime, nie był w stanie poradzić sobie z nadmiarem wody. Straty w zbożach jarych są znaczne dochodzą w niektórych przypadkach do 100%. Odnotowano również ubytek plonu w zbożach ozimych. Łączna liczba poszkodowanych gospodarstw na terenie gminy, w których powyższe zjawisko zniszczyło ponad 30% średniej rocznej produkcji w każdym gospodarstwie z 3 lat poprzedzających rok wystąpienia szkód, wyniosła 184. Łączna powierzchnia upraw dotkniętych zjawiskiem w tych gospodarstwach wynosi 1347,63 ha. Rolnicy, u których straty przekroczyły 30% średniej rocznej produkcji mogli się ubiegać o udzielenie tzw. „kredytów kłeskowych” (brak informacji o ilości i wysokości udzielonych kredytów).

W 2012 r. po wystąpieniu przymrozków ARiMR udzielała pomocy finansowej (brak informacji o wysokości udzielonej pomocy). Gmina stara się pomagać poprzez umorzenia podatku na indywidualne wnioski rolników w sytuacjach, kiedy niedochodzenie należności podatkowych jest szczególnie uzasadnione.

Rozdział VII. Polityka przestrzenna Gminy Łęczycza

Politykę przestrzenną Gminy Łęczycza określa Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gm. Łęczycza, zatwierdzony uchwałą Rady Gminy w Łęczycy nr XVI/83/2004 z dnia 2 marca 2004 r. Plan powstał na bazie opracowanego dla całej gminy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łęczycza, zatwierdzonego uchwałą nr XXXV/167/2001 Rady Gminy w Łęczycy z dnia 22 października 2001 r. Studium nie podlega publikacji i nie stanowi prawa miejscowego. Miejscowy plan zagospodarowania został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 130, poz. 1212 z dnia 18 maja 2004 r.

Ponieważ w/w dokumenty zostały opracowane i podlegały uzgodnieniom przed dniem 27 marca 2003 r., ich treść nie spełnia wymogów narzuconych obecnie obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.). Między innymi brak w obowiązującym planie miejscowym zestawienia podziału gruntów na poszczególne funkcje i sposoby zagospodarowania.

Obecny plan zagospodarowania przestrzennego jest obowiązujący, niezależnie od czasu jego powstania i będzie funkcjonował do czasu opracowania i zatwierdzenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Łęczycza. Wiązać się będzie z kosztami oraz koniecznością rozwiązania często sprzecznych interesów zainteresowanych, m.in.:

- przebieg obwodnicy dla m. Łęczycy północ – południe oraz wschód – zachód,
- utworzenie wielkiej strefy konserwatorskiej dla osadnictwa w m. Tum na części, terenów Dzierżbiewowa Dużego oraz Dzierżbiewowa Małego
- ustanowienie stref dla potrzeb lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych
- strefy na potrzeby Natura 2000 – konieczność badania przelotu ptaków przez okres 2 lat,
- zakaz lokalizacji zabudowy na gruntach klasy I i II,
- niski wskaźnik zalesienia naszej gminy; obowiązek zwiększenia terenów zalesionych,
- w kolizji z potrzebami inwestycyjnymi mieszkańców gminy.

Rozdział VIII. Infrastruktura drogowa, techniczna, gospodarka gruntami Gminy Łęczyca.

Dostępność komunikacyjna

Infrastruktura drogowa jest jednym z podstawowych i niezbędnych elementów dobrze rozwijającej się gospodarki. W znaczący sposób oddziałuje ona na jakość życia mieszkańców danego regionu. Jest warunkiem koniecznym do swobodnego przepływu towarów i usług, a także do zapewnienia bezpieczeństwa (np. czas dojazdu służb ratownictwa medycznego, policji, straży pożarnej).

Gmina Łęczyca posiada dobre warunki komunikacyjne zarówno z miastem powiatowym oraz wojewódzkim jak i całym krajem. Połączenia komunikacyjne realizowane są za pomocą rozwiniętej sieci dróg kołowych. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz rozbudowana sieć dróg gminnych. Najbliższy węzeł autostradowy (Autostrada A2 Wsch. – Zach. stanowiąca fragment drogi międzynarodowej E30) oddalony jest od granicy gminy o niespełna 3 km. Do kolejnego węzła autostradowego (Autostrada A1 Pn. – Pd.) odległość wynosi 24 km. Oprócz dróg kołowych przez teren gminy przebiega również linia kolejowa Łódź – Kutno oraz funkcjonuje kołowy transport zbiorowy.

Infrastruktura pod kątem ruchu pieszego na terenie Gminy Łęczyca jest niestety słabo rozwinięta. Odcinki dróg wyposażone w chodniki czy ścieżki rowerowe stanowią znikomy odsetek. W przyszłości oprócz inwestowania w budowę i modernizację dróg pod kątem ruchu kołowego należy pochylić się nad problemem budowy infrastruktury dla ruchu pieszego oraz rowerowego, co znakomicie wpłynęłoby na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy.

Długości dróg kołowych:

Łączna długość dróg kołowych na terenie Gminy Łęczyca wynosi 996,700 km².

Długość linii kolejowych – 10 km

Wykaz

1. Drogi krajowe:
  - Nr 91 relacji Gdańsk - Łódź - Częstochowa - Cieszyn - Granica Państwa o znaczeniu międzynarodowym, klasy GP - główna ruchu przyspieszonego;
  - Nr 60 relacji Kutno - Witonia - Łęczyca, o znaczeniu regionalnym, klasy G – główna.
2. Drogi wojewódzkie:
  - Nr 703 relacji Poddębice - Gostków - Łęczyca - Piątek - Łowicz, o znaczeniu regionalnym, klasy Z – zbiorcza.
3. Drogi powiatowe:
  - P2501 Mazew – Siedlec,
  - P2505 Topola Królewska – Nędzierzew – Witonia,
  - P2507 Gołocice – Kozuby,
  - P2506 Topola Królewska – Kłodawa,
  - P2542 Siedlec – Pilichy – Grabów
  - P2521 Topola Królewska – Błonie – Siemszyce – Chorki – Grabów – Dąbie,
  - P2522 Błonie – Łęka – Gać – Leszno – Kupinin,
  - P2523 Wilczkowice – Borek – Podłęże – Świnice Warckie – Roźniatów
  - P2524 Topola Katowa – Janków – Leźnica Mała

- P2520 Łęczyca – Topola Katowa – granice powiatu zgierskiego
- P5168 Łęczyca – Lubień – Parzęczew – Aleksandrów Łódzki
- P5109 Łęczyca – Mierczyn – Leśmierz – Modlna – Gieczno – Kwilno –Władysławów
- P2525 Leszcze Obrywka – Leszcze n/Szosa

Gospodarka wodna

Ze względu na wiejski charakter gminy jej mieszkańcy korzystają jeszcze z indywidualnych studni kopanych. Wykazują one jednak znaczne zanieczyszczenia bakteryjne i fizykochemiczne, co spowodowane jest nieuporządkowaną gospodarką ściekową.

Źródłem wody pitnej dla Gminy Łęczyca są ujęcia wód podziemnych. Teren Gminy jest zaopatrywany w wodę pochodzącą z ujęć w Bronnie i Piekaciu. Wody te poddawane są uzdatnianiu, a następnie tłoczy się je do sieci. Na terenie gminy znajduje się jeszcze jedno ujęcie wody w Krzepocinie, które zaopatruje miasto Łęczyca. Funkcjonuje również automatyczna pompownia sieciowa w Topoli Katowej.

Z uwagi na położenie geograficzne oraz podział Pradolina Warszawsko – Berlińską sieć wodociągowa składa się z 2 niezależnych układów, obsługujących odpowiednio północną i południową część gminy. Północna część gminy zaopatrywana jest z ujęcia wody w Piekaciu, na które składają się 2 studnie głębinowe o wydajnościach: $Q=105 \text{ m}^3/\text{h}$ i $Q=77 \text{ m}^3/\text{h}$. Południową natomiast zaopatrują ujęcia w Bronnie (2 studnie o łącznej wydajności $170 \text{ m}^3/\text{h}$).

Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Bronno – średniodobowa wydajność stacji wynosi $558,2 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Długość obsługiwanej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi ok. 92,8 km. Wszystkich przyłączy wodociągowych korzystających ze stacji w Bronnie jest 1247.

Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Piekacie – średniodobowa wydajność stacji wynosi $1238,6 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Długość obsługiwanej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi ok. 90,6 km. Wszystkich przyłączy wodociągowych korzystających ze stacji w Piekaciu jest 190.

Obecnie zużycie wody kształtuje się w granicach $14,7 \text{ m}^3$ na gospodarstwo domowe na miesiąc, co w skali roku daje 177 m^3 na gospodarstwo domowe.

Parametry wody uzdatnionej dostarczonej do sieci wodociągowej spełniają wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989 r.). Woda uzdatniana badana jest systematycznie przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Łęczycy.

Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

W Gminie Łęczyca brak jest zbiorowego systemu odprowadzania ścieków sanitarnych. Są one odprowadzane w systemach indywidualnych. Na terenie całej Gminy zainstalowano dotychczas 350 oczyszczalni przydomowych, obsługujących ok. 1200 osób, bazujących na półnaturalnej technologii utylizacji ścieków, posiadających atest techniczny Instytutu Ochrony Środowiska. Oczyszczanie odbywa się na zasadzie sedymentacji i fermentacji beztlenowej w szczelnym zbiorniku, a następnie oczyszczaniu biologicznym na drenażu rozsączającym, w odpowiednim podłożu filtracyjnym. Niestety w większości gospodarstw ścieki odprowadzane są do często nieszczelnych zbiorników bezodpływowych oraz do ustępów suchych. Część ścieków usuwana jest okresowo przez tabor asenizacyjny do istniejącej oczyszczalni w mieście Łęczyca.

Szkoła podstawowa i gimnazjum w Topoli Królewskiej, szkoła podstawowa w Siedlcu, Błoniu i Leźnicy Małej wyposażone są w biologiczne oczyszczalnie ścieków. Szkoła podstawowa w Wilczkowicach wyposażona jest w zbiornik bezodpływowy.

Jako część infrastruktury należy traktować również system rowów melioracyjnych. Są one odbiornikiem podczyszczonych ścieków sanitarnych, technologicznych lub

deszczowych, których odwadnianie odbywa się przez spływ powierzchniowy do istniejących rowów i dalej do rzek i cieków, zrzucających przez obiekty produkcyjne, usługowe czy Stacje Uzdatniania Wody. Ponadto przyjmują nadmiar nutrientów pochodzących z nawożenia pól, a przedostających się do kanałów w wyniku spływu podpowierzchniowego.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie Gminy Łęczycza brak jest rozdzielczej sieci gazowej. Przez wschodnią część gminy przebiega rurociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia. Na terenie Gminy Góra Św. Małgorzaty, w miejscowości Kwiatkówki zlokalizowana jest stacja redukcyjna średniego ciśnienia, przystosowana do zasilania zarówno miasta jak i Gminy Łęczycza.

Gospodarka energetyczna

Rada Gminy w Łęczycy podjęła uchwałę, którą przyjęła „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”. Założenia te zawierają ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Określają przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliwa gazowego, określają także możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii.

Gospodarka gruntami Gminy Łęczycza

Tabela 32. Ewidencja dróg gminnych stanowiących własność Gminy Łęczycza dane na 2014 rok.

Lp.	Położenie	Forma użytkowania nieruchomości
1	Siedlec	droga gminna nr 312 301
2	Siedlec	droga gminna nr 312 302
3	Siedlec	droga gminna nr 312 303
4	Siedlec	droga gminna nr 312 304
5	Garbalin	droga gminna nr 312 305
6	Chrzastówek, Dąbie	droga gminna nr 312 306
7	Topola Królewska Topola Szlachecka Chrzastówek	droga gminna nr 312 307
8	Topola Szlachecka	droga gminna nr 312 308
9	Prądzew Gawrony	droga gminna nr 312 309
10	Gawrony Kozuby	droga gminna nr 312 310
11	Kozuby Gawrony	droga gminna nr 312 311
12	Gawrony	droga gminna nr 312 312
13	Topola Szlachecka	droga gminna nr 312 313

Lp.	Położenie	Forma użytkowania nieruchomości
14	Pruski Siemczyce Zawada	droga gminna nr 312 314 i 312 314
15	Pilichy Pruski Mikołajew	droga gminna nr 312 315
16	Pilichy Pruski Siedlec	droga gminna nr 312 316
17	Pilichy	droga gminna nr 312 317
18	Mikołajew Błonie Garbalin Dąbie	droga gminna nr 312 318
19	Błonie Dąbie	droga gminna nr 312 319
20	Błonie ZDUNiG	droga gminna nr 312 320
21	Siemczyce	droga gminna nr 312 321
22	Zawada	droga gminna nr 312 322
23	Łęka Kolonias Łęka	droga gminna nr 312 323
24	Zawada Kolonias Łęka	droga gminna nr 312 324
25	Prusinowice Liszki Bronno	droga gminna nr 312 325
26	Prusinowice Borów	droga gminna nr 312 326
27	Borów Borek	droga gminna nr 312 327
28	Bronno Łęka Kolonias Łęka	droga gminna nr 312 328
29	Bronno Leźnica Mała	droga gminna nr 312 329
30	Leźnica Mała	droga gminna nr 312 330
31	Wąpczew Wichrów	droga gminna nr 312 331
32	Wilczkowice Dolne Wichrów	droga gminna nr 312 332
33	Wilczkowice Wilczkowice Dolne	droga gminna nr 312 333
34	Leszcze Wilczkowice Dolne	droga gminna nr 312 334
35	Leźnica Mała Zduny Janków Karkosy	droga gminna nr 312 335
36	Zduny	droga gminna nr 312 336

Lp.	Położenie	Forma użytkowania nieruchomości
37	Zduny Leźnica Mała	droga gminna nr 312 337
38	Zduny Janków Leźnica Mała	droga gminna nr 312 338
39	Wąkczew Wichrów	droga gminna nr 312 339
40	Janków Wichrów Wilczkowice Górne	droga gminna nr 312 340
41	Mniszki	droga gminna nr 312 341
42	Wichrów Mniszki	droga gminna nr 312 342
43	Wilczkowice Górne Topola Katowa Lubień	droga gminna nr 312 343
44	Leszcze Wilczkowice Średnie Wilczkowice Górne	droga gminna nr 312 344
45	Leszcze	droga gminna nr 312 345
46	Borki Topola Katowa	droga gminna nr 312 346
47	Topola Katowa	droga gminna nr 312 347
48	Topola Katowa Krzepocin I	droga gminna nr 312 348
49	Lubień	droga gminna nr 312 349
50	Lubień	droga gminna nr 312 350
51	Lubień	droga gminna nr 312 351
52	Dzierzbietów Mały	droga gminna nr 312 352
53	Dzierzbietów Duży	droga gminna nr 312 353
54	Borów	część drogi powiatowej nr 31613
55	Piekacie	Od drogi gminnej nr 312 315 Piekacie – Mikołajew w stronę zachodnią do granicy z Gminą Grabów
56	Piekacie	Od drogi gminnej nr 312 315 Piekacie – Mikołajew w stronę wschodnią do drogi gminnej nr 312 314 Siemczyce Pruski – Siedlec
57	Szarowizna	Od drogi gminnej nr 312 314 Siemczyce Pruski – Siedlec w stronę wschodnią do drogi gminnej nr 312 318 Błonie – Mikołajew - Garbalin
58	Kolonia Łęka	Od drogi gminnej nr 312 314 Kolonia Łęka – Zawada w stronę zachodnią
59	Łęka	Od drogi gminnej nr 312 123 Łęka – Kolonia Łęka do drogi powiatowej nr 2522E Błonie - Leszno
60	Chrzastówek	Od drogi krajowej nr Gdańsk – Cieszyn do drogi wewnętrznej Topola Szlachecka
61	Prądzew	Od drogi gminnej nr 312 309 Upale – Dobrogosty w stronę wschodnią

Lp.	Położenie	Forma użytkowania nieruchomości
62	Gawrony	Od drogi gminnej nr 312 312 Oraczew – Prądzew w stronę zachodnią
63	Gawrony	Od drogi gminnej nr 312 312 Oraczew – Prądzew w stronę wschodnią do granicy z Gminą Witonia
64	Borki	Od drogi gminnej nr 312 346 Topola Katowa – Borki Parcele w stronę północną do granicy z Gminą Miastem Łęczycza
65	Lubień	Od drogi powiatowej nr 5168E Łęczycza – Parzęczew w stronę zachodnią
66	Wilczkowice Górne	Od drogi gminnej nr 312 340 Janków Parcele – Wilczkowice w stronę wschodnią
67	Wilczkowice Dolne	Od drogi wojewódzkiej nr 703 Poddębice – Łęczycza do drogi gminnej nr 312 332 Wichrów – Wilczkowice - Leszcze
68	Krzepocin Drugi	Od drogi powiatowej nr 2524E Topola Katowa – Janków – Leźnica Mała do granicy z Gminą Wartkowice
69	Janków Dolny	Od drogi wojewódzkiej nr 703 Poddębice – Łęczycza do drogi gminnej nr 312 335 Leźnica Mała – Janków Dolny
70	Leźnica Mała	Od drogi powiatowej nr 2523E Wilczkowice – Rożniatów do drogi gminnej nr 312 330 Leźnica Mała (Kobyłak)
	Razem	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Łęczycza.

Tabela 33. Drogi wewnętrzne będące własnością Gminy Łęczycza – stan z 2014 r.

Nr obrębu	Obręb	Forma użytkowania	Obszar w ha
1	Błonie	drogi wewnętrzne	5,9700
2	Borek	drogi wewnętrzne	2,0300
3	Borki	drogi wewnętrzne	1,1400
4	Borów	drogi wewnętrzne	0,3900
5	Bronno	drogi wewnętrzne	2,7000
6	Chrzastówek	drogi wewnętrzne	0,5334
7	Dąbie	drogi wewnętrzne	0,6300
8	Dobrogosty	drogi wewnętrzne	1,0280
9	Dzierzbietów Duży	drogi wewnętrzne	1,1300
10	Dzierzbietów Mały	drogi wewnętrzne	0,6780
11	Garbalin	drogi wewnętrzne	1,9300
12	Gawrony	drogi wewnętrzne	2,1632 0,3206
13	Janków	drogi wewnętrzne	1,4272
14	Karkosy	drogi wewnętrzne	0,3000
15	Kolonia Łęka	drogi wewnętrzne	5,2600
16	Kozuby	drogi wewnętrzne	7,3862
17	Krzepocin I	drogi wewnętrzne	3,0020
18	Krzepocin II	drogi wewnętrzne	0,2647 0,6000 1,9960
19	Leszcze	drogi wewnętrzne	2,4419
20	Leźnica Mała	drogi wewnętrzne	2,8416
21	Liszki	drogi wewnętrzne	1,2800
22	Lubień	drogi wewnętrzne	3,6400 0,2726
23	Łęka	drogi wewnętrzne	1,3700

Nr obrębu	Obręb	Forma użytkowania	Obszar w ha
24	Mikołajew	drogi wewnętrzne	0,3962
25	Mniszki	drogi wewnętrzne	0,8100
26	Pilichy	drogi wewnętrzne	2,4598
27	Prądzew	drogi wewnętrzne	3,4700
28	Prusinowice	drogi wewnętrzne	3,2291
29	Pruski (Piekacie, Szarowizna)	drogi wewnętrzne	1,4011 1,0151
30	Siedlec	drogi wewnętrzne	0,2296 3,1660
31	Siemczyce	drogi wewnętrzne	0,5500
32	Topola Katowa	drogi wewnętrzne	0,6900
33	Topola Królewska	drogi wewnętrzne	1,8708
34	Topola Szlachecka	drogi wewnętrzne	4,1407
35	Wąkczew	drogi wewnętrzne	2,2882
36	Wichrów	drogi wewnętrzne	1,3050
37	Wilczkowice	drogi wewnętrzne	0,0040
38	Wilczkowice Dolne	drogi wewnętrzne	4,6295
39	Wilczkowice Górne	drogi wewnętrzne	0,1500
40	Wilczkowice Średnie	drogi wewnętrzne	1,3100
42	Zawada	drogi wewnętrzne	2,3300
43	Zduny	drogi wewnętrzne	1,0400
	Razem		89,2105

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Tabela 34. Stan mienia komunalnego (Nieruchomości gruntowe) – własność – dane na 2014 rok.

Lp.	Obręb	Powierzchnia w ha	Forma użytkowania
1. 1	Siedlec	0,1030	użytkowanie wieczyste (handlowo - usługowa)
2.	Błonie	0,6100	użytkowanie wieczyste (handlowo - usługowa)
3.	Kozuby	0,4400	użytkowanie wieczyste (handlowo - usługowa)
4.	Borów	0,1900	użytkowanie wieczyste (budynek mieszkalny)
5.	Leźnica Mała	0,0700	budynek gospodarczy
6.	Pruski	0,3800	stacja wodociągowa
7.	Bronno	0,1700	stacja wodociągowa
8.	Bronno	0,1360	stacja wodociągowa
9.	Topola Szlachecka	0,0800	ujęcie wody
10.	Topola Katowa	0,0200	pompownia wody
11.	Błonie	0,2600	staw ppoż.
12.	Siedlec	0,2400	Ośrodek Zdrowia
13.	Leźnica Mała	0,0700	Ośrodek Zdrowia
14.	Gawrony	1,8049	budynki mieszkalne i niezabudow.
15.	Gawrony	0,1400	bud. mieszk. - lokale
16.	Błonie	0,3200	bud. mieszk. - lokale
17.	Lubień	0,4000	bud. mieszk. - lokale
18.	Błonie	0,3600	bud. mieszk. - lokale
19.	Janków	0,5400	bud. mieszk. - lokale
20.	Gawrony	0,4275	bud. mieszk. - lokale
21.	Błonie	0,7700	oświatowa - szkoła

Lp.	Obręb	Powierzchnia w ha	Forma użytkowania
22.	Leźnica Mała	0,7582	oświatowa - szkoła
23.	Topola Królewska	0,9300	oświatowa - szkoła
24.	Siedlec	1,3720	oświatowa - szkoła
25.	Wilczkowice Górne	0,7400	oświatowa - szkoła
26.	Topola Królewska	0,5900	oświatowa - szkoła
27.	Topola Królewska	0,5300	oświatowa - szkoła
28.	Wilczkowice Górne	0,2300	Centrum Kultury i Sportu
29.	Kozuby	0,0300	resztówka z majątku
30.	Janków	2,4397	rolna (w dzierżawie)
31.	Dobrogosty	0,7000	rolna (w dzierżawie)
32.	Gawrony	0,4452	rolna (w dzierżawie)
33.	Kolonia Łęka	2,8300	rolna (w dzierżawie)
34.	Leźnica Mała	1,5000	rolna (w dzierżawie)
35.	Łęka	0,3958	rolna (w dzierżawie)
36.	Dzierzbietów Duży	1,0700	rolna (w dzierżawie)
37.	Gawrony	0,1600	tereny niezabudow.
38.	Prądzew	0,5100	bez użytk. niezabudow.
39.	Lubień	9,9072	tereny przemysłowe niezabudow.
	Razem	32,6695	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Mienie komunalne inne, niż własność:

1. Obręb Łęczycza Miasto, dz. nr 535 o pow. 0,2243 ha (siedziba urzędów) - współwłasność Gminy Łęczycza w 40282/194157 częściach i Miasta Łęczycza w 153875/194157 częściach (nr kw LD1Y/00029107/2).
2. Obręb Leźnica Mała, dz. nr 282/6 o pow. 0,1588 ha (budynek mieszkalny) – współwłasność Gminy Łęczycza w ½ części i dwóch osób fizycznych w ½ części (KW nr LD1Y/00056183/6).
3. Obręb Bronno, dz. nr 370/3 o pow. 0,1200 ha (betoniarnia) - użyczona nieodpłatnie na czas nieokreślony przez OSP Bronno (KW nr LD1Y/00034164/7).
4. Obręb Topola Królewska, dz. nr 151/8 o pow. 1,8081 ha (hałda) – własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy Łęczycza (KW nr LD1Y/00053261/6).
5. Obręb Lubień, dz. nr 117/52 i 117/53 o pow. 0,1094 ha (komórki 0,1006 ha i poszerzenie drogi 0,0088 ha) – własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy Łęczycza (KW nr LD1Y/00059247/4).
6. Obręb ZDUNIG, dz. nr 32/6 o pow. 1,1980 ha (oczyszczalnia ścieków) – własność Skarbu Państwa: grunt w użytkowaniu wieczystym Gminy Łęczycza, budowle i urządzenia własność Gminy Łęczycza (KW nr LD1Y/00058995/5).
7. Obręb Siedlec, własność lokalu mieszkalnego nr 3 o pow. 36,5 m², położonego w budynku wielorodzinnym nr 13 (stanowiącym Wspólnotę Mieszkaniową).

Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Łęczycza

Stan mienia w dniu 31.12.2014 r. wynosił 220,5971 ha w tym mienie (nieruchomości gruntowe) – 32,6695 ha, drogi gminne – 98,7171 ha oraz drogi wewnętrzne 89,2105 ha.

W roku 2014 do mienia gminnego przybyło 3,1139 ha, z czego 2,6734 ha w nieruchomościach stanowiących drogi gminne, a 0,4405 ha w nieruchomościach stanowiących drogi wewnętrzne.

Gmina Łęczycza jest także właścicielem 23 pomieszczeń biurowych o łącznej pow. 402,82 m² wraz z przynależnymi 3 piwnicami i 1 garażem oraz współwłaścicielem w 40.282/194.157 częściach wspólnych budynku i działki ozn. nr 535 o powierzchni 0,2243 ha położonej w obrębie Łęczycza Miasto przy ul. M. Konopnickiej 14.

Rozdział IX. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy Łęczycza bezpieczeństwo publiczne zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Łęczycy, natomiast bezpieczeństwo przeciwpożarowe Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Łęczycy oraz 15 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym dwie jednostki działające w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Błoniu,
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Chrzastówku,
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbiu,
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrogostach,
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Dzierzbiewie,
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Jankowie,
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Krzepocinie,
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Leźnicy Małej – **KSRG**,
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Lubieniu,
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Łęce,
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Mikołajewie,
12. Ochotnicza Straż Pożarna w Pruszkach,
13. Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlcu,
14. Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli Katowej,
15. Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli Królewskiej – **KSRG**

Ochotnicze Straże Pożarne są umundurowanymi, wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt organizacjami społecznymi, zajmującymi się w szczególności walką z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Działającymi na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 1393).

Do głównych celów i zadań OSP należą:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzonych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- upowszechnienie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej,
- wykonywanie zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej,
- działania na rzecz ochrony środowiska,
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie,
- wykonanie innych zadań określonych w statucie OSP,
- występy na zawodach sportowo-pożarowych.

Finansowanie Ochotniczych Straży Pożarnych przez gminę Łęczyca

Gmina Łęczyca dofinansowuje OSP w zakresie:

- termomodernizacji budynków,
- zakupu lub dofinansowania zakupu samochodów pożarniczych na potrzeby jednostek,
- wydatków na remonty budynków OSP, w tym zakup materiałów i usług,
- bieżących kosztów wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek OSP.

Poniższa tabela zawiera wydatki, jakie Gmina Łęczyca ponosiła przez ostatnie 5 lat na utrzymanie Ochotniczych Straży Pożarnych.

Tabela 35. Finansowanie OSP przez Gminę Łęczyca w latach 2010 – 2014.

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Inwestycje	208 580,53	5000	-	94757,24	-
2.	Zakup/dofinansowanie samochodów	44 639,40	8000	-	-	-
3.	Wydatki różne	90 805,55	141 072,30	61 661,33	77 706,15	29 626,24
4.	Ogółem	344 025,48	154072,30	61 661,33	172 463,39	29 626,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczyca.

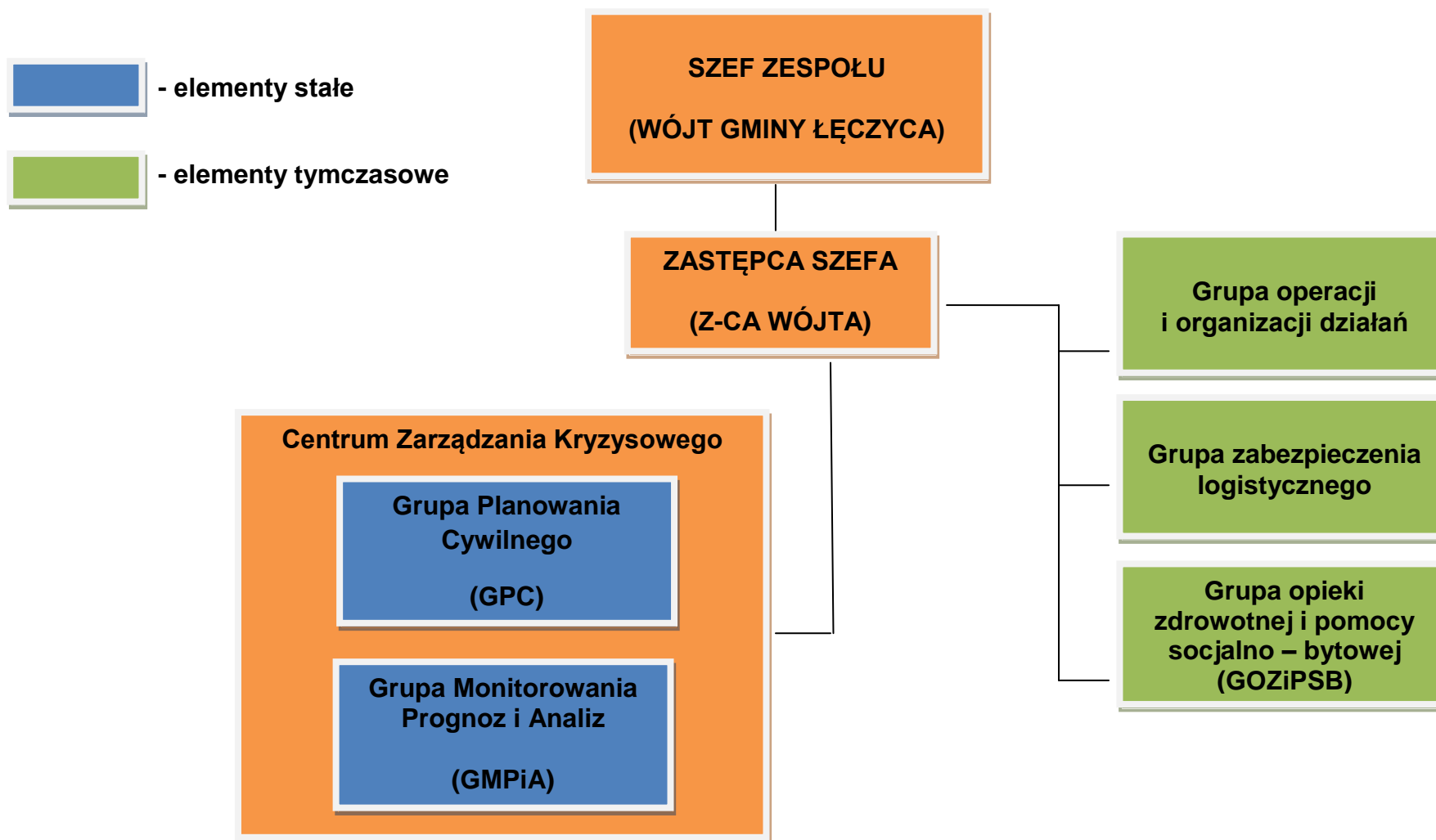
Zarządzanie kryzysowe

Z oceny Gminy wynika, że do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

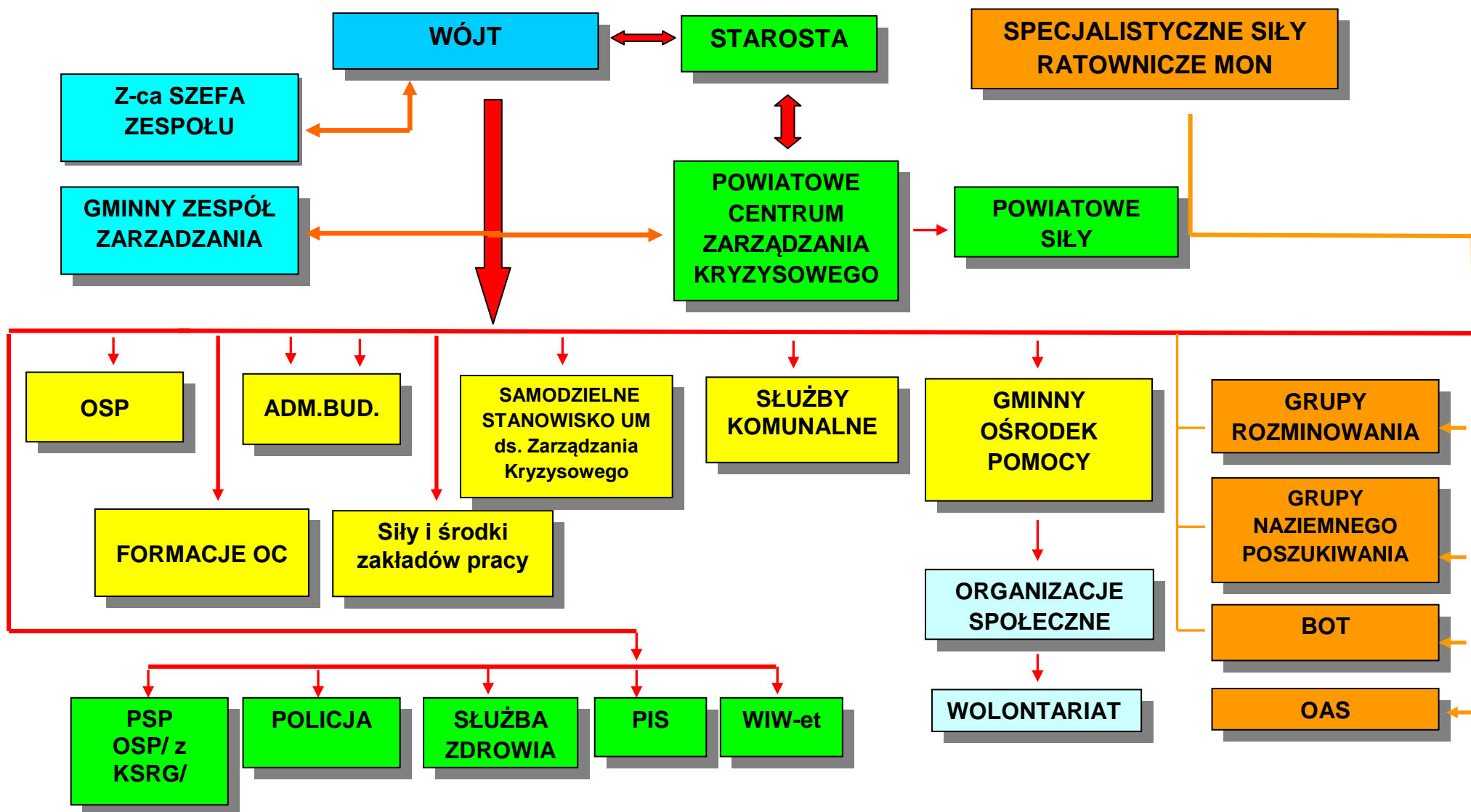
- powódzie,
- pożary przestrzenne kompleksów leśnych oraz zwartej zabudowy na wsiach,
- zagrożenie pożarowo – wybuchowe i chemiczne,
- skażenie promieniotwórcze,
- zakażenie biologiczne ludzi i zwierząt o charakterze epidemii i zbiorowe zatrucia,
- katastrofy budowlane i techniczne,
- zagrożenie środowiska naturalnego,
- naruszenie porządku publicznego i akty terroru,
- inne zagrożenia mogące wystąpić na obszarze gminy.

W Gminie Łęczyca powołany został Zespół Zarządzania Kryzysowego, który funkcjonuje w oparciu o Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego oraz Regulamin Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

SRUKTURA ORGANIZACYJNA GMINNEGO ZESPOŁU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO GMINY ŁĘCZYCA

Schemat zarządzania kryzysowego w czasie klęsk żywiołowych i nadzwyczajnych zagrożeń z uwzględnieniem sił i służb własnych i współdziałających

Powyższe wykresy przedstawiają strukturę organizacyjną Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz schemat zarządzania kryzysowego w czasie klęsk żywiołowych i nadzwyczajnych zagrożeń.

Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego opracowano celem zapewnienia społeczeństwu Gminy Łęczyca podstawowych warunków ochrony przed niebezpieczeństwami związanymi z występowaniem klęsk żywiołowych i awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz zapewnienia możliwości optymalnego wykorzystania dostępnych środków w sytuacjach kryzysowych i w czasie stanów nadzwyczajnych, w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, przygotowania do przejmowania nad nimi kontroli, reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz odtwarzania infrastruktury i przywracania pierwotnego charakteru. Określa struktury i zasady organizacji instytucji i zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie organów administracji publicznej w Gminie Łęczyca oraz realizację zadań mających na celu złagodzenie prognozowanych skutków zdarzenia, przywracanie, a także odtwarzanie warunków bytowania po zdarzeniu. Formułuje zadania i zakresy odpowiedzialności osób funkcyjnych podczas działań związanych z przeciwdziałaniem i likwidacją skutków zdarzeń powodujących sytuacje kryzysowe z uwzględnieniem klasycznych faz zarządzania kryzysowego, tzn. zapobiegania, przygotowywania, reagowania i odbudowy. Ponadto Plan określa udział w sytuacjach kryzysowych wielu podmiotów, które na co dzień realizują swoje zadania na rzecz szeroko rozumianej ochrony ludności.

Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego ma za zadanie umożliwić Wójtowi Gminy Łęczyca sprawne kierowanie akcją ratunkową, oraz realizację procedur i programów reagowania, a także likwidację skutków występowania klęski żywiołowej. Jest to podstawowy dokument, który określa zasady działania administracji samorządowej oraz pozostałych uczestników procesu zarządzania i reagowania kryzysowego na terenie Gminy Łęczyca.

W skład Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego wchodzi następujące elementy:

- plan główny,
- zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych,
- załączniki funkcjonalne planu głównego.

Do zadań Gminnego Zespołu Zarządzania należy:

- monitorowanie zagrożeń i występujących klęsk żywiołowych oraz prognozowania rozwoju sytuacji,
- opracowanie i aktualizowanie planów reagowania obejmujących fazę zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy,
- realizowanie procedur i programów reagowania w czasie stanu zagrożenia lub klęski żywiołowej,
- przygotowanie warunków umożliwiających koordynację pomocy humanitarnej, realizację polityki informacyjnej związanej z przygotowaniem i stanem klęski żywiołowej.

Rozdział X. Budżet Gminy Łęczyca

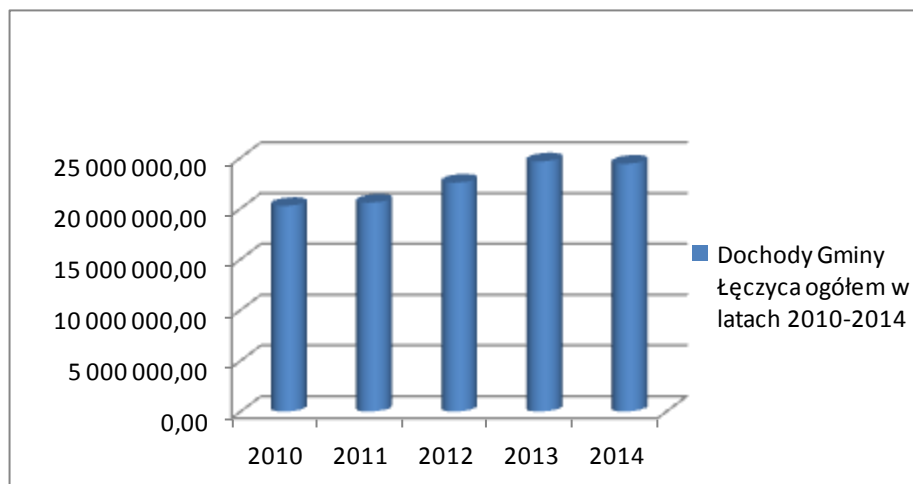
Dochody gminy Łęczyca wzrosły o 20,5 %, osiągając w 2014 r. 24 473 177,38 zł, natomiast w 2010 r. 20 335 887,60 zł. W dochodzie ogólnym gminy w latach 2010 – 2014. odnotowuje się wzrost o 4 137 289,78 zł. Szczegółowe informacje na temat dochodów gminy zawiera poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 36. Dochody Gminy Łęczyca w latach 2010 –2014 w PLN.

Dochody własne Gminy w tym:	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1. Dochody własne bieżące	5 789 624,12	6 244 607,87	6 786 462,86	7 557 853,55	8 450 483,46
2. Dochody własne majątkowe	171 900,00	85 000,00	95 549,42	1 576 258,00	72 792,66
Dotacje celowe z budżetu państwa oraz z funduszy celowych	3 680 908,48	3 549 847,46	3 552 744,96	3 654 876,94	3 736 851,12
Subwencje ogólne z budżetu państwa	10 141 571,00	10 693 640,00	11 841 826,00	11 780 478,00	10 887 637,00
Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gminy pozyskane z innych źródeł	551 884,00	0	264 566,00	67 603,20	1 325 413,14
Dochody ogółem	20 335 887,60	20 573 095,33	22 541 149,24	24 637 069,69	24 473 177,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Łęczyca.

Wykres 7. Dochody Gminy Łęczyca ogółem w latach 2010 – 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Łęczyca.

Największy wpływ na poziom dochodów Gminy Łęczyca mają subwencje ogólne pochodzące z budżetu państwa. Subwencja ogólna jest pomocą finansową, która udzielana jest z budżetu państwa na podstawie obiektywnych przesłanek, między innymi jednostkom samorządu terytorialnego. Subwencje posiadające charakter ogólny wyróżniają się tym, że nie są one przeznaczane na realizację ściśle określonego celu, a o tym, w jaki sposób

będą one wykorzystane decydują władze jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym źródłem dochodów gminy są także dotacje celowe. Dotacja celowa, jeżeli została umieszczona w budżecie z przeznaczeniem dla wskazanej jednostki, to musi zostać ona przekazana, a zatem w przeciwieństwie do subwencji dotacja ma charakter roszczenia prawnego.

Tabela 37. Struktura dochodów Gminy Łęczycza wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010 –2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody własne Gminy Łęczycza	5 961 524,12	6 329 607,84	6 882 012,28	9 134 111,55	8 523 276,12
Dotacje celowe z budżetu państwa oraz z funduszy celowych	3 680 908,48	3 549 847,46	3 552 744,96	3 654 876,94	3 736 851,12
Subwencje ogólne z budżetu państwa	10 141 571,00	10 693 640,00	11 841 826,00	11 780 478,00	10 887 637,00
Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gminy pozyskane z innych źródeł	551 884,00	0	264 566,00	67 603,20	1 325 413,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Tabela 38. Struktura dochodów Gminy Łęczycza wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010- 2014 (PLN).

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	1 066 738,63	485 618,82	703 887,56	647 332,83	669 317,43
Leśnictwo	2 328,91	2 549,78	5 025,07	5 138,85	4 693,14
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	551 247,91	705 451,62	760 241,08	736 991,81	768 602,99
Transport i łączność	65 205,63	126 246,23	209 519,89	230 325,44	849 565,81
Gospodarka mieszkaniowa	192 402,51	108 216,99	27 820,95	872 217,17	106 505,64
Działalność usługowa	0,00	8 970,00	0,00	2 000,00	28 186,68
Informatyka	68,30	809,18	813	813	819,1
Administracja publiczna	103 671,26	94 100,20	74 840,50	72 958,30	75 650,75
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	76 260,33	25 705,43	1 477,17	1 491,00	91 190,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	22 535,01	3 099,48	13 020,18	4 818,00	1 499,05

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	4 307 649,38	4 893 521,42	5 385 165,23	6 436 483,02	7 144 939,99
Różne rozliczenia	10 269 669,72	10 831 223,81	11 967 542,72	11 817 499,38	10 943 836,63
Oświata i wychowanie	43 677,33	18 681,05	15 502,73	260 166,34	167 944,73
Ochrona zdrowia	84 396,99	90 080,46	85 217,01	83 176,47	87 398,22
Pomoc społeczna	2 890 122,65	2 705 160,47	2 703 005,95	2 670 870,73	2 681 040,99
Edukacyjna opieka wychowawcza	127 936,87	112 023,18	112 273,52	145 179,13	152 894,70
Kultura fizyczna	0,00	0,00	155 000,00	500 000,00	455 873,82
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	531 976,17	361 637,21	320 796,68	149 608,22	176 593,71
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00	0,00	0,00	66 624,00
Ogółem:	20 335 887,60	20 573 095,33	22 541 149,24	24 637 069,69	24 473 177,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Łęczycza.

Wydatki Gminy Łęczycza w latach 2010 – 2014 (pln)

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 ze zm.), gmina prowadzi swoją gospodarkę finansową na podstawie uchwalonego budżetu, który z jednej strony wskazuje dochody, z drugiej wydatki. Wskazuje również źródła pokrycia możliwego niedoboru oraz kierunki rozdysponowania powstałej nadwyżki.

Wydatki z budżetu gminy obejmują dwie zasadnicze grupy:

- wydatki na zadania własne pokrywane z własnych dochodów,
- wydatki na zadania zlecone pokrywane z środków finansowych przekazywanych z budżetu państwa.

Wydatki w Gminie Łęczycza wzrosły w latach 2010- 2014 z 19 478 259,29 w 2010 r. do 24 010 749,16 w 2014 r., co oznacza 10% wzrost.

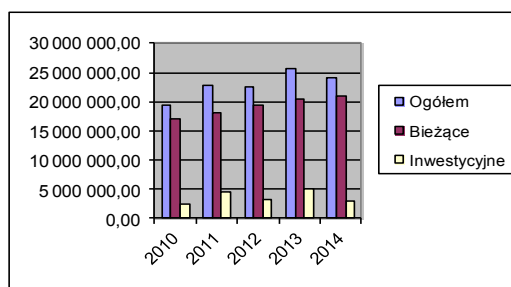
Tabela 39. Wydatki gminy w latach 2010 – 2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	19 478 259,29	22 727 798,62	22 526 360,58	25 636 682,81	24 010 749,16
Bieżące	17 125 045,62	18 194 433,22	19 339 969,82	20 463 086,41	20 914 547,69
Inwestycyjne	2 353 213,67	4 533 365,40	3 186 390,76	5 173 596,40	3 096 201,47

Źródło: opracowania własne UG w Łęczyczy.

Wykres 8. Wydatki gminy w latach 2010 - 2014 (PLN)

Źródło: opracowania własne UG w Łęczycy.

W analizowanym okresie 2010-2014 r. wydatki Gminy na 1 mieszkańca mają tendencję rosnącą i w 2014 r. wyniosły 2 800 zł, co stanowi wzrost w korelacji 2014/2010 o 10,8 %.

Tabela 40. Wydatki gminy na 1 mieszkańca (PLN).

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota	2 252	2 640	2 614	2 981	2 800

Źródło: opracowania własne UG w Łęczycy.

W wydatkach gminy duży udział ma oświata i wychowanie, transport i łączność, administracja publiczna, rolnictwo i łowiectwo, a w dalszej kolejności bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, edukacyjna opieka wychowawcza oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Łęczycy w okresie lat 2010 - 2014 (w cenach bieżących) przedstawia poniższa tabela:

Tabela 41 Struktura wydatków Gminy Łęczycy wg klasyfikacji budżetowej w latach 2010 – 2014.

Cel wydatków	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	1 329 022,16	655 554,23	814 425,49	674 823,34	722 980,22
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię, gaz i wodę	462 261,75	519 523,80	681 751,09	691 840,40	534 042,21
Transport i łączność	1 559 739,73	4 500 843,19	2 356 100,14	4 883 610,42	3 575 559,65
Turystyka	1 999,72	1 999,27	1 249,32	1 650,85	2 500,00
Gospodarka mieszkaniowa	155 912,77	332 263,69	202 311,37	252 352,27	205 738,10
Działalność usługowa	0	32 903,25	3 862,43	3 032,42	34 311,97
Administracja publiczna	2 157 507,14	2 267 678,42	2 430 423,15	2 592 837,88	2 629 952,08
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, Kontroli i ochrony prawa oraz sadownictwa	76 260,33	25 705,43	1 477,17	1 491,00	91 190,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	308 890,37	160 171,78	71 161,33	179 963,39	111 532,22

Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	85 899,87	84 077,22	0	0	0
Obsługa długu publicznego	99 812,25	82 720,65	142 965,88	86 718,37	149 028,81
Różne rozliczenia	3 248,00	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	8 718 929,10	9 426 656,30	10 035 467,99	10 364 850,19	10 025 338,27
Ochrona zdrowia	60 019,78	57 808,72	71 043,40	65 884,10	70 198,08
Pomoc społeczna	3 296 451,34	3 183 710,61	3 198 368,44	3 240 426,89	3 272 720,54
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	33 607,24	27 629,90	0	0	0
Edukacyjna opieka wychowawcza	308 033,57	283 752,76	293 529,02	324 669,10	381 975,35
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	231 770,52	888 277,69	940 554,34	1 290 836,92	1 290 123,12
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100 774,36	114 867,83	127 322,44	229 511,24	148 126,78
Kultura fizyczna i sport*	488 119,29	81 653,88	1 154 347,58	752 184,03	765 431,76
Ogółem:	19 478 259,29	22 727 798,62	22 526 360,58	25 636 682,81	24 010 749,16

Źródło: opracowania własne UG w Łęczycy.

Rozdział XI. Inwestycje w Gminie Łęczycza

Tabela 42. Zadania inwestycyjne Gminy Łęczycza w 2014 r.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość ogółem	Źródło finansowania	
			własne	dofinansowanie
1.	Wymiana pomp głębinowych w Stacji Uzdatniania Wody w Bronnie	25 924,84	25 924,84	0
2.	Dotacja celowa na zadanie „Przebudowa wiaduktu w ciągu drogi powiatowej w miejscowości Topola Królewska”	369 351,54	369 351,54	0
3.	Przebudowa drogi gminnej Leźnica Mała (Trupianka) o dł. ok. 1,1 km	473 254,05	406 578,21	66 675,84
4.	Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Janków Dolny o dł. ok. 1,0 km	462 245,62	462 245,62	0
5.	Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Piekacie-Golbice o dł. ok. 0,3 km	156 496,47	156 496,47	0
6.	Adaptacja Budynku komunalnego na mieszkalny w Gawronach	23 158,75	23 158,75	0
7.	Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem dla Urzędu Gminy w Łęczycy	9 018,00	9 018,00	0

Lp.	Nazwa zadania	Wartość ogółem	Źródło finansowania	
			własne	dofinansowanie
8.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Siedlcu	8 500	8 500	0
9.	Budowa ogrodzenia przy Szkole Podstawowej w Siedlcu	22 900	22 900	0
10.	Budowa Centrum Sportowego w miejscowości Siedlec	735 567,22	735 567,22	0
11.	Budowa i wdrażanie Systemu Informacji Przestrzennej Gminy Łęczycza	33 283,80	5 097,12	28 186,68
12.	Budowa oczyszczalni ścieków dla Szkoły Podstawowej i lokalu mieszkalnego w Wilczkowicach	11 931,00	11 931,00	0
	Ogółem	2 331 631,29	2 236 768,77	94 862,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Łęczycza.

Tabela 43. Środki ze źródeł zewnętrznych pozyskane przez Gminę Łęczycza do 2014 roku.

Nazwa projektu	Czas realizacji	Całkowita wartość projektu	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
Budowa Sali sportowej przy Gimnazjum w Topoli Królewskiej	2004 - 2005	2 678 229,46	ZPORR	1 836 348, 67
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łęczycza – 72 szt.	2006	596 728,30	EFRR	433 350,00
Budowa Wiejskiego Centrum Kultury i Sportu w Wilczkowicach Górnych	2008	738 000,00	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006	339 034,00
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Piekaciu	2009 - 2010	1.130.682,66	PROW	693.653,00
Budowa Centrum Sportowego w miejscowości Błonie	2010 - 2011	333 022,52	PROW	155 000,00
Zakup i montaż agregatów prądotwórczych do awaryjnego zasilania SUW we wsi Bronno i Piekacie, Gmina Łęczycza	2011	205 529,85	PROW	130 573,00
Budowa Centrum Sportowego w miejscowości Leźnica Mała, Gmina Łęczycza	2013	696 564,56	EFROW	453 050,00
Budowa drogi gminnej dojazdowej z chodnikiem i	2013	1 478 650,41	EFRR	775 500,62

Nazwa projektu	Czas realizacji	Całkowita wartość projektu	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
infrastrukturą towarzyszącą do gminnych terenów inwestycyjnych we wsi Lubień, Gmina Łęczyca				
Kultywowanie lokalnych tradycji poprzez rozwój działalności orkiestry dętej w Pruszkach	2013	33 274,29	EFRR	23 196,88
Kultywowanie tradycji ludowych poprzez zakup strojów i wyposażenia dla zespołu folklorystycznego Marysie i Jaśki z Łyncyckiego	2013	33 746,49	EFRR	23 013,66
Piknik dożynkowy w Lubieniu	2013	31 402,34	EFRR	20 413,47
Zagospodarowanie terenu przylegającego do świetlicy wiejskiej poprzez stworzenie punktu wypoczynkowego we wsi Lubień	2013	31 209,47	EFRR	24 988,67
Budowa i wdrożenie systemu informacji przestrzennej Gminy Łęczyca	2013 - 2014	33 160,80	EFRR	28 186,68
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Błonie, Gmina Łęczyca	2014	341 307,09	PROW	206 174,00

CZĘŚĆ DRUGA

PROPOZYCJE I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁĘCZYCA

Rozdział I. Wstęp

Samorząd terytorialny jest formą, która ma możliwość konkretnych działań prorozwojowych. Przedmiotem oddziaływania jest jednostka terytorialna, czyli pewien obszar o wyznaczonych granicach⁵.

Gmina funkcjonuje i rozwija się jako integralna część większej całości, korzysta z dóbr i usług powstających na innych terenach i jednocześnie dostarcza swe produkty na rzecz otoczenia oraz pozyskuje fundusze pochodzące z zewnątrz i przekazuje własne środki na inne obszary. Z tego względu identyfikacja pola rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy staje się szczególnie skomplikowana⁶.

Aby ułatwić rozwój lokalny samorządy opracowują strategię rozwoju, która ma wskazać kierunek, w którym dana jednostka ma podążać. Strategia Rozwoju Gminy stanowi projekcję, opis stanu rzeczywistości lokalnej. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy, tj. władze samorządowe Gminy oraz ich partnerzy. Wykorzystując przy tym możliwości z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu.

Strategia określa rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Samorząd pełni rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze strategią. Władze samorządowe wybierane są przez mieszkańców, którzy ostatecznie ich rozliczają ze stanu jej rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Władze Gminy Łęczyca chcąc wyjść naprzeciw wszystkim mieszkańcom, zapytały społeczność lokalną o oczekiwania, potrzeby i problemy, z jakimi boryka się na co dzień.

W marcu 2015 r. dzięki pomocy sołtysów do każdej wsi dostarczono ankiety. Z pośród 2 452 rozesłanych po domach, do Urzędu wróciło 495 ankiet. W ankietach tych zapytano mieszkańców o chęć przyłączenia się do sieci gazowej, kanalizację oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Poproszono również mieszkańców o wypowiedzenie się w temacie funkcjonowania Gminy.

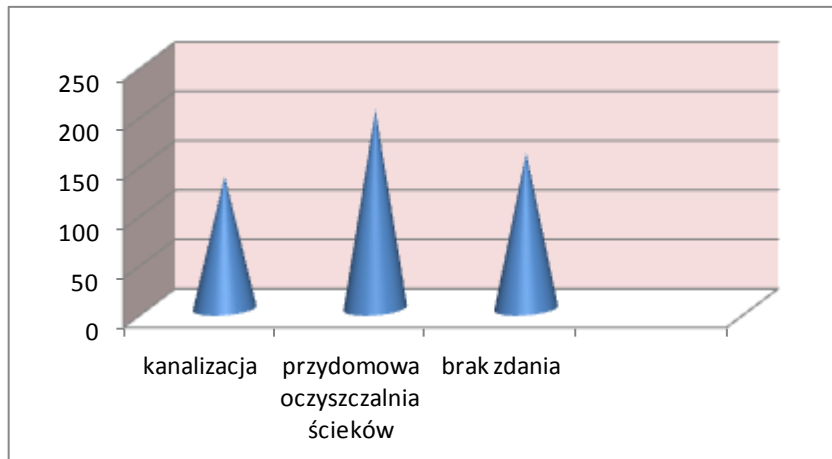
Poniższe wykresy przedstawiają dane zebrane z ankiet dotyczące sieci gazociągu, kanalizacji sanitarnej ogólnospławowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

---

⁵ Źródło: J. Parysek „*PODSTAWY GOSPODARKI LOKALNEJ*” – UAM, 1997r.

⁶ Źródło: J. Brol, *Zarządzanie rozwojem lokalnym – Studium przypadku*, AE, Wrocław, 1998r.

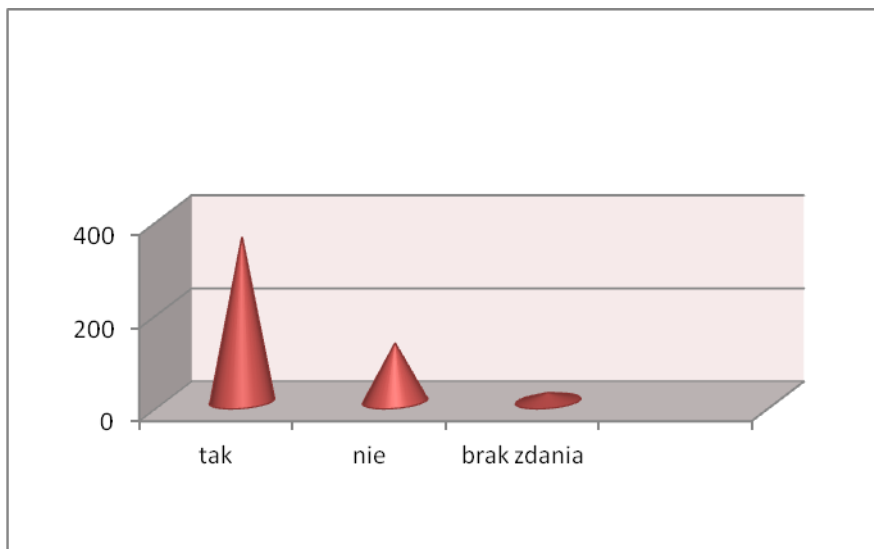
Wykres 9. Kanalizacja ogólnospławowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Z powyższego wykresu wynika, że na 495 osób 124 osoby zainteresowane są przyłączeniem się do sieci kanalizacyjnej, 203 osoby chciałyby przydomowych oczyszczalni ścieków, a pozostałe 158 osób to osoby, które mają już przydomowe oczyszczalnie ścieków lub nie są zainteresowane żadnym z powyższych rozwiązań.

Wykres 10. Sieć gazowa.

źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet.

Powyższy wykres obrazuje duże zainteresowanie położeniem sieci gazowej na terenie Gminy Łęczyca. Na 495 respondentów aż 358 osób wyraziło chęć przyłączenia się do sieci gazowej, 128 osób nie jest zainteresowana przyłączeniem, a 18 ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Druga część ankiety dotyczyła wypowiedzi na temat stanu gminy. Większość respondentów wskazała problem związany z łącznością między mieszkańcami a Urzędem, brakiem chodników oraz złym stanem dróg, brakiem połączeń komunikacyjnych z pobliskimi miastami, słabym oznakowaniem miejscowości i przystanków. Mieszkańcy negatywnie ocenili również pracę spółek wodnych.

Kolejnym etapem prac nad strategią było zorganizowanie 11 spotkań informacyjnych, na których oprócz pytań, dotyczących kierunków rozwoju Gminy,

przedstawiono propozycję trzech ważnych inwestycji, które będą prowadzone na terenie Gminy Łęczyca w ciągu najbliższych lat i są to:

- budowa instalacji fotowoltaicznych,
- opracowanie gminnego programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- planowanie sieci gazowej.

Z największym zainteresowaniem mieszkańców spotkały się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Po analizie ankiet władze Gminy zdecydowały, iż korzystniejszym rozwiązaniem będzie zaproponowanie mieszkańcom budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, które nie generują stałych kosztów tak jak dzieje się to w przypadku kanalizacji. Równie dużym zainteresowaniem cieszyły się instalacje fotowoltaiczne. Mimo, iż na terenie Gminy Łęczyca odnawialne źródła energii nie są jeszcze popularne, mieszkańcy byli bardzo zainteresowani i zgłaszali chęć udziału w inwestycji.

Z dużym zainteresowaniem, ale też z dystansem mieszkańcy podeszli do budowy sieci gazowej, ponieważ wiąże się to z dużymi kosztami przyłączenia do gospodarstw domowych. Dwie pierwsze inwestycje poprowadzi Gmina Łęczyca, która starać się będzie o pozyskanie jak największej ilości środków zewnętrznych tak, aby wkłady własne mieszkańców były jak najniższe. Samą inwestycję budowy sieci gazociągu poprowadzi Spółka Gazowa, dlatego koszty są trudne do przewidzenia.

Druga część spotkań poświęcona była dyskusjom na temat kierunków rozwoju Gminy Łęczyca, potrzeb i problemów mieszkańców. Uczestnicy spotkań niechętnie wypowiadali się na powyższe tematy.

Rozdział II. Najczęściej zgłaszane problemy

1. Brak chodników, poboczy. Mieszkańcy wskazywali na spowodowany tym brak bezpieczeństwa, co powoduje spadek jakości zamieszkiwania.
2. Brak ścieżek rowerowych, co czyni gminę mało atrakcyjną zarówno turystycznie jak i z punktu widzenia integracji i rekreacji mieszkańców, a w konsekwencji powoduje niską chęć osiedlania się.
3. Brak wiat przystankowych jest głównie problemem rodzin z dziećmi w wieku szkolnym.
4. Niedoświetlone drogi w godzinach nocnych, co powoduje spadek poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy, może być również przyczyną wypadków drogowych.
5. Brak miejsc do spędzania czasu wolnego, bardzo słaba integracja społeczna spowodowana brakiem placów zabaw, świetlic, które umożliwiłyby aktywizację społeczną mieszkańców.
6. Bardzo słaba łączność między mieszkańcami, a Urzędem Gminy, która powoduje brak informacji na temat bieżących spraw.
7. Brak komunikacji lokalnej w efekcie której młodzież w wieku licealnym nie ma jak dojechać do szkół znajdujących się w pobliskich miastach. Problem ten mają również osoby nie mobilne, które nie posiadają własnych środków komunikacji.
8. Brak odpowiedniego oznakowania miejscowości, co może powodować spadek atrakcyjności turystycznej Gminy. Przejedni błędzą, nie mogąc dotrzeć do celu.

9. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych stanowiące nadal duży problem naszej społeczności.

10. Duże bezrobocie, brak zakładów pracy oraz rynków zbytu dla płodów rolnych.

PROPOZYCJE I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁĘCZYCA

1. Doświetlenie ulic.
2. Budowa ścieżek rowerowych i chodników.
3. Stworzenie miejsc na terenie Gminy Łęczycza do rekreacji, wypoczynku integracji poprzez budowę placów zabaw, remont strażnic, budowę świetlic oraz zewnętrznych siłowni.
4. Rozbudowa systemu informatycznego, który by ułatwił przepływ informacji między Urzędem, a mieszkańcami.
5. Utworzenie Gminnej Spółki Komunalnej lub zakup maszyn do odśnieżania i niszczenia gałęzi.
6. Budowa przetwórnicy warzyw oraz szukanie rynków zbytu dla rolników, co doprowadzi do poprawy sytuacji ekonomicznej społeczeństwa.
7. Poszukiwanie inwestorów, którzy stworzą nowe miejsca pracy.
8. Zmniejszenie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, w tym możliwości rozwoju zawodowego.

CZĘŚĆ TRZECIA

CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŁĘCZYCA

Rozdział I. Analiza SWOT.

Analiza SWOT ma na celu określenie mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń. Daje możliwość zobrazowania obecnej sytuacji gminy i jej problemów oraz stanowi podstawę do przyszłego określania celów.

Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O - Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

Mocne i słabe strony wynikają ze stanu obecnego, natomiast szanse i zagrożenia to zjawiska, które są spodziewane w przyszłości. Na mocne i słabe strony wspólnota lokalna może wywierać wpływ w zakresie planowania i zarządzania. Z kolei szanse i zagrożenia to czynniki o charakterze obiektywnym, na które społeczność lokalna nie ma bezpośredniego wpływu.

Mocne strony Gminy Łęczyca:

- Położenie gminy w centralnej Polsce, w pobliżu Aglomeracji Łódzkiej, jako silnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i naukowego oraz dużego rynku towarów i usług,
- Posiadanie terenów pod inwestycje,
- Dobra dostępność komunikacyjna,
- Dobry stan środowiska naturalnego,
- Baza oświatowa na dobrym poziomie (szkoły podstawowe i gimnazjum),
- Dobrze rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna,
- Zwodociągowanie gminy w 100%,
- Bliskość Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Zorganizowana selektywna zbiórka odpadów,
- Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa,
- Bogate zasoby historyczne i przyrodnicze,
- Efektywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na realizację projektów z zakresu infrastruktury gospodarki, edukacji, ekologii, turystyki, kultury, dla organizacji pozarządowych.

Szanse Gminy Łęczyca:

- Napływ kapitału zagranicznego,
- Wzrost wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, w szczególności ludzi młodych,
- Współpraca z innymi gminami w ramach Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Łęczycka”,
- Realizacja idei społeczeństwa informacyjnego,
- Utrzymanie preferencyjnego kredytowania rolnictwa i jego otoczenia,
- Pozyskanie inwestorów,
- Inwestowanie w działania sprzyjające ochronie środowiska,
- Unowocześnienie gospodarstw rolnych i ich produkcji,
- Rozwój przetwórstwa rolnego i warzywniczego,
- Łączenie się rolników w grupy producenckie,

- Rozbudowa infrastruktury drogowej,
- Możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej,
- Inwestycja w odnawialne źródła energii.

Słabe strony Gminy Łęczyca:

- Niekorzystna sytuacja demograficzna, ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji,
- Brak gazociągu,
- Brak kanalizacji,
- Słaby rozwój przedsiębiorczości działającej poza rolnictwem,
- Mała ilość miejsc pracy poza rolnictwem,
- Gospodarstwa rolne małe obszarowo prowadzące produkcje wielokierunkową,
- Mała aktywność rolników w poszukiwaniu alternatywnych źródeł dochodów,
- Zbyt mała ilość zakładów produkcyjnych,
- Trudności ze zbytem produktów rolnych,
- Niekorzystna struktura wykształcenia,
- Niezadowalający stan komunalnych zasobów mieszkaniowych,
- Słabe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- Niskie zaangażowanie społeczeństwa w rozwój gminy.

Zagrożenia dla Gminy Łęczyca:

- Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego,
- Brak spójnej polityki rolnej w kraju i regionie,
- Wysokie koszty produkcji rolnej wpływające na nierentowność gospodarstw,
- Wysoki poziom bezrobocia,
- Odpływ wysoko wyspecjalizowanej kadry do ośrodków gospodarczo silniejszych
- Odpływ ludzi młodych ze wsi,
- Brak własnych środków finansowych na poprawę stanu infrastruktury technicznej,
- Słabe tempo inwestycji ekologicznych,
- Skomplikowane i długotrwałe procedury pozyskiwania funduszy unijnych.

Rozdział II. Misja Gminy Łęczyca

Misja Gminy Łęczyca

Misją Gminy Łęczyca jest rozwój infrastruktury technicznej, tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju działalności rolniczej oraz pozarolniczej, ochrona środowiska, a także podejmowanie różnorodnych działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, oświaty, a także kultury, rekreacji i sportu.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Łęczyca ma na celu poprawę sytuacji społeczno – gospodarczej gminy poprzez:

1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy, w tym zasad kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu.
3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury.
4. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
5. Poprawę stanu środowiska kulturowego.
6. Poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.

Działania objęte strategią dotyczą sfery gospodarki, infrastruktury, sfery społecznej, środowiska przyrodniczego, bowiem rozwój społeczny i gospodarczy gminy zakłada ścisłe powiązanie tych sfer. Szansą na taki rozwój jest przede wszystkim realizacja celów strategicznych:

I. Rozwój infrastruktury poprzez:

1. Budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury drogowej (w tym parkingów i chodników).
2. Budowę indywidualnych i zbiorowych systemów oczyszczania ścieków.
3. Tworzenie bazy rekreacyjnej i turystycznej.
4. Gospodarkę odpadami.
5. Inwestycje komunalne.
6. Budowa i rozbudowa sieci informatycznej.
7. Budowę, przebudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej (w tym oświetlenie uliczne) oraz sieci gazowej i telekomunikacyjnej.
8. Działania popierające powstawanie infrastruktury proekologicznej korzystającej z odnawialnych źródeł energii (np. elektrownie wiatrowe, kolektory słoneczne).

II. Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy poprzez:

1. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców gminy.
2. Działania budujące aktywność społeczną i tożsamość lokalną.
3. Poprawę bezpieczeństwa publicznego.
4. Pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości w cel rozwijania i różnicowania branż działalności wytwórczej.
5. Wspieranie tworzenia alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców gminy.
6. Wspieranie działań społeczności lokalnych mających na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich.
7. Poprawę stanu zdrowia mieszkańców gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę zdrowia.

III. Rozwój oświaty i kultury poprzez:

1. Modernizację bazy oświatowej.
2. Rozwój działalności ośrodków kultury.
3. Poprawę stanu kultury fizycznej i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez budowę sal gimnastycznych, hal sportowych przy szkołach podstawowych oraz stadionów i boisk wiejskich.
4. Rewitalizację zabytków kultury, obiektów sakralnych.

Rozdział III. Cele strategiczne Gminy Łęczyca

Cele strategiczne Gminy Łęczyca

1. Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych

1.1 Rozwój społeczności lokalnych

1.2 Wzmocnienie tożsamości regionalnej

1.3 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji

1.4 Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

2. Rozwój energetyczny i gospodarczy

2.1 Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej

2.2 Rozwój MŚP (Małe i Średnie Przedsiębiorstwa) i sektora rolnego

3. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej

3.1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, w tym elektroenergetyka, ciepłownictwo i gazownictwo

3.2 Rozwój systemów wodno - kanalizacyjnych

3.3 Racjonalizacja gospodarki odpadami

3.4 Zabezpieczenie zaplecza infrastruktury technicznej oraz sprzętu dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa

4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego

4.1 Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo - krajobrazowych

4.2 Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych

5. Wspieranie procesów rewitalizacji, poprawa ładu przestrzennego oraz rozwój turystyczny

5.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów mieszkaniowych, w tym rewitalizacja zabytkowych układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych.

5.2 Kształtowanie krajobrazu kulturowego, w tym zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych

5.3 Rozwój gospodarki turystycznej

Zgodność celów z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi

Prezentowana strategia jest zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym, krajowym i ponadnarodowym.

Międzynarodowe dokumenty strategiczne

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest długookresową strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej w latach 2010-2020. Dokument zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską. Celem nowej strategii jest współpraca państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu, wdrażania reform, które pozwolą na zmaganie się z problemem globalizacji współczesnego świata, starzenia się społeczeństwa oraz racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Realizacja strategii wymaga skupienia się na trzech priorytetach:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój opierający się na wiedzy i innowacjach.
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, innowacyjności, klimatu i energii oraz w zakresie walki z ubóstwem.

Krajowe dokumenty strategiczne

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz uniknięcie sytuacji, w której rozwój gospodarczy kraju byłby wolniejszy niż w poprzedniej dekadzie.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 - to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Główne działania będą koncentrować się na trzech strategicznych obszarach: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i gospodarcza.

Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Umowa Partnerstwa przedstawia m.in.:

- cele i priorytety interwencji w ujęciu tematycznym i terytorialnym wraz z podstawowymi wskaźnikami,
- opis stopnia uzupełniania się działań finansowanych z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa,
- układ programów operacyjnych,
- zarys systemu finansowania oraz wdrażania.

Cele Umowy Partnerskiej są zgodne z celami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz strategią Europa 2020.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie - to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku. Określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Określa on cele i główne kierunki rozwoju kraju w wymiarze terytorialnym, wprowadza zmiany w zakresie planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce oraz nakreśla zadania podejmowane przez poszczególne resorty. Poszczególne jednostki terytorialne realizujące politykę regionalną są tu postrzegane jako narzędzia służące osiągnięciu celów rozwojowych całego kraju.

Regionalne dokumenty strategiczne

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 -dokument ten służy wdrażaniu projektów współfinansowanych przez Unię Europejską jest elementem realizacji polityki spójności Polsce. Dokument jest zgodny z priorytetami i kierunkami działań wyznaczonymi w strategii Europa 2020. Jego zadaniem jest wsparcie realizacji założeń Unii Europejskiej o inteligentnym i zrównoważonym rozwoju, który ma sprzyjać włączeniu społecznemu. Dokument wykazuje również zgodność z założeniami Umowy Partnerstwa w zagadnieniach związanych ze zwiększeniem konkurencyjności gospodarki oraz poprawą spójności społecznej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 - jest jednym z najważniejszych dokumentów samorządu województwa określającym wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia. Strategiczna polityka rozwoju województwa łódzkiego do 2020 r. wskazana w zaktualizowanej *Strategii* jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat pozwalającą na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców.

W celu wspierania pozytywnych przemian, niwelowania głównych barier rozwojowych w regionie a także efektywnego wykorzystania zasobów *Strategia* zakłada, iż polityka regionalna będzie realizowana w dwóch płaszczyznach horyzontalnej oraz terytorialno-funkcjonalnej.

Polityka horyzontalna obejmie swym oddziaływaniem obszar całego województwa. Złożą się na nią trzy filary rozwoju obejmujące sferę gospodarczą, społeczną i przestrzenną, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym (spójność terytorialna).

Lepszemu wykorzystaniu specyfiki poszczególnych obszarów województwa sprzyjać będzie uzupełnienie polityki horyzontalnej o politykę terytorialno-funkcjonalną oddziaływującą tematycznie na tereny obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowane obszary funkcjonalne wśród których znajdują się Łódzki Obszar Metropolitalny, Zagłębie Górniczo-Energetyczne Bełchatów-Szczerców-Złoczew, Zagłębie Ceramiczno-Budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki, Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa, Obszary

Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego - przyjęty Uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. zaktualizowany "Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego" został opracowany na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. W świetle ww. ustawy plan zagospodarowania przestrzennego województwa nie jest aktem prawa miejscowego, jednak będąc wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa, odgrywa bardzo istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Jest dokumentem długookresowym (perspektywa najbliższych 20 lat), ściśle powiązany ze strategią rozwoju województwa oraz określającym cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu. Ustalenia Planu odnoszą się do obszaru województwa w jego granicach administracyjnych. Plan poza szeroką sferą informacyjno-poznawczą, pozwalającą wzbogacić wszystkim wiedzę o regionie, umiejscawia wartość przestrzeni w grze rynkowej, zakreślając pole dla inicjatyw i przedsiębiorczości.

Lokalne dokumenty strategiczne

Strategia Rozwoju Powiatu Łęczyckiego 2004-2014 - to ustalenie celów rozwoju, możliwych do osiągnięcia oraz metod, jakie zastosuje się realizując ustalone cele, a także zestawu dostępnych środków, jakie zostaną wykorzystane do ich realizacji. Opracowanie strategii daje władzom powiatu instrument obserwacji i kontroli procesów społecznych i gospodarczych oraz możliwość świadomego oddziaływania na to, co się dzieje na terenie powiatu. Strategia umożliwia też stały przegląd mocnych i słabych stron powiatu, z uwzględnieniem zmieniających się okoliczności i potrzeb.

Głównym celem działania władz samorządowych jest zapewnienie: poziomu dochodów gwarantujących możliwie najwyższy stopień zaspokojenia potrzeb materialnych mieszkańców, właściwej opieki zdrowotnej, usług komunalnych, realizacji aspiracji edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, odpowiednich warunków komunikacyjnych, bezpieczeństwa i porządku publicznego, właściwych warunków wypoczynku i rozwoju kultury fizycznej, opieki nad najsłabszymi, opieki nad środowiskiem naturalnym, ładu przestrzennego i warunków zrównoważonego rozwoju.

Strategia powiatu jest próbą opisanego stanu wyjściowego, stanu docelowego oraz organizacyjno – finansowego procesu dochodzenia do takiego stanu.

Scenariusz rozwoju do roku 2020 Powiat Łęczycki – opracowanie jest jednym z rezultatów projektu systemowego o nazwie: „STRATEGICZNA MAPA REGIONU – badania regionu łódzkiego z opracowaniem scenariuszy rozwojowych” realizowanego przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Scenariusze rozwoju są stosowanym w planowaniu strategicznym sposobem prezentacji możliwej przyszłości służącej wyborowi wariantu polityki rozwojowej – jej celów i priorytetów. Przygotowane w ramach projektu scenariusze uwzględniają optymistyczne, neutralne oraz pesymistyczne wersje zdarzeń wraz z ich konsekwencjami dla przewidywanych wyników. Istotą scenariuszy rozwojowych jest pokazanie, na podstawie analizy trendów i ustalenia pozycji rozwojowej, jaki może być obraz gminy/powiatu w perspektywie do roku 2020. Scenariusze rozwojowe mogą stanowić dla jednostek samorządu terytorialnego użyteczny materiał do tworzenia szczegółowych strategii i planów rozwoju gmin/powiatów lub do weryfikacji już posiadanych.

Planowane przedsięwzięcia w Gminie Łęczycza

- Budowa krytego rowu przydrożnego przy drodze gminnej Nr 312343 w miejscowości Topola Katowa – poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drodze gminnej,
- Budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Wilczkowicach,
- Projekt zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i przeciwpożarowego regionu poprzez zakup samochodu strażackiego dla OSP w Topoli Królewskiej będącej w KSRG – ochrona przeciwpożarowa mieszkańców Gminy Łęczycza,
- Przebudowa drogi gminnej Nr 312310/312311 Topola Szlachecka 0,7 km – poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej Nr 312315 Pilichy – Borucice ok. 0,4 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej Nr 312335 Leźnica Mała – Janków Dolny ok. 1,4 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej Nr 312339 Wąkczew ok. 1,4 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Borki (Celika) ok., 0,6 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Leszcze ok. 0,6 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Wilczkowice (Szczekacz) ok. 1,0 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej Zawada Górna ok. 0,6 km – Poprawa stanu technicznego drogi,
- Rozbudowa drogi gminnej Nr 312330 Leźnica Mała (Kobylak) ok. 1 km - Poprawa stanu technicznego drogi
- Przebudowa drogi gminnej nr 312337 Leźnica Mała – Zduny ok. 1,5 km - Poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa części drogi gminnej nr 312340 Janków Parcele – Wilczkowice w obrębie Wichrów, części drogi gminnej nr 312342 Wichrów Krzepocin w obrębie Mniszki oraz drogi wewnętrznej w obrębach Mniszki i Krzepocin II – poprawa stanu technicznego drogi,
- Przebudowa części drogi gminnej nr 312309 Upale – granica Gminy Dobrogosty i drogi wewnętrznej od drogi gminnej nr 312309 do drogi powiatowej w miejscowości Dobrogosty,
- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej i Biblioteki w Siedlcu wraz z montażem urządzeń fotowoltaicznych, wymianą oświetlenia i grzejników centralnego ogrzewania,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łęczycza,
- Montaż instalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Łęczycza,
- Budowa sieci ścieżek rowerowych/ciągów pieszo - rowerowych na terenie Gminy Łęczycza,
- Budowa/rozbudowa sieci gazowej na terenie Gminy Łęczycza umożliwiającej zmianę ogrzewania w budynkach mieszkalnych z wysokoemisyjnego węglowego na niskoemisyjne gazowe.

Rozdział IV System realizacji, wdrażania i monitoringu Strategii

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Łęczycyca

Celem Strategii jest dostosowanie prowadzonej przez samorząd gminy polityki społeczno – gospodarczej do przemian zachodzących w kraju, do bieżących potrzeb gminy oraz wzrastających potrzeb społeczności gminnej.

Ustalenia strategiczne umożliwią gminie dokonanie korzystnych zmian i poprawienie jej pozycji na tle regionu. Celem Strategii jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju gminy, czyli rozwoju społeczno – gospodarczego zharmonizowanego ze środowiskiem.

Strategia Rozwoju Gminy Łęczycyca na lata 2015 – 2022 precyzuje oczekiwania i wizję przyszłości gminy w oparciu o bieżącą analizę danych i prognozy na przyszłość. Przyjęcie pewnych założeń na przyszłość, w tym finansowych czy inwestycyjnych jest niezwykle trudne w świetle zmieniających się dynamicznie przepisów prawnych i rozwiązań organizacyjnych w skali gminy, regionu czy kraju. W związku z powyższym na pewno będzie zachodziła konieczność aktualizowania Strategii w miarę pojawiających się potrzeb i wprowadzania do niej nowych zadań. Długi okres obowiązywania tego dokumentu wymaga elastycznego planowania, w wyniku którego określa się zadania, poddawane w miarę upływu czasu aktualizacji. Dlatego raz ustalone nie powinny one być uznawane za niezmiennalne.

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Łęczycyca

Strategia Rozwoju Gminy Łęczycyca zostanie zatwierdzona i przyjęta do realizacji uchwałą Rady Gminy. Odpowiedzialność za wdrożenie Strategii spoczywa na samorządzie gminy oraz innych jednostkach odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Główna odpowiedzialność za realizację Strategii spoczywa na Wójcie Gminy, który co dwa lata składa Radzie Gminy raporty z wykonania Strategii. Wójt powinien współdziałać z organami szczebla powiatowego i wojewódzkiego, które dysponują instrumentami wynikającymi z ich kompetencji. Ponadto Wójt powinien współdziałać także z samorządami sąsiednich gmin i Starostwem Powiatowym, a także z innymi jednostkami, w gestii których znajdują się instrumenty kontroli i Monitoringu poszczególnych obszarów (np. stanu środowiska).

Wykonaniem Strategii Rozwoju Gminy zajmą się pracownicy gminy, jednostek organizacyjnych gminy oraz jednostek współpracujących gminą w realizacji zadań. Ich zadaniem powinno być przede wszystkim:

- Koordynowanie działań i współdziałanie
- Monitoring realizacji celów i zadań strategii
- Sprawozdawczość przed Wójtem i Radą Gminy

a) Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Kluczowe znaczenie w realizacji Strategii Rozwoju Gminy posiada Wójt Gminy Łęczycyca oraz Rada Gminy.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Strategii niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych wchodzących w jej zakres oraz wydatków na ich realizację. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych. Monitorowanie będzie odbywało się w oparciu o wskaźniki zawarte

w każdym ze złożonych projektów współfinansowanych ze środków funduszy europejskich.

Samorząd gminy będzie rozwijał współpracę z organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym w zakresie rozwoju gminy i realizacji zadań ujętych w Strategii poprzez inicjowanie spotkań i konsultacji społecznych.

Miarą powodzenia projektu rozwoju lokalnego będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w gminie na rzecz rozwoju gospodarczego, kultury i społeczeństwa obywatelskiego.

b) Public relations Strategii Rozwoju Gminy Łęczyca

Dla podniesienia znaczenia oraz uzyskania przejrzystości inicjatyw podejmowanych i realizowanych przez samorząd gminy przy udziale środków z Unii Europejskiej oraz dla umożliwienia osiągnięcia spójnego obrazu tych działań konieczne jest uwzględnienie działań informacyjnych i promocyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy zostanie wobec tego przyjęta uchwałą przez Radę Gminy i udostępniona do publicznej wiadomości w jednostce gminy oraz na stronach internetowych Gminy Łęczyca.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Łęczyca będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności.

Kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy przyczynić ma się do poparcia dla planowanych i realizowanych inwestycji

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Strategii, będą stosowane zamiennie m.in. następujące środki i instrumenty:

- informowanie przez beneficjentów o realizacji projektów i ich promocja wśród mieszkańców gminy.
- serwisy internetowe – kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach i wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla Gminy Łęczyca
- publikacje, broszury informacyjne – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej telewizji oraz rozgłośniach radiowych oraz ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Strategii w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

c) Ewaluacja

Ewaluacja dotyczy efektów wdrażania Strategii oraz jej wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy gminy Łęczyca. Ewaluacja musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązała zdiagnozowane problemy i jakie powinny zostać wdrożone usprawnienia i działania korygujące w przyszłych latach.

Spis tabel:

Tabela 1	Sieć osadnicza Gminy Łęczycza na tle województwa, powiatu i gmin powiatu łęczyckiego	12
Tabela 2	Wykaz sołectw w Gminie Łęczycza wraz z miejscowościami wchodzącymi w ich obszar	12
Tabela 3	Ludność w latach 2010 – 2014	14
Tabela 4	Udział kobiet i mężczyzn w Gminie Łęczycza	15
Tabela 5	Ludność Gminy Łęczycza zameldowana na pobyt stały wg grup wiekowych	15
Tabela 6	Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w latach 2010 - 2014	15
Tabela 7	Migracje ludności w Gminie Łęczycza w latach 2010 - 2014	16
Tabela 8	Struktura ekonomiczna ludności w 2014 r.	18
Tabela 9	Liczba bezrobotnych z terenu Gminy Łęczycza z podziałem na kobiety i mężczyzn, wiek oraz wykształcenie	18
Tabela 10	Podmioty gospodarcze zarejestrowane i posiadające główne miejsce działalności na terenie Gminy Łęczycza	19
Tabela 11	Podział podmiotów gospodarczych w powiecie wg sekcji PKD	20
Tabela 12	Największe podmioty gospodarcze na terenie Gminy Łęczycza	21
Tabela 13	Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Łęczycza w latach 2010-2014	24
Tabela 14	Informacja na temat realizacji świadczeń rodzinnych stan na dzień 31.12.2014 r.	24
Tabela 15	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawanego w Gminie Łęczycza	25
Tabela 16	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęczycy	26
Tabela 17	Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Łęczycza na lata 2010 – 2014	27
Tabela 18	Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach przedszkolnych w latach 2010 – 2014	27
Tabela 19	Liczba uczniów w poszczególnych szkołach w latach 2010-2014	28
Tabela 20	Liczba uczniów w latach 2010 – 2014	29
Tabela 21	Wydatki na oświatę i wychowanie w Gminie Łęczycza w latach 2010 – 2014	29
Tabela 22	Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	32
Tabela 23	Wykaz obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej	33
Tabela 24	Stanowiska archeologiczne zamieszczone w gminnej ewidencji zabytków Gminy Łęczycza	34
Tabela 25	Wykaz miejsc pamięci narodowej z opisem	36
Tabela 26	Struktura czytelników wg wieku w 2014 r.	39
Tabela 27	Struktura księgozbioru	39
Tabela 28	Wypożyczenia na zewnątrz	40
Tabela 29	Udostępnienia na miejscu (czytelnia)	40
Tabela 30	Typy gleb charakterystycznych dla obszaru Gminy Łęczycza	42
Tabela 31	Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Łęczycza (dla powierzchni fizycznych)	47
Tabela 32	Ewidencja dróg gminnych stanowiących własność Gminy Łęczycza 2014	51
Tabela 33	Drogi wewnętrzne będące własnością Gminy Łęczycza - stan z 2014 r.	54
Tabela 34	Stan mienia komunalnego (nieruchomości gruntowe) – własność – dane na 2014r.	55
Tabela 35	Finansowanie OSP przez Gminę Łęczycza w latach 2010 – 2014	58
Tabela 36	Dochody Gminy Łęczycza w latach 2010 – 2014 w PLN	62
Tabela 37	Struktura dochodów Gminy Łęczycza wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010 – 2014	63
Tabela 38	Struktura dochodów Gminy Łęczycza wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010 – 2014 PLN	63
Tabela 39	Wydatki Gminy Łęczycza w latach 2010 – 2014	64
Tabela 40	Wydatki Gminy na 1 mieszkańca (PLN)	65
Tabela 41	Struktura wydatków Gminy Łęczycza wg klasyfikacji budżetowej w latach 2010 – 2014	65
Tabela 42	Zadania inwestycyjne Gminy Łęczycza w 2014 r.	66
Tabela 43	Środki zewnętrzne pozyskane przez Gminę Łęczycza do 2014 roku	67

Spis wykresów:

Wykres 1	Wskaźnik liczby ludności na terenie Gminy Łęczycza w latach 2010 – 2014	14
Wykres 2	Struktura przyrostu naturalnego na terenie Gminy Łęczycza w latach 2010 – 2014	16
Wykres 3	Saldo migracji ludności w latach 2010 – 2014	17
Wykres 4	Struktura ludności według wieku w Gminie Łęczycza w 2014 r.	17
Wykres 5	Struktura ludności wg grup wiekowych w latach 2010 – 2014	18
Wykres 6	Struktura procentowa księgozbioru GBP w Siedlcu	39
Wykres 7	Dochody Gminy Łęczycza ogółem w latach 2010 – 2014	62
Wykres 8	Wydatki Gminy w latach 2010 – 2014 (PLN)	65
Wykres 9	Kanalizacja ogólnospławowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków	70
Wykres 10	Sieć gazowa	70

Bibliografia:

1. „Historia Administracji w Gminie Łęczyca” – Leszek Zugaj, Lublin 2013
2. Raport Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy,
3. Strategia Rozwoju Gminy Miasto Łęczyca na lata 2013 – 2020,
4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęczyca na lata 2014 – 2022,
5. „Przewodnik po Łęczycy i powiecie łęczyckim”, Łęczyca 2000,
6. Raport Sporządzony przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Siedlcu,
7. Strategia Województwa Łódzkiego 2020, WŁ, UM WŁ, Łódź 2013,
8. „Podstawy Gospodarki Lokalnej”, J. Parysek, UAM, 1997r.,
9. „Zarządzanie rozwojem lokalnym – studium przypadku”, AE, Wrocław, 1998r.,
10. Fragment wiersza „Wsi spokojna, wsi wesoła”

Źródła internetowe:

www.osp.org.pl
www.wikipedia.pl